

Tilinpäätös 2024

Sisällys

1 Kunnanjohtajan katsaus	1
1.1 Johdanto	3
2 Toimintakertomus.....	4
2.1 Toimintakertomuksen laatiminen.....	4
2.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	5
2.2.1 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
2.2.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	8
2.2.3 Kuntastrategia	10
2.2.4 Henkilöstötilinpäätös.....	11
2.2.5 Tietotilinpäätös	13
2.2.6 Hyvinvointikertomus -kuntalaisten hyvinvointi	13
2.2.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.....	20
2.3 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	23
2.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	25
2.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	25
2.4.2 Toiminnan rahoitus.....	27
2.5 Rahoitusasema ja sen muutokset	31
2.6 Kokonaistulot ja -menot	35
2.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous	36
2.7.1 Kuntakonsernin rakenne.....	36
2.7.2 Konsernitulos	37
2.7.3 Konsernirahoitus.....	38
2.7.4 Konsernitase ja tunnusluvut.....	39
2.8 Tilikauden tuloksen käsittely.....	41
3 Käyttötalous	42
3.1 Hallintotoimi	44
3.1.1 Keskusvaalilautakunta.....	44
3.1.2 Tarkastuslautakunta	44
3.1.3 Kunnanhallitus	44
3.2 Kasvatus- ja opetus	55
3.2.1 Varhaiskasvatus.....	55
3.2.2 Perusopetus	57
3.2.3 Lukio-opetus	59

3.3 Tekninen toimi	62
3.3.1 Tekninen hallinto	62
3.3.2 Yhdyskuntatekniikka.....	64
3.3.3 Vesihuolto.....	66
4. Tuloslaskelmaosa.....	69
4.1 Tuloslaskelman toteutuminen	69
5. Investointiosa.....	73
6. Rahoitusosa.....	76
7. Tilinpäätöslaskelmat.....	77
7.1 Tuloslaskelma	77
7.2 Rahoituslaskelmat	78
7.3 Tase.....	79
7.4 Konsernituloslaskelma	81
7.5 Konsernin rahoituslaskelma.....	82
7.6 Konsernitase.....	83
8. Tilinpäätöksen liitetiedot.....	85
8.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	85
8.2. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	86
8.3. Tasetta koskevat liitetiedot.....	89
8.3.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	89
8.3.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	93
8.4. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	94
8.5. Ympäristöasiat.....	95
8.6. Henkilöstöä koskevat liitetiedot.....	96
8.7. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot.....	98
9 Vesihuoltolaitoksen taseyksikkö	100
9.1. Laskennallinen taseyksikkö.....	100
9.1.1. Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus	100
9.1.2. Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöslaskelmat.....	103
10 Käytetyt kirjanpitokirjat, arkistointi ja tositteiden lajit	107

1 Kunnanjohtajan katsaus

Tällä hetkellä julkisen talouden kehitys on pysähdyksissä. Vallitseva maailmantilanne, valmiuden ja varautumisen haasteet lisäävät jatkossakin valtiontalouden paineistusta. Kuntien rahoitusjärjestelmän uudistus ja ns. norminpurkutalkoot antavat vielä odottaa valmistumistaan ja kuntien rahoitus tilanne on hyvin epävakaa.

Punkalaitumen kuntaa haastaa muiden maalaiskuntien tavoin epäsuotuisa väestörakenne ja sen heijastevaikutukset. Luonnollinen väestömuutos on jo pitkään ollut Punkalaitumella negatiivinen, eli kunnassamme syntyy vähemmän lapsia kuin asukkaita kuolee. Vuonna 2024 Punkalaitumella syntyi 17 lasta ja kuoli 47 asukasta. Asukasluku oli vuoden lopussa 2 609 asukasta (2023 vuonna 2 645 asukasta eli vähennystä -1,4 %). Palvelutarpeen laskennallinen muutos lapsissa ja nuorten ikäluokissa on edelleenkin merkittävä. Ala-aste ikäisten lasten määrä vähenee viidessä vuodessa n. 36 %, joten älykästä sopeutumista palvelutarpeen muutokseen on hallittava ennakoiden.

Punkalaitumelle perheet ovat erittäin tärkeitä ja kunta muisti uusia vauvaperheitä 300 euron avustuksella päiväkodilla järjestetyssä vauvajuhlassa 18.2.2025. Kunta tarjosi monia palveluita ja aktiviteetteja yhteistyössä eri tahojen kanssa, jotka rikastuttivat punkamelaitumelaisten elämää ja tukivat asukkaiden hyvinvointia, olipa kyseessä leikkipuistot, tapahtumat tai erilaiset aktiviteetit (esim. Laitumelle lasku 20.5.2024). Vuoden yrittäjäpalkinto annettiin Heikki Jonkalle 1.11.2024 Punkalaitumen Yrittäjien järjestämässä juhlassa.

Kunnan hallintosääntö uudistettiin vuoden 2024 aikana vastaamaan työllisyysuudistuksen sekä maankäyttö- ja rakennuslain uudistusta. Vuonna 2024 valmistauduttiin TE-uudistukseen ja Punkalaidun liittyi Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueeseen, jonka isäntäkuntana on Sastamala. Vuoden aikana perustettiin tulevaisuustyöryhmä, jonka havaintoina olivat mm. tuleva valtionosuusjärjestelmä uudistus, kustannusten hillitseminen, verotulopohjan maltillinen kasvattaminen, vesihuoltoyksikön taseen tasapainottaminen, yrittäjien toimintaedellytysten parantaminen, kiinteistömässasta luopuminen, yhteistyö hyvinvointiasioissa sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen varautuminen palvelutarpeen vähentymiseen. Monet tulevaisuustyöryhmän havainnot laitettiin käytäntöön jo vuoden aikana, joka omalta osaltaan mahdollisti ennakoitua paremman tilinpäätöksen toteutumisen.

Tuloslaskelma

Toimintatuottoja saatiin 457 880 euroa enemmän ja toimintakulut ylittyivät 8 818 euroa talousarvioon nähden. Henkilöstökulut kasvoivat vain 36 349 euroa (0,7 %) edellisvuoteen verrattuna ja talousarvioon nähden ylittyivät 19 486 eurolla. Toimintakate toteutui 449 062 euroa parempana kuin talousarviossa. (Ennakoitua parempia toimintatuottoja selittää se, että puunmyyntitulot ylittyivät 220 232 euroa ja vesimaksutuotot 36 000 euroa, TE-uudistuksesta saatiin kertakorvauksena 28 000 euroa, varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen saatiin tasa-arvon ja yhdenvertaisuushankkeeseen avustusta noin 40 000 euroa yli budjetoidun.)

Verotulot toteutuivat 379 510 euroa ja valtionosuudet 328 720 euroa parempana kuin oli budjetoitu. Rahoitusosa toteutui 86 746 euroa parempana kuin talousarviossa. Näin ollen vuosikate toteutui peräti 1 244 039 euroa parempana kuin talousarviossa. Vuosikate riitti kattamaan lainojen lyhennykset. Poistot olivat 5 206 euroa enemmän kuin talousarviossa. Tilikauden ylijäämäksi muodostui 9 883 euroa, joka on 1 238 833 euroa parempi kuin talousarviossa. Punkalaitumen kunnan taseessa on kertynyttä ylijäämää vuoden lopussa 5 909 827 euroa eli 2 265 euroa asukasta kohden.

Investointeja tehtiin 421 870 euron edestä (162 €/as.).

Investoinnit pitivät sisällään mm. Kunnantalon rakennushistorian selvityksen ja paloaseman kuntoarvioinnin, Pakarin opaskylttien ja piha-alueen kunnostuksen, kuntakampuksen sulkupuomien asennuksen, ulkovalaistuksen ja sähköautolatauspisteiden asentaminen, Pohjoisseudun koulun roskakatoksen, Porttikallion käyttövesiputken asennuksen, näkötornin korjauksen ja kuntoportaiden pohjien tekemisen, Vartiolan piha-alueen kunnostuksen, päiväkodin polun rakentamisen, Sarkkilantien asfaltoinnin, katuvalaistuksen uusimisen Kylmäarontielle ja Käsityöläiskujalle, sekä päältä ajettavan ruohonleikkurin ostamisen. Vesilaitoksen investoinnit sisälsivät mm. valvomon päivityksen ja alavesisäiliön säätöventtiilin uusimisen, PH-mittaus- ja lipeänannostelulaitteiston sekä varautumiseen liittyvien radiopuhelimien ja kameravalvonnan lisäämisen. Investoinnit pystyttiin rahoittamaan hyvällä vuosikatteella, eikä vierasta pääomaa tarvittu.

Uskon, että hyvin hoidettu kunnan talous on suurin vetovoimatekijä. Punkalaitumen kunta on tehnyt hyviä tilinpäätöksiä, mutta tulevat vuodet ovat kuntataloudelle erittäin vaikeita aikoja. Talouden tasapaino on ainoa keino säilyttää kunnan itsenäisyys ja asukkaiden palvelut. Sitä kohti olemme määrätietoisesti pyrkinneet ja kunnan lainakanta supistui tänäkin vuonna 400 000 eurolla (6,2 %) ja lainaa on nyt jäljellä 6 065 000 euroa eli 2 325 euroa per asukas (2023 vuonna 2 444 €/as.). Manner-Suomen kuntien lainakannan keskiarvo oli 3 365 euroa asukasta kohden, joten Punkalaitumen kunnalla on vähemmän lainaa kuin muilla kunnilla keskimäärin. Asukasluvun alenema vaikeuttaa lainan vähentymistä, toisaalta taas kassavarannot kasvavat suhteessa asukaslukuun. Kassavarannot olivat vuoden lopussa 3 575 589 euroa eli 1 370 euroa per asukas (2023 vuonna 1 201 €/as.).

Konsernitilinpäätös

Punkalaitumen Vuokra-asunnot Oy:n tulos oli tappiollinen -37 535 euroa (2023 vuonna -234 715 €). Yhtiöllä on kertynyttä alijäämää -693 630 euroa, joka yhdistetään Punkalaitumen kuntakonserniin. Konsernin tulokseksi muodostui -42 904 euroa tappiota. Konsernitaseen ylijäämä vuoden lopussa oli 5 798 223 eli 2 222 euroa asukasta kohden (2023 vuonna 2 208 €/as.). Konsernin lainamäärä oli vuoden lopussa 6 680 739 euroa eli 2 561 euroa asukasta kohden (2023 vuonna 2 707 €/as.). Manner-Suomen kuntakonsernien lainakannan keskiarvo oli 6 920 euroa asukasta kohden, joten tilanne Punkalaitumella on hyvä.

Kiitokset

Tuloksekkaan vuoden mahdollisti kunnan henkilöstö ja kiitoksen ansaitsee myös sujuva yhteistyö luottamushenkilöidemme ja sidosryhmiemme kanssa. Taloutemme liikkumavara on erittäin pieni, mutta niukoillakin resursseilla onnistuimme yhdessä tekemään upean tuloksen.

Haluan kiittää kunnan päättäjiä, henkilöstöä, alueen yrittäjiä ja yhdistyksiä sekä seuroja Punkalaitumen kunnan eteen tehdystä työstä. Erityiskiitoksen haluan osoittaa niille kuntalaisille, jotka ovat omassa arjessaan palvelleet toisiaan ja siten olleet rakentamassa parempaa tulevaisuutta meille kaikille. Yhdessä loimme jälleen lämpimän ja kannustavan ympäristön, missä jokainen voi kasvaa ja kukoistaa.

Punkalaitumella 20.3.2025

Tiina Pelkonen

kunnanjohtaja

1.1 Johdanto

Kuntalain mukaan kunnat noudattavat kirjanpidossaan ja tilinpäätöksessään kirjanpitolakia soveltuvin osin. Kunnan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tarkoituksena on antaa oikea ja riittävä kuva kunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Kunnan tilinpäätös on laadittava tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Valtuuston käsiteltäväksi tilinpäätös on saatettava viimeistään tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä. Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja.

Kuntalain mukaan kunnan on sisällytettävä tilinpäätökseensä tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Lisäksi kunnan, jolla on määräämisvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös.

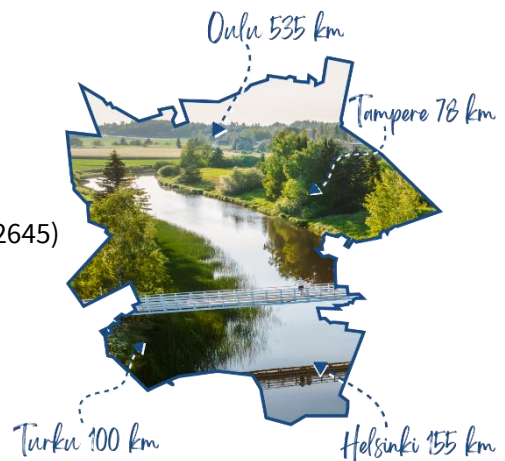
Perustietoa

Kunta	Punkalaidun
Maakunta	Pirkanmaa
Seutukunta	Lounais-Pirkanmaan seutukunta
Kunnan perustamisvuosi	1639
Pinta-ala	364,02 km ²
- maata	361,08 km ²
- vettä	2,94 km ²
Asukastiheys	7,2 as/maa-km ²

Asukasluku 31.12.2024	2609	(2023: 2645)
0–14-vuotiaita, %	11,0	
15–64-vuotiaita, %	50,5	
65–74-vuotiaita, %	18,4	
Yli 75-vuotiaita, %	20,1	
Väestöllinen huoltosuhde	97,9	

Työvoima 31.12.2024	1015	(12/2023, 1038)
Työttömät työnhakijat	84	
Työttömyysaste 12/2024	8,4 %	(12/2023 7,8 %)
Taloudellinen huoltosuhde	184,5	

Tuloveroprosentti	9,00
Kiinteistöveroprosentit	
-yleinen	1,05
-vakituiset asuinrakennukset	0,53
-muut asuinrakennukset	1,05

2 Toimintakertomus

2.1 Toimintakertomuksen laatiminen

Toimintakertomuksen antamisesta vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Kuntalain 113 §:n mukaan toimintakertomus on osa kunnan virallista tilinpäätöstä. Toimintakertomus on kunnan hallinnon, talouden ja muun toiminnan seurannan runkona. Se on edellytetty laadittavaksi sellaiseen muotoon, että esitettyjen tietojen vertailu eri kuntien välillä on mahdollista.

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kuntakonsernissa. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet hyväksytään talousarviossa ja -suunnitelmassa. Toimintakertomuksessa on annettava myös tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. Lisäksi kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

2.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

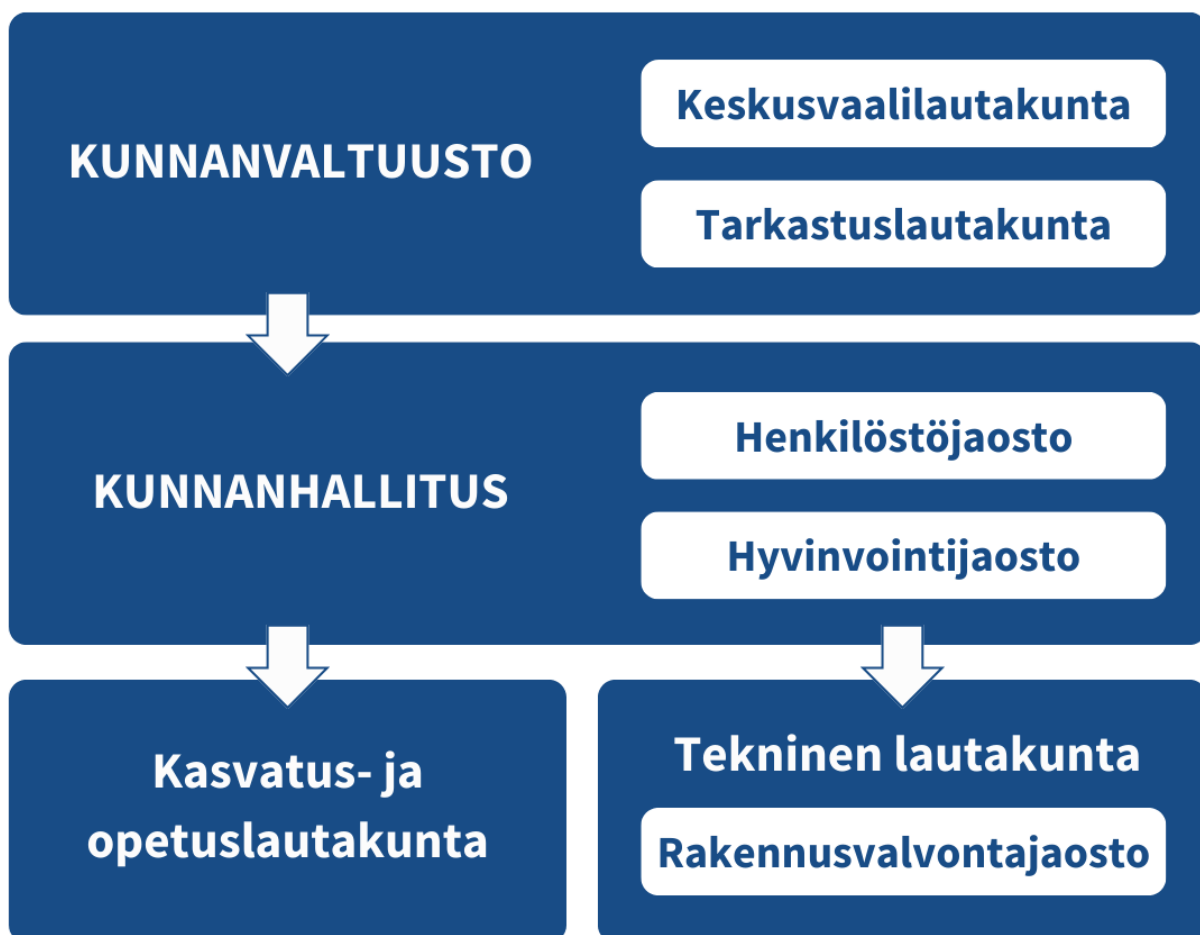
2.2.1 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Toimielinorganisaatio

Hyvinvointijaoston tehtävänä on huolehtia kunnan ja uuden hyvinvointialueen välisestä yhdyspinnasta. Kunnanjohtajan koollekutsuma johtoryhmä kokoontuu viikoittain käsittelemään kunnan operatiivisen johtamisen kysymyksiä ja valmistelemaan toimielinten kokouksia.

Vaikuttajatoimieliminä kunnassa toimivat nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvosto sekä elinvoima-neuvosto.

Punkalaitumen kunnan organisaatio oli 31.12.2024 seuraava:

Toimielinten kokoonpanot 2024

Kunnanvaltuusto

Suomen Keskusta

Lähdeniemi Linda pj.
Ali-Rantala Sami
Karunen Timo
Kouvo Markus
4.11.2024 asti
Salioja Sanna
Seppä Matti
Törmä Martti
Välimaa Esa-Matti
5.11.2024 alkaen

Kansallinen Kokoomus

Madekivi Sirkka 2. vpj.
Lintunen Jani
Lumme Harri
Peltomäki Antti
Prihti Ari
Yli-Parri Juha

Perussuomalaiset

Korhonen Tapio 1. vpj.
Kaunisto Jesse
Mäki-Laurila Anne
17.12.2024 alkaen
Nousiainen Jani
16.12.2024 asti
Uutto Sami

SDP

Dahl Ulla
Lappalainen Sari
Pulakka Merja
Wakkala Marja

Kunnanhallitus

Lumme Harri pj.
Uutto Sami vpj.
Peltomäki Antti
Pulakka Merja
Salioja Sanna
Seppä Matti
Wakkala Marja

Tarkastuslautakunta

Karunen Timo pj.
Prihti Ari vpj.
Rantanen Mirja

Esittelijä:

Lautakunnan pj.

Keskusvaalilautakunta

Henttinen Tapani pj.
Ylinen Eeva vpj.
Dahl Ulla
Ekilä Jaana
Mäki-Laurila Anne
17.12.2024 alkaen
Nousiainen Jani
16.12.2024 asti

Esittelijä:

Kunnanjohtaja

Henkilöstöjaosto

Seppä Matti pj.
Wakkala Marja vpj.
Lumme Harri

Esittelijä:

Hyvinvointijohtaja

Hyvinvointijaosto

Lähdeniemi Linda pj.
Lumme Harri vpj.
Peltomäki Antti
Salioja Sanna
Wakkala Marja

Esittelijä:

Hyvinvointijohtaja

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Madekivi Sirkka pj.
Saarinen Henrietta vpj.
Lappalainen Sari
Mäki-Laurila Anne
Prihti Ari
Törmä Martti
Välimaa Esa-Matti

Esittelijä:

Varhaiskasvatusjohtaja
Yhteiskoulu-lukion
rehtori

Tekninen lautakunta

Uutto Sami pj.
Lindqvist-Saarela Marita vpj.
Keto Simo
Lintunen Jani
Männistö Soili
Rannikko Satu
Yli-Parri Juha

Esittelijä:

Tekninen johtaja

Rakennusvalvontajaosto

Lintunen Jani pj.
Uutto Sami vpj.
Lindqvist-Saarela Marita
Keto Simo
Rannikko Satu

Esittelijä:

Tekninen johtaja

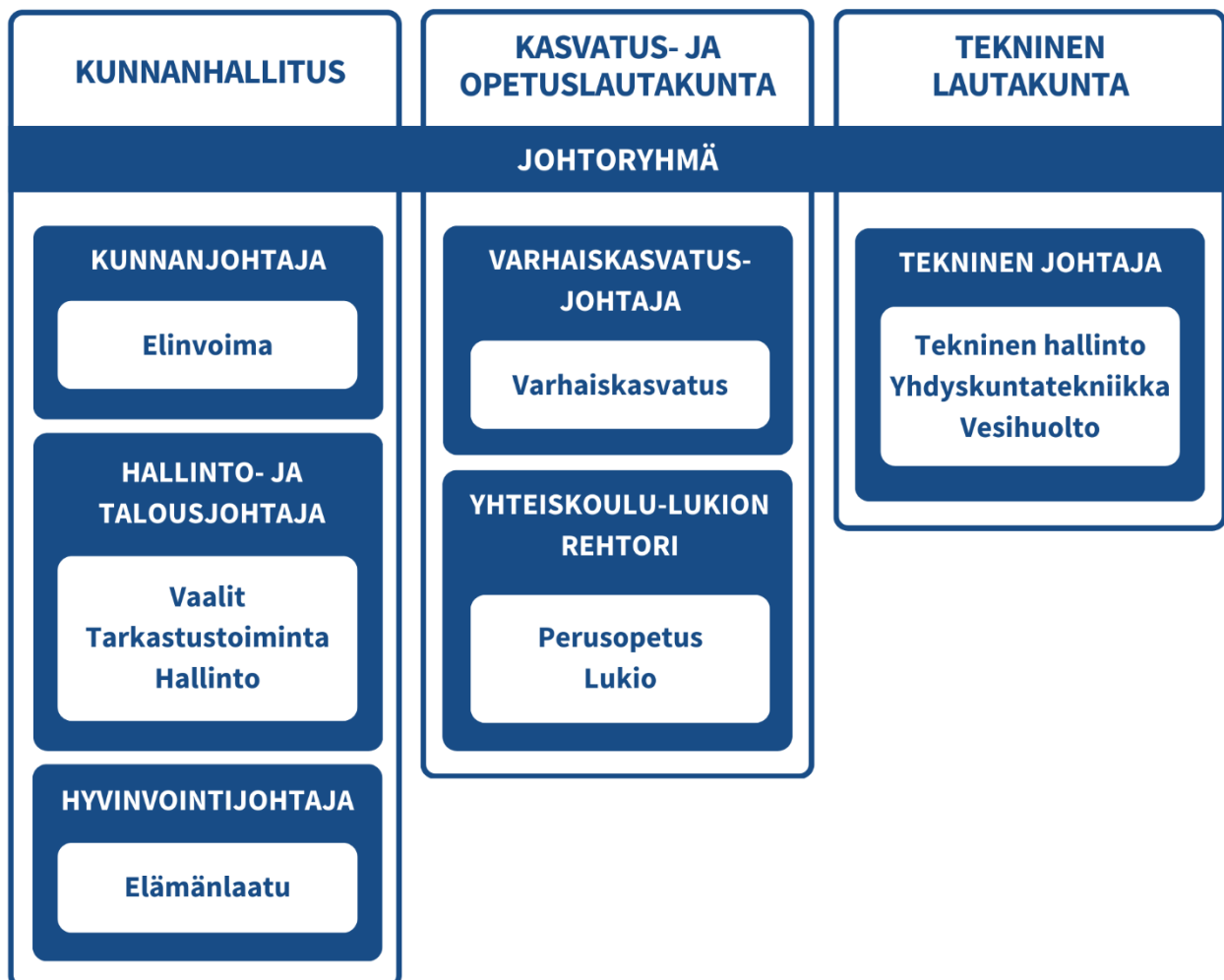
Vastuu- ja tehtäväalueet

Hallintosääntö on uudistettu vuoden 2025 alusta noudatettavaksi kunnanvaltuuston kokouksessa 16.12.2024 (§ 33). Hallintosääntöuudistus nousi tarpeesta tehdä muutoksia vuoden 2025 alusta voimaan tulevien työvoima- ja kotoutumispalveluja koskevien uudistusten vuoksi. Työvoimapalveluista vastaa kuntalain 51–52 §:n mukaisesti tehdyn sopimuksen mukaisesti yhteistoiminta-alue, jonka vastuukuntana toimii Sastamalan kaupunki ja yhteistyökuntina Hämeenkyrö, Ikaalinen, Kihniö, Parkano ja Punkalaidun.

Myös rakentamislainsäädäntö uudistui vuoden 2025 alusta, minkä takia rakennusvalvontajaoston ja rakennustarkastajan ratkaisuvallalta tehtiin muutoksia. Kunnanrakennusmestarin virka poistettiin hallintosäännöstä (4.11.2024 kunnanvaltuuston § 22 mukaisesti).

Kunnanvaltuusto päättää kunnan toimielin- ja vastuualuejaon. Vastuualuejako toimii myös talousarvion käyttötalousosan sitovuustasorakenteena.

Tehtäväalueet

Tilivelvollisella on erityinen vastuu ja velvoite toimia hyvän johtamis- ja hallintotavan ja eettisten lähtökohtien mukaisesti sekä puuttua toiminnassa ilmeneviin poikkeamiin. Punkalaitumen kunnassa tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet, kunnanjohtaja, vastuualuejohtajat ja tehtäväluejohtajat.

Punkalaitumen kunnan tilivelvollisia ovat:

- toimielinten jäsenet valtuustoa lukuun ottamatta
- kunnanjohtaja
- hallinto
  - hallinto- ja talousjohtaja
  - hyvinvointijohtaja
  - hyvinvointisuunnittelija
- kasvatusta ja opetus
  - Keskuskoulun rehtori
  - Pohjoisseudun koulun rehtori
  - Yhteiskoulu-lukion rehtori
  - varhaiskasvatusjohtaja
- tekninen
  - tekninen johtaja
  - työpäällikkö

2.2.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Uudet hyvinvointialueet vakiinnuttivat toimintaansa. Sote-uudistuksen myötä kuntien tärkeimmäksi palvelusuunnaksi muodostui varhaiskasvatus ja koulutus sekä elinvoiman edistäminen.

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalue sai valtioneuvoston hyväksynnän helmikuussa 2024. Läntisellä alueella on työvoimaa yhteensä noin 22 000 henkilöä, josta Punkalaitumen osuus on noin 1 000 henkilöä, työttömien osuus työvoimasta vaihtelee noin 8 ja 9 prosentin välillä. Läntisen alueen kunnat ovat kaikki olleet mukana alueellisessa kuntakokeilussa, ja kunnat ovat muodostaneet oman TYP-alueen jo vuosi. Läntisen työllisyysalueen järjestämismvastaullinen kunta on Sastamala.

TE-palveluista valtiolta Läntisen vastualueen palvelukseen siirtyi noin 33 henkilötyövuotta ja maaliskuussa 2024 toteutettiin muutosneuvottelut. Valtiolta siirtyvän henkilöstö osalta on sovittu, että vuoden 2025 alusta myös heihin sovelletaan kuntien virka- ja työehtosopimuksia. Sastamalan kaupungin organisaatioon perustettiin työllisyyslautakunta, jossa kaikilla jäsenkunnilla on edustus.

Työttömyyden kehitys

Koko maan keskimääräinen työttömyysaste oli 12,0 % joulukuussa 2024 (11,2 % vuonna 2023). Pirkanmaan työttömyysaste oli 12,1 % joulukuussa 2024 (11,2 % vuonna 2023). Pirkanmaan työttömyys kasvoi kolmanneksi eniten koko maassa. Pirkanmaalla työttömiä työnhakijoita oli 3 090 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Pirkanmaalla aktivointiasteeseen laskettavissa palveluissa oli 2 134 asiakasta vähemmän vuonna 2024 kuin viime vuonna. Uusia avoimia työpaikkoja oli vain 1 846 kappaletta, 56 % vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Punkalaitumella työvoimaan lasketaan kuuluvan 1 015 henkilöä, joista työttömänä oli 84 henkilöä eli 8,4 prosenttia. Työttömistä oli miehiä 52 ja naisia 32 henkilöä. Alle 25-vuotiaita työttömiä ei ollut yhtään. Yli 50-vuotiaita työttömiä oli 35 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömiä oli 19 henkilöä ja vammaisia/ pitkäaikaissairaita oli työttömänä 12 henkilöä.

Väestökehitys

Väestön lasku jatkuu

Punkalaitumen kunnan väestökehitys on ollut edelleen aleneva. Tilastokeskuksen mukaan kunnan väkiluku 31.12.2024 oli 2609 asukasta. Väkiluku laski vuoden 2024 aikana 36 asukkaalla (2023 aikana 33 asukkaalla ja vuoden 2022 aikana 41 asukkaalla).

	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestön säys	Kuntien väli-li-nen muutto	Netto nettomaahan muutto	Kokonais-netto muutto	Väestön lisäys	Kokonais-muutos	Väki luku
2024Q1*	2	10	-8	-19	1	-18	-26	-26	2624
2024Q2*	5	13	-8	-4	1	-3	-11	-11	2613
2024Q3*	6	13	-7	7	2	9	2	-3	2616
2024Q4*	4	11	-7	2	0	2	-5	-7	2609
Yhteensä	17	47	-30	-14	4	-10	-37	-47	

Lähde: Tilastokeskus

Ikärakenne v. 2020–2024

Ikärakenne	2020		2021		2022		2023		2024	
	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%
0–14	346	12,40 %	333	12,30 %	314	11,70 %	299	11,30 %	288	11,00 %
15–64	1431	51,40 %	1387	51,00 %	1359	50,80 %	1347	50,90 %	1318	50,50 %
65–74	500	18,00 %	490	18,00 %	487	18,20 %	475	18,00 %	480	18,40 %
75 -	508	18,20 %	509	18,70 %	518	19,30 %	524	19,80 %	523	20,10 %
Yhteensä	2785	100 %	2719	100 %	2678	100 %	2645	100 %	2609	100 %

Lähde: Tilastokeskus

Viimeisimmän ikärakennetilaston mukaan yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä on 38,5 %, mikä vaikuttaa palvelutarpeen kehittymiseen pitkällä aikavälillä sekä kunnan laskennallisen huoltosuhteen tunnusluvun kasvamiseen.

Elinvoiman mittaaminen

Kunta linjaa tavoitteensa kuntastrategiassa ja tarkentaa ne talousarviossa ja muissa suunnitelmissaan. Kunnan elinvoima koostuu useista eri tekijöistä, jotka mahdollistavat sujuvan arjen. Elinvoima ja hyvinvointi kulkevat käsikädessä ja perusedellytyksiä ovat ainakin viihtyisä ympäristö, vahva talousalue, toimivat ja saavutettavat peruspalvelut, arjen turvallisuus ja yhteisöllisyys.

Kuntaliiton elinvoimaindikaattoriin on yhdistetty muuttujia, joissa on huomioitu väestönmuutos, työpaikkamuutos, verotulojen muutos, taloudellisen huoltosuhteen muutos ja koulutustason muutos. Indikaattori kuvaan kunnan aseman suhteellista muutosta. Punkalaitumen viimeisin julkaistu elinvoimaindikaattoriluku vuonna 2022 oli -2,35, Sastamalan +0,52, Huittisten -0,44, Urjalan +1,01 ja Vesilahden +9,59.

Alueellisen kehityksen EVP-indeksi muodostuu 20 avainmuuttujasta ja mittaa kokonaisvaltaisesti alueiden elinvoimaa, veto- ja pitovoimaa. Punkalaitumen EVP-indeksi oli 46,2 vuonna 2024. Esimerkiksi Pirkkalan EVP-indeksi oli 78,1 vuonna 2024. Punkalaidun sijoittuu elinvoimaindeksissä keskitasoon, mutta veto- ja pitovoimaindeksillä mitattuna heikoimpaan kuntajoukkoon. Punkalaitumen veto- ja pitovoimaindeksi oli vain 18,6.

Tärkeä ja valtionosuuksiin vaikuttava indikaattori on kuntien HYTE-kertoimet, joihin kunnan on omalla toiminnallaan mahdollisuus vaikuttaa. Tulosindikaattoreita on 6 kappaletta ja prosessi-indikaattoreita 15 kappaletta. HYTE-kerroin, 0–100, kuvaa keskiarvoa tulosindikaattoreiden keskiarvosta ja prosessi-indikaattoreiden keskiarvosta. Punkalaitumen HYTE-kerroin oli 61 vuonna 2024. Esimerkiksi Pirkkalan HYTE-kerroin oli 75. Tavoitteena on, että edellytykset hyvälle elämälle luodaan arkitoiminnassa koulussa, harrastuksissa ja kulttuuritapahtumissa. Hyvinvointikertomus käsiteltiin kunnanvaltuustossa 2.9.2024. Henkilöstökertomus käsiteltiin kunnanvaltuustossa 10.6.2024.

2.2.3 Kuntastrategia

Kuntalain 37 §:n mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Strategian nimeksi valikoitui Punkalaitumen Polku ja Punkalaidun profiloituu tunnettuna ja haluttuna kuntana, jossa on hyvä asua ja yrittää. Arvolupaukset ja painopisteet liittyvät kolmeen teemaan - Yritysmuonnteisyyteen, Ympäristöön ja Yhteisöllisyyteen.

Yritysmuonnteisyys pitää sisällään kestävästä kuntataloudesta huolehtimisen, työvoiman saatavuuden alueen vetovoimaisuutta parantamalla, joustavien kuntapalveluiden tarjoamisen sekä avoimen kommunikonnin takaamisen yrittäjien ja kunnan välillä. Kunta kysyy, kuuntelee ja keskustelee.

Ympäristöön liittyy kestäväen kehityksen huomioiminen kunnan toiminnassa, rakennetun ympäristön ja tiestön kunnossapito, osallisuuteen panostaminen ja huono-osaisuuden ennaltaehkäisy sekä monipuolisen luonnon ja maisemien arvostus sekä hyöty- ja virkistyskäyttö. **Yhteisöllisyyttä** on luottamuksen vahvistaminen osallisuutta lisäämällä, elinvoiman kehittämisen, kiusaamisen ja syrjimisen ehkäisy sekä yksityisyyden ja yhteistyön arvostaminen.

Talousarvio ja -suunnitelma perustuvat valtuuston hyväksymään strategiaan ja toteutumista seurataan normaalin vuosiraportoinnin yhteydessä ja mitataan arviointikertomuksessa ja valtuustokauden työskentelyn arvioinnin yhteydessä.

Talouden toteuma lyhyesti

Vuoden 2024 tilinpäätös on 9 882,64 euroa ylijäämäinen. Tilikauden toteuma muodostui 1 238 832,64 euroa budjetoitua paremmaksi. Vuosikate on 1 207 089,06 miljoonaa euroa positiivinen. Vuosikatteella pystyttiin rahoittamaan 421 870,23 euron investoinnit omarahoitteisesti.

Ennakoitua parempaan tulokseen johti erityisesti kolme seikkaa: toimintatuottoja kertyi 457 880,35 euroa arvioitua enemmän. Toimintatuottojen myönteiseen kehitykseen vaikutti puunmyyntitulojen ennakoitua suurempi määrä.

Veroja tilitettiin 379 510,99 euroa arvioitua enemmän. Käyttömenot ylittyivät vain 8 818,37 euroa yli budjetoitua. Käyttötalouden toteuma-aste oli 100,10 %. Kuitenkin palvelujen ostot toteutuivat 5,8 % yli budjetoitua mutta muissa kuluryhmissä toteuma jäi alle budjetoitua.

Toimintatulojen ja toimintakulujen erotus eli toimintakate oli 449 061,98 euroa parempi kuin talousarviossa ja toimintakatteen käyttöaste oli 94,2 prosenttia. Korkotuottoja saatiin 78 315,53 euroa ja vastaavasti korkokuluja maksettiin 170 981,66 euroa.

Investoinnit

Käyttötalouden omarahoitusosuus riitti kokonaisuudessaan investointien rahoitukseen. Investointeihin oli budjetoitu 1 310 000 euroa ja käyttö oli 421 870,23 euroa eli toteuma-aste jäi 32,2 prosenttiin. Investoinnit toteutuivat budjetoitua pienempänä, koska Kanteenmaan runkovesilinjaa ei aloitettu vuonna 2024.

Rahoitus

Vuoden 2024 aikana ei nostettu uutta vierasta pääomaa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 400 000 eurolla. Vuoden 2024 lopussa kunnalla oli lainaa 6 065 000,00 euroa ja rahavaroja 3 575 588,71 euroa. Kassan riittävyys oli 126 (edellisenä vuonna 108) päivää.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2025 talousarvio on alijäämäinen 321 500 euroa. Suunnitelmakaudella 2026–2027 tuloksen arvioidaan olevan tasapainossa, mutta kuntien vastuu työllisyydenhoidosta saattaa kääntää vuodet alijäämäisiksi. Tulevaisuustyöryhmä on tehnyt linjaukset siitä, mitä pitää tulevana suunnitelmakautena ottaa huomioon. Tavoitteena on varmistaa ja vahvistaa kunnan elinvoimakeijöitä ja pitää kunta itsenäisenä ja elävänä jatkossakin.

2.2.4 Henkilöstötilinpäätös

Motivoituneet ja ammattitaitoiset työntekijät ovat organisaation yksi tärkeimmistä voimavaroista. Henkilöstön edustajat ovat asiantuntijoita, jotka ovat erittäin arvokkaita organisaation toiminnalle. Työntekijöillä on varsinaisen osaamisen lisäksi monen tasoista pääomaa, hiljaista tietoa organisaatiostamme ja omista työtehtävistään. Ihmisten ja osaamisen johtaminen on tärkeä osa koko kuntaorganisaation toimintaa. Henkilöstö itsessään on organisaation tärkeimpiä työvälineitä, tulevaisuuden tuloksen tekijöitä.

Henkilöstöjohtamisen tavoitteena on, että organisaatiossa työskentelee oikea määrä sopivia henkilöitä oikeanlaisissa työtehtävissä. Työnantajan on siis tunnettava henkilöstövoimavarat. Henkilöstövoimavarojen seuraaminen ja ennakointi on osa kuntaorganisaation strategiatyötä. Henkilöstöjohtamisen tavoitteena on turvata ammattitaitoisen ja osaavan henkilöstön pysyminen ja saatavuus, työhyvinvoinnin edistäminen sekä henkilöstön osaamisen vahvistaminen huomioiden koko organisaation tarpeet.

Kunnissa laaditaan vuosittain henkilöstökertomus. Punkalaitumen kunnassa henkilöstökertomus on laadittu 31.12.2024 tilanteen mukaan. Henkilöstökertomus vuodelta 2024 on laadittu KT Kuntatyönantajien antaman suosituksen mukaisesti. Henkilöstökertomus antaa johdolle ja päättäjille kokonaiskuvan henkilöstövoimavarojen nykytilasta ja kehityssuunnasta. Henkilöstökertomus on käsitelty ja hyväksytty henkilöstöjaostossa 11.3.2025 sekä henkilöstötoimikunnassa 12.3.2025. Lisäksi koko aineisto on toimitettu tiedoksi kunnanhallituksen jäsenille.

Tilinpäätökseen on poimittu keskeisimmät havainnot henkilöstökertomuksesta:

Henkilöstön määrä ja rakenteet

Kunnan henkilöstön kokonaismäärä on laskenut 93:sta 86:een (-7,5 %). Vakituisten määrä on vähentynyt yhdellä ja määräaikaisten työntekijöiden määrä on laskenut kuudella. Henkilöstön keski-ikä on 48,3 vuotta ja eläköitymisen ennakoitaan tasaantuvan noin 2–3 henkilöön vuodessa. Tilanne korostaa osaamisen siirtämisen ja rekrytointisuunnittelun merkitystä. Kasvatus- ja opetuspuoli on edelleen kunnan suurin yksikkö henkilöstömäärällä mitattuna (65,1 % kunnan työntekijöistä).

Henkilöstön määrän kehitys vuosina 2019–2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Hallintotoimi	10	12	13	13	19	16
Kasvatus ja opetus	77	75	72	65	59	56
Tekninen toimi	16	14	12	14	15	14
Yhteensä	103	101	97	92	93	86

Työhyvinvointi ja sairauspoissaolot

Vuonna 2024 terveysterveysteisiä poissaoloja oli 932 päivää, mikä on 197 päivää vähemmän kuin edellisellä vuonna. Keskimäärin sairauspoissaoloja oli 10 päivää/henkilötyövuosi. Terveysterveysteisiä poissaoloja on ollut 74 %:lla henkilökunnasta ja terveysterveysteetti (henkilöt, joilla ei ole ollut sairauspoissaoloja) on ollut 27 %.

Työssä sattuneita tapaturmia oli vuoden 2024 aikana 4 kappaletta, joista aiheutui 6 poissaolopäivää. Lisäksi tehtiin yksi läheltä piti -ilmoitus. Työterveyshuollon palvelut olivat laajasti käytössä ja henkilöstölle tarjottiin yleislääkäritasoisista sairaanhoitoa lakisääteisen työterveyden lisäksi. Poissaoloja seurattiin ja niihin reagoitiin henkilöstöohjeiden mukaisesti.

Työhyvinvointia on tuettu mm. Epassi-edulla (160 €/henkilö), kuntosaliedulla ja virkistyspäivillä. Epassi-edun käyttöaste oli 92,4 %, mikä osoittaa henkilöstön arvostavan etua.

Henkilöstön osaaminen ja kehittäminen

Vuonna 2024 koulutuspäiviä oli 126, mikä on yli kaksinkertainen määrä edellisvuoteen (56) verrattuna. Työllisyysrahaston koulutuskorvaukseen näistä oikeutti 73 koulutuspäivää ja korvausta saatiin 1700 euroa. Koulutusta on painotettu erityisesti hätäensiapuun, tietosuojaan ja hallinnollisiin järjestelmiin. Koulutusten kirjaamiskäytäntöä on tehostettu ja tarkennettu, joten todellisuudessa koulutuksiin osallistuminen ei ole lisääntynyt aivan prosentuaalisen kuvauksen mukaisesti.

Henkilöstökyselyn perusteella työhyvinvointiin liittyvät haasteet ja vahvuudet ovat samansuuntaisia kuin aiempina vuosina. Koulutukseen osallistuminen on ollut hyvällä tasolla, mutta osaamistarpeiden kartoittamista tulisi jatkaa systemaattisesti kehityskeskustelujen kautta.

Keskeiset kehittämiskohteet

Työhyvinvoinnin tukeminen ja sairauspoissaolojen vähentäminen:

- Korvaavan työn mallia ja osa-aikaisia sairauspoissaolokäytäntöjä voisi mahdollisesti hyödyntää nykyistä enemmän.
- Työssä jaksamista tukevia toimenpiteitä tulee kehittää erityisesti pitkien sairauspoissaolojen ennaltaehkäisyyn.

Osaamisen kehittäminen ja henkilöstön saatavuus

- Tulevia eläköitymisiä tulee ennakoida ja varmistaa, että osaamisen siirtämiseen on selkeät käytännöt.
- Koulutusmäärien kasvu on positiivinen kehitys, mutta osaamistarpeiden ennakointia tulee jatkaa pitkäjänteisesti. Koulutukselliseen tasa-arvoon tulee kiinnittää huomiota tulevina vuosina.
- Työaikajärjestelyjen kehittäminen on ajankohtaista vuonna 2025. Varallaolon ja ylitöiden kokonaisuutta on hyvä tarkastella ja arvioida, ovatko käytännöt taloudellisesti ja työhyvinvoinnin kannalta toimivimmat mahdolliset.

Yhteenveto

Henkilöstökertomuksen perusteella kunnan henkilöstötilanne on kokonaisuudessaan vakaa. Henkilöstön hyvinvointi, rekrytointitarpeiden ennakointi ja työaikajärjestelyjen kehittäminen ovat avainasioita tulevina vuosina. Työhyvinvointia tukevat toimenpiteet ja osaamisen kehittäminen ovat olleet hyvässä nousussa, mutta niiden pitkäjänteinen seuranta ja jatkokehittäminen on tärkeää. Punkalaitumen kunnan organisaatorakenne on melko ohut, tämän takia työntekijöillä on oltava laaja-alainen osaaminen selviytyäkseen menestyksekkäästi työtehtävistään.

2.2.5 Tietotilinpäätös

Tietotilinpäätös arvioi tietosuojan ja tietoturvan toteutumista, sekä tarkastelee valvontaa. Kunnan työntekijät joutuvat käsittelemään henkilötietoja ja arkaluontoisia tietoja tietojärjestelmissä ja henkilörekistereissä. Suurin osa käsittelystä perustuu säädöksiin. Viimekädessä vastuu toiminnan lainmukaisuudesta sekä tietosuojan ja tietoturvan toteutumisesta on organisaation johdolla.

Punkalaitumen kunnassa on kunnanhallituksen hyväksymä tietoturvaohje 15.12.2024 (§ 82), joka on luettavissa kunnan verkkosivuilla. Verkkosivulta löytyvät myös tietosuojaselosteet, EU:n tietosuoja-asetuksen mukaiset lomakkeet rekisteröidyn oikeuksien toteuttamiseksi sekä muuta informaatiota.

Tietoturvaloukkauksia ei kunnassa ole kuluneen vuoden aikana ollut yhtään tapausta. Myöskään henkilö-tietoihin liittyviä tietopyyntöjä ei ole tullut.

Kunnassa on käytössä mm. käyttöoikeuksien/käyttäjätunnusten hakemuslomake, jolla anotaan työntekijälle vain tarpeelliset käyttöoikeudet. Esimies käy uuden työntekijän perehdyttämisvaiheessa läpi salassapitoon, tietosuojaan ja -turvallisuuteen liittyvät ohjeet ja määräykset. Tietokoneella olevat tiedostot ja tietojärjestelmät ovat henkilökohtaisen käyttäjätunnuksen ja salasanan takana. Tietoturvaa parannettiin jo aiemmin vuoden 2019 marraskuussa ja salasanan monimutkaisuusvaatimukset tiukentuivat. Käyttäjille on jo aiemmin annettu ohjeistus lukita tietokone ja älylaitteet poistuttaessa niiden luota. Myös työhuoneen lukitseminen, asiakirjojen säilyttäminen lukituissa kaapeissa jne. on käyty läpi.

Tietosuoja- ja tietoturva-asiat pidetään jatkossakin osana kaikkien arkityötä.

2.2.6 Hyvinvointikertomus -kuntalaisten hyvinvointi

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) on suunnitelmallista toimintaa, jolla vahvistetaan ihmisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä. Punkalaitumen kuntaan on laadittu laaja hyvinvointikertomus/suunnitelma vuosille 2024–2029. Laaja hyvinvointikertomus on luettavissa kokonaisuudessaan sivustolta [Hyvinvointikertomus](#). Asiakirjassa määriteltyjä tavoitteita kirjataan vuosittain talousarvioon ja niiden toteutumista raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi kuntalaisten hyvinvointia seurataan

vuosittain tunnuslukujen ja hyvinvoinnista kerättyjen tietojen pohjalta tilinpäätöksen yhteydessä. Raportti on samalla lakisäiteinen hyvinvointikertomuksen vuosiraportti.

Pirkanmaan hyvinvointialue on määritellyt yhteisiä alueellisia teemoja: yksilöllisten hyvinvointia edistävien valintojen mahdollistaminen, liikkumisen ja aktiivisuuden edistäminen, mielenhyvinvoinnin edistäminen ja tukeminen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen, arjen turvallisuuden lisääminen ja hyvinvointia edistävä elinympäristö. Punkalaitumen kunta ottaa toiminnassaan myös huomioon hyvinvointialueen erittelemät pääteemat. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen sosiaali- ja terveystalvolutista raportoiminen on kuulunut hyvinvointialueen tehtäviin. Kunnan roolina on keskittyä ennaltaehkäisevien ja ylläpitävien palveluiden järjestämiseen yhdessä hyvinvointialueen kanssa kuntalaisia osallistaen.

Punkalaitumen väestörakenne 2020–2026 (% väestöstä)

Vuosi	2020	2021	2022	2023	2024	arvio 2025	arvio 2026
0–6 v.	4,3	4,2	4,1	4,0	3,9	3,8	3,7
7–15 v.	7,8	7,7	7,6	7,5	7,4	7,3	7,2
16–24 v.	6,4	6,3	6,2	6,1	6,0	5,9	5,8
25–64 v.	40,8	40,5	40,2	39,8	39,5	39,5	38,9
65+ v.	40,7	41,3	41,9	42,5	43,0	43,5	44,0

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi eri-ikäisten kuntalaisten lukumäärä ja väestönkehitys on huomioidava toimintakokonaisuuksia ja palveluita suunniteltaessa. Punkalaitumen väestö on **ikäntymässä**. Lasten/nuorten ja **työikäisten osuus vähenee**.

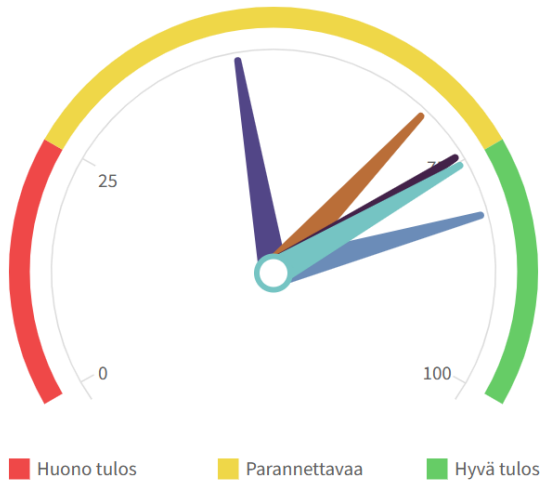
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön. HYTE-kerroin muodostuu yhteensä 20 mittarista, joista 14 perustuu kunnan omaan tekemiseen. Kunnat saavat 20 mittarin perusteella 7,50–22 euroa/asukas valtionosuutta vuosittain HYTE-kertoimeen perustuen.

- Indikaattorista "HYTE-kerroin euroa / asukas" [id:5341] ei ole tietoja vuodelta/vuosilta 2025

Alue	Sukupuoli	2022	2023	2024
Punkalaidun	yhteensä	17,3	17,8	18,3

TEA-viisari on työväline kunnille. Tiedot kuvaavat terveydenedistämistäktiivisuutta eli toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Punkalaitumen kunnan TEA-viisari-tulokset osoittavat sekä vahvuuksia että kehittämiskohteita hyvinvointityössä. Vahvuuksina korostuvat rakenteet, jotka tukevat hyvinvointityötä, kuten toimiva yhteistyö eri toimijoiden välillä ja strateginen ote hyvinvointityön suunnittelussa. Lisäksi kunta hyödyntää hyvin olemassa olevia resursseja ja tukee aktiivisesti yhteisöllisyyttä. Kehittämiskohteita ovat kaiken ikäisiä kuntalaisia ajatellen erityisesti terveellisten elintapojen edistäminen, liikuntamahdollisuuksien kehittäminen ja ennaltaehkäisevien palveluiden vahvistaminen. Alla on esitetty Punkalaitumen kunnan TEA-viisarituloksista muutamia nostoja tietoisuuden lisäämiseksi ja toiminnan kehittämiseksi. Tuloksiin on mahdollisuus tutustua tarkemmin osoitteessa [Tulokset - TEAviisari - Terveyden edistämisen vertailutietojärjestelmä](#).

Kaikki sektorit : Punkalaidun 2024

- Kuntajohto
- Perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Liikunta
- Hyvinvointialueet
- Kulttuuri

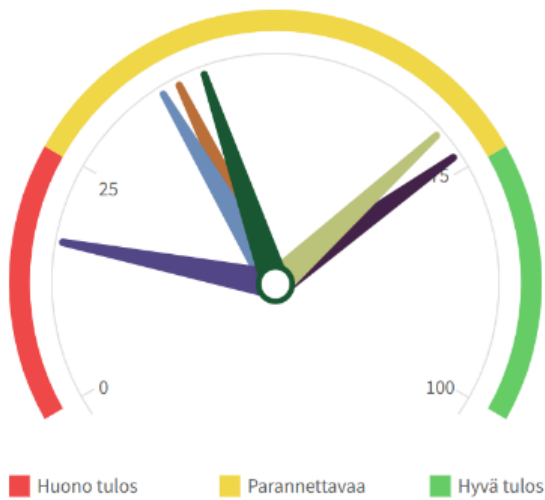
Aineisto päivitetty 25.02.2025

Pisteet	Punkalaidun	Koko maa
Liikunta	46	69
Sitoutuminen	37	66
Johtaminen	39	61
Seuranta ja tarveanalyysi	73	72
Voimavarat	70	58
Osallisuus	17	80
Muut ydintoiminnot	42	79

Pisteet	Punkalaidun	Koko maa
Kaikki sektorit	69	70
Kuntajohto	81	83
Perusopetus	68	64
Lukiokoulutus	74	67
Ammatillinen koulutus	..	66
Liikunta	46	69
Hyvinvointialueet	..	59
Kulttuuri	75	72

KEHITTÄMISKOHEET ?	VASTAUS
Kouluruokailun toteuttaminen Kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisestä noudatettu	Paljon kehitettävää
Huoltajien vaikutusmahdollisuudet Vertaistoiminnan suunnittelu	Paljon kehitettävää
Huoltajien vaikutusmahdollisuudet Ryhmäytämisen suunnittelu	Paljon kehitettävää
Oppilashuoltoryhmän kokoonpano Vanhempien/huoltajien edustaja	Paljon kehitettävää
Oppilashuoltoryhmän kokoonpano Oppilaiden edustaja	Paljon kehitettävää
Vanhempainyhdistys- ja tukioppilastoiminta Johtokunta, jossa huoltajien edustajia	Paljon kehitettävää
Huoltajien vaikutusmahdollisuudet Opintojen järjestämisen suunnittelu/ajoittaminen	Paljon kehitettävää
Huoltajien vaikutusmahdollisuudet Järjestysääntöjen laatiminen	Toteutuu vaihtelevasti
Huoltajien vaikutusmahdollisuudet Kouluruokailun järjestäminen	Toteutuu vaihtelevasti
Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin tietojen raportointi Luottamushenkilöille	Toteutuu vaihtelevasti

Liikunta : Punkalaidun 2024

Liikunta

- Sitoutuminen
- Johtaminen
- Seuranta ja tarveanalyysi
- Voimavarat
- Osallisuus
- Muut ydintoiminnot

Aineisto päivitetty 25.02.2025

Liikunta:

KEHITTÄMISKOHTEET ?	VASTAUS
Kulttuurikasvatusta edistävät toimenpiteet Kunnassa on käytössä kulttuurikasvatussuunnitelma (esim. perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteydessä)	Ei
Kulttuurin edistäminen strategioissa Kulttuuripalvelujen edistämiseen liittyvät asiat kuntastrategiassa	Ei tietoa
Kulttuuritoimintaa ryhmille Maahanmuuttajataustaiset	Ei
Kulttuuritoimintaa ryhmille Erilaisissa laitoksissa asuvat	Ei
Kulttuurikasvatusta edistävät toimenpiteet Varhaiskasvatussuunnitelmassa on kirjattuna yhteistyön tavoitteet, rakenteet ja toimintatavat kulttuurista vastaavien tahojen kanssa.	Ei
Taloudellinen tukeminen osallistumisen mahdollistamiseksi Taiteen perusopetusta maksutta tai alennuksella	Ei
Kulttuurin edistäminen strategioissa Hyvinvointia ja terveyttä edistävään kulttuuritoimintaan liittyvät asiat kuntastrategiassa	Ei tietoa
Vaikuttamistavat Asukaskohtaamiset	Ei
Tavoitteet toiminta- ja taloussuunnitelmassa Vähemmistö- ja erityisryhmille suunnattu kulttuuritoiminta	Ei
Prosenttiperiaate Tehty päätös prosenttiperiaatteen noudattamisesta	Ei

Kulttuuri:

KEHITTÄMISKOHEET ?	VASTAUS
Ohjelmien käsittely luottamushenkilöhallinnossa Kansallinen luonnon virkistyskäytön strategia 2030: Toimintaohjelma 2023-2025	Paljon kehitettävää
Ohjelmien käsittely johtoryhmässä Kansallinen luonnon virkistyskäytön strategia 2030: Toimintaohjelma 2023-2025	Toteutuu vaihtelevasti
Liikuntapaikkojen käyttövuorot Toiseen kuntaan rekisteröidyn yhdistyksen käyttövuorojen haku samoilla ehtoilla paikallisten yhdistysten kanssa	Toteutuu vaihtelevasti
Sukupuolittainen seuranta Vuorovarauspohjaisten liikuntapaikkojen käytintietoja	Toteutuu vaihtelevasti
Tavoitteet toiminta- ja taloussuunnitelmassa Maahanmuuttajien liikunnan edistämiseksi	Toteutuu vaihtelevasti
Liikuntapaikat Kunnan jääurheilualueet /1000 asukasta	Toteutuu vaihtelevasti
Liikuntapaikat Kunnan liikuntasalit /1000 asukasta	Toteutuu vaihtelevasti
Liikuntapaikat Kunnan kuntosalit /1000 asukasta	Toteutuu vaihtelevasti
Liikuntapaikat Liikuntapaikat yhteensä /1000 asukasta	Toteutuu vaihtelevasti
Ohjelmien käsittely johtoryhmässä Liikunta- ja liikkumisvaikutusten arvioinnin tarkistuslista kunnille	Toteutuu vaihtelevasti

Punkalaitumen kunnan lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaa voidaan tarkastella kouluterveyskyselyn, paikallisen nuorisokyselyn, Move-testien ja Sotkanet-tietokantaan kerätyn tiedon perusteella. Kaikkia materiaaleja käytetään lasten ja nuorten palveluita suunniteltaessa. Lisäksi on kohdennettuja palveluita pienemmille ryhmille ilmiö- ja tarvelähtöisesti. Näiden lähteiden avulla voidaan saada kattava kuva lasten fyysisestä ja psyykkisestä hyvinvoinnista, liikuntamahdollisuuksista sekä väestön terveydentilasta yleisesti.

Nuorisokyselyn tulosten pohjalta huolenaiheeksi voidaan nostaa seuraavat asiat. Osalla nuorista on yksinäisyyden kokemuksia. Nikotiinipussit ja päihteiden käyttö ovat näkyvillä, vaikka enemmistö ei käytäkään päihteitä eikä se näyntydy koulupäivien aikana. Pitkät ruutuajat korostuvat, josta osa nuorista kokee huonoa omaatuntoa. Nuorisokyselyn mukaan vain 36 % 7.-luokkalaisista osallistuu säännöllisesti harrastustoimintaan.

Varhaisnuorisokyselyssä (3–6 lk) esiin nousee kiusaaminen, 19 % raportoi jonkinlaisesta kiusaamisesta. Ikäryhmästä **65 %** osallistuu säännöllisesti johonkin harrastustoimintaan. **75 %** viettää aikaa kavereidensa kanssa livenä vapaa-ajalla. Huomiota kannattaa kiinnittää siihen, että vain **57 % ikäryhmästä** syö päivittäin aamupalan ennen kouluun lähtöä.

Kouluterveyskyselyiden mukaan koululounaan päivittäinen syöminen on hivenen vähentynyt. Mielenterveyden haasteet ovat lisääntyneet, kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kokee 19 % 8.–9.-luokkalaisista. Lisäksi huomiota kannattaa kiinnittää siihen, että 31 % punkalaitumelaisesta 8.- ja 9.-luokkalaisista kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi (vastaava luku koko maassa 27 %).

Syrjäytymisriskissä olevien nuorten suhteellinen määrä on kasvanut, tästä huolimatta etsivän nuorisotyön asiakasmäärä on pysynyt samoissa edellisiin vuosiin verrattuna. Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17-24-vuotiaita on 10 % vastaavan ikäisestä väestöstä (koko maassa 8,2 %). Vastaavasti nuorisotyöttömiä 18-24-vuotiaasta työvoimasta vuonna 2024 oli 9 % (koko maassa 13,2 %).

Move-testit mittaavat lasten ja nuorten fyysistä kuntoa, erityisesti liikunnallisia valmiuksia ja motoriikan kehittymistä. Punkalaitumen yhteiskoulun tulokset ovat pääosin lähellä valtakunnallisia keskiarvoja. Liikkuvuus ja ylävartalon voima ovat Punkalaitumen Yhteiskoulun vahvuuksia, mutta kestävyyskunto ja tarkkuutta vaativat motoriset taidot kaipaavat tukea. Näiden tulosten pohjalta voidaan painottaa erityisesti kestävyyskunnan kehittämistä, sekä motoristen taitojen harjoittelua.

Lasten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta Punkalaitumen kunnassa tehtiin vuonna 2024 merkittävä päätös siirryttäessä maksuttomaan varhaiskasvatukseen. Päätöksen myötä mahdollistuu tasavertainen osallistuminen varhaiskasvatukseen, nykyisin varhaiskasvatus on merkittävä osa lapsen kehityspolkua valtakunnallisten suositusten mukaisesti. Tämän myötä vuonna 2024 suhteellinen osallistumisaste varhaiskasvatukseen kasvoi. Varhaiskasvatusikäisille lapsille toteutettiin liikkumista edistävä hanke, liikkuvien lasten laidun. Yhteistyössä eri toimijoiden kanssa käynnistettiin perheolkkari-toiminta yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi vuoden 2024 aikana.

Hyvinvointialueen kanssa tehtiin säännöllisesti yhteistyötä perhekeskusverkoston kautta. Perhekeskusverkosto koordinoi Pirkanmaan seudun perheiden palveluiden kehittämistä ja yhteistyötä. Verkoston kautta saadaan tietoa perheiden terveyden edistämisestä yhdyspinoilla, jota on hyödynnetty varhaiskasvatuksen toimintakentällä. Paikallisesti toteutettiin varhaiskasvatuspalveluiden osalta lapsia osallistava asiakastytyväisyyskysely palveluiden kehittämiseksi ja lapsen ääneen kuulumiseksi.

Lanupe -ryhmä on lakisääteinen lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia edistävä ryhmä. Se toimii lakisääteisen nuorisolain 9 § mukaisesti nuorten ohjaus- ja palveluverkostona. Tämän lisäksi ryhmä toimii perhekeskuksen ohjausryhmänä, ehkäisevän päihdetyön työryhmänä, etsivän nuorisotyön ohjausryhmänä ja nuorten työpajan ohjausryhmänä. Ryhmä on hyödyntänyt aktiivisesti lasten ja nuorten osalta saatavia indikaattoritietoja työskentelyssään. Lisäksi Punkalaidun on mukana Kuntaliiton 9 § hankkeessa, missä kehitetään 9 §:n mukaista toimintaa pohtimaan nuorten palvelupolkuja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi kaikenikäisille lapsille ja nuorille. Tämän lisäksi Nuorisovaltuusto tuo nuorten mielipiteet mukaan päätöksentekoon ja työskentelee nuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi omalla toiminnallaan, jolle kunta luo toimintaedellytykset.

Työikäisten ja ikääntyneiden osalta kunta pyrkii omalla toiminnallaan tuottamaan hyvinvointivaikutuksia huomioiden erilaiset ilmiöt ja tukemalla yhdistysten toimintaedellytyksiä. Kunta on myöntänyt yhdistysavustuksia kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja kolmannen sektorin toimijoille on tarjottu yhteistoimintaohjeen mukaiset toimintaedellytykset. Laaja kolmannen sektorin verkosto tekee arvokasta työtä yhteisöllisyyden, mielekkään vapaa-ajan ja yksinäisyyden tunteen vähentämiseksi Punkalaitumella.

Ikäihmisten hyvinvoinnin seuraaminen on tärkeä osa kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Punkalaitumen kunnan väestörakenteessa ikäihmisten osuus on merkittävä ja tämän vuoksi on tärkeää tarkastella heidän hyvinvointiaan eri näkökulmista. Punkalaitumen kunnan ikäihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi on jatkossakin tärkeää panostaa kuntapalveluiden näkökulmasta kotona asumisen tukemiseen, yhteisöllisyyden edistämiseen ja mahdolliseen liikkuvien palveluiden kehittämiseen. Erityisesti yksinäisyyden torjuminen, turvallisuudentunteen vahvistaminen, kaatumisten ennaltaehkäisy ja digipalveluiden saavutettavuuden edistäminen vaativat jatkuvaa huomiota.

Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontuu säännöllisesti käsittelemään kohderyhmään kuuluvien kuntalaisten palveluiden ja mielipiteiden huomioimista päätöksenteossa ja palvelurakenteessa. Liikkumisen edistämiseksi on lähdetty tuottamaan matalankynnyksen palveluita, jotta liikkuminen mahdollistuisi mahdollisimman monelle kuntalaiselle. Lähitöryhteistyön kautta on saatu lisättyä ikäihmisten tietoisuutta erilaisista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemoista. Vertaisveturitoiminta on ollut merkittävänä osana ikäihmisten palvelukokonaisuutta ja hyvinvoinnin/terveyden edistämistä. Asiointipisteen toiminta auttaa ikäihmisiä digipalveluiden opastuksessa tarvittaessa, lisäksi on järjestetty kirjastolla digi-kahvilaa. Tilastollisesti Punkalaitumella ikääntyneiden kaatumistapaturmat ovat vähentyneet ja siihen liittyvien hoitajaksojen määrät ovat laskeneet.

Työikäisten osalta kunta pyrkii omalla toiminnallaan tuottamaan hyvinvointivaikutuksia huomioiden erilaiset ilmiöt ja tukemalla yhdistysten kanssa tehtävää työtä. Kunnan työikäisten hyvinvointia kuvaavat indikaattorit ovat pääosin linjassa kansallisten keskiarvojen kanssa. Työikäisistä kuntalaisista ei ole yhtä hyvin tietoa saatavilla kuin lapsista ja nuorista. Työikäisten yleisimmät haasteet liittyvät stressiin, tuki- ja liikuntaelinvaikeuksiin sekä henkiseen kuormittumiseen. Kunta tuottaa työikäisille kuntalaisille mahdollisimman tarvelähtöisiä hyvinvointia edistäviä palveluita. Liikuntaneuvonnan käyttöaste on ollut alhainen, siihen tulisi jatkossa ohjautua entistä ketterämmin. Vastaavasti kulttuurihyvinvoinnin näkökulmasta kirjastopalveluiden käyttö on lisääntynyt.

Vähimmäistietosisältösuosituksen mukainen indikaattoripaketti Punkalaitumen kunnan osalta 3/2025 saatavilla olevista tiedoista on käsitelty hyvinvointijaostossa 20.3.2025. Esitys hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisällöksi on annettu 14.6.2023 sosiaali- ja terveysministeriölle, mutta se saattaa muuttua ministeriön asetusprosessin myötä. Asetuksen ajankohta on toistaiseksi avoin. Vähimmäistietosisällön on tarkoitus auttaa kuntia valitsemaan ne indikaattorit, joilla voi riittävän tarkasti seurata asukkaiden hyvinvoinnin tilaa. Sopivat indikaattorit auttavat ohjaamaan resursseja ja seuraamaan toiminnan vaikutuksia.

2.2.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta, toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Kuntalain mukaan kunnanvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja kunnanhallituksen tulee huolehtia sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Punkalaitumen kunnassa on kunnanhallituksessa 31.10.2022 hyväksytty ja 1.1.2023 voimaan tullut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkennettu ohje. Päivitetty kuntakonserniohje hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 16.12.2024.

Strategisen riskiajattelun sisällyttäminen päätöksentekoon, strategisten riskien seuraaminen ja ennaltaehkäiseminen on yksi kunnanhallituksen keskeisimmistä tehtävistä. Kunnassa on tehty yksiköittäin arviointi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, sekä vastuualueen merkittävimmistä riskeistä. Riskienhallinta on osa johtoryhmän säännöllistä toimintaa palvelujen jatkuvuuden seurantaan, ylläpitävien tapahtumien raportointina ja säännöllisenä itsearviointina.

Operatiivista toimintaa haittaavat ennakoimattomat kriisit

Kunnan valmius- ja varautumissuunnitelmia päivitetään säännöllisin väliajoin. Kunnassa toimii valmiustyöryhmä, minkä jäsenistöä ei julkisesti ilmoiteta. Tekninen toimi varmistaa erinäisin varmistustoimenpitein kunnan kykyä toimia itsenäisesti erilaisissa kriisitilanteissa, kykenee tarjoamaan lämmitettyjä tiloja kuntalaisille ja takaamaan omavaraista energiantuotantoa eri osa-alueille. Vuonna 2024 valmius- ja varautumissuunnitelmaa ei päivitetty. Kunnan intranetissä on myös kriisiviestintäohje.

Hyvinvointialueudistus ja työllisyysuudistus

Punkalaidun pyrkii jatkossakin kaikin tavoin turvaamaan palvelujen jatkuvuuden Punkalaitumella sijaitsevilla hyvinvointi- ja työllisyyspalveluja tuottavissa yksiköissä. Työpaikkojen säilymisellä paikkakunnalla

on suuri painoarvo paikkakunnan elinvoimalle. Myös lähipalveluiden laatuun ja saavutettavuuteen on kiinnitetty huomiota. Digitalisaatio auttaa palvelujen saavutettavuuden arvioinnissa myös tulevaisuudessa.

Riskit hyvinvointialueen ja kunnan yhdyspintapalveluissa

Punkalaitumen suurimmaksi riskiksi on muodostunut vuonna 2024 kiinteistömässä. Hyvinvointialue ei ehkä vuokraa enää vuoden 2026 alusta kaikkia sote-kiinteistöjä. Käytöstä poistuville kiinteistöille ei löydy helposti vaihtoehtoista toimintaa.

Opiskelijahuolto on yksi yhdyspintapalveluista. Riskinä on, että hyvinvointialue ei kykene järjestämään kaikilta osin mitoitukseltaan riittäviä opiskelijahuoltopalveluita.

Kunnan elinvoiman säilyminen

Punkalaidun panostaa elinvoimaan mm. markkinoinnilla, hyvinvointipalvelujen kehittämisellä ja yhteistyöllä sekä yritysten että paikallisten yhdistysten kanssa. Vuonna 2024 Punkalaitumelle perustettiin 13 uutta yritystä ja lopetettiin 15 (2023: 16/10). Väkiluvun aleneminen johtuu pääosin syntyvyyden ja kuolleisuuden erotuksesta.

Valtiontalouden vaikeudet heijastuvat suoraan kuntien talouteen valtionosuuksien merkittävänä supistamisena. Kuntien kannalta on huolestuttavaa, että valtio säästää valtionosuuksien leikkaamisella tai tehtävien siirtämisellä kunnille. Kuntien valtionrahoituksen huolena on nykyisen järjestelmän heikko ennakoitavuus sekä läpinäkyväisyys, jolloin kunnat eivät pysty ennakoimaan tulevaisuuden kehitystä kovinkaan luotettavasti.

Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa tukea tarvitsevien lasten ja nuorten määrä resurssikysymyksenä

Prosentuaalisesti yhä useampi oppilas ja opiskelija tarvitsee tukea oppimiseensa ja hyvinvointiinsa. Tämä ilmiö lisää opetushenkilöstön työmäärää ja tuo uusia haasteita työhön.

Kunnan henkilöstö

Kunnan avoimet virat ja toimet on vuoden 2024 aikana saatu täytettyä hyvin ja pääosin pätevilla hakijoilla. Vuonna 2024 henkilöstön vaihtuvuutta oli jonkin verran viime vuosia enemmän. Kunta kilpailee hyvistä työntekijöistä monen eri sektorin kanssa. Työnantajamaaine on yksi kovimmista markkinavaltteista osajia rekrytoitaessa. Osaamisen kehittäminen on pienessä organisaatiossa avainasemassa, koska tehtäväkentät ovat laaja-alaiset.

Työnantajamaaineeseen vaikuttaa olennaisesti myös se, millainen yhteisymmärrys viran- ja toimenhaltijoiden sekä poliittisen johdon välillä vallitsee.

RISKIEN ARVIOINTI			
Riski	Vaikutus ja toteutumisen todennäköisyys	Suunnitelma ja toimenpiteet riskin hallitsemiseksi	Toteuma
EVA-menetelmää ei käytetä, virheelliset päätökset	Toteutunut/ei toteutunut, arviointien määrä	Merkittävimmistä päätösesityksistä EVA-arviointi laaditun ohjeen mukaisesti	Evaluointien tekemistä pitää tehostaa. Tekemistä varten on olemassa mallipohjat.

Osaamisen keskittymisen, yhden henkilön takana on paljon osaamista ja hiljaista tietoa	Henkilön vaihtuessa koko organisaation osaamistaso laskee, palvelut heikenevät, kehittäminen pysähtyy	Huomioidaan toimenku- vissa sijaisuudet/käyttöoi- keudet ja huolehditaan ak- tiivisesta kouluttautumi- sesta, yhdessä tekemisessä	On pyritty varmistamaan kaikkiin tehtäviin sijai- suus, tämä ei kuitenkaan kaikilta osin toteudu. Kouluttautumista, yh- dessä tekemistä ja ryh- mäytymistä on kehitetty, mutta silti osaaminen jää kapeaksi usean eri tehtä- väkokonaisuuden näkö- kulmasta
Muuttuvassa toimintaympäristössä, paineistettuna henkilöstön jaksaminen	Poissaolot lisääntyvät, palvelutaso laskee	Työhyvinvoinnin vuosikello, konkreettiset toimenpiteet yksilö/ vastuualue/kuntatasolla. Työssä-jaksamisen tukeminen	Työhyvinvoinnin vuosikello ohjaa käytännön toimintaa. Työssäjaksamisen tukemista kehitetty, työn räätälöintiä kehitetty.

Tietohallinnon riskit

Kunnan tietohallinto on pääasiassa ulkoistettu. Kunnassa tietohallinnosta vastaavat hallinto- ja talousjohtaja ja tietohallintosihteeri. Keskeisimmät ICT-kumppanit ovat Tiera Oy ja Lounea Oy. Sastamalan kaupungin kanssa tehdään merkittävää yhteistyötä. Vuoden 2024 uusittiin yhdessä Sastamalan kanssa palvelimia. Tietohallinnon kustannusten kasvua seurattiin ja sovittiin toimenpiteistä yhteistyössä Sastamalan kaupungin kanssa.

Toiminnalliset riskit

Punkalaitumen vesilaitoksen toiminta on järjestetty laskennallisesti eriytettynä taseyksikkönä. Vesihuoltolaitoksen tulos oli 615 966,31 euroa alijäämäinen (vuonna 2023 tulos oli 509 680,13 euroa alijäämäinen). Oma pääoma oli 2 148 074, 85 euroa alijäämäinen vuonna 2024.

Punkalaitumen Vuokra-asunnot Oy on Punkalaitumen kunnan yksin omistama vuokralatoyhtiö. Kiinteistöt ovat pääosin asuinrivitaloja. Kunnan ja yhtiön välillä on sopimus yhtiön palvelujen tuottamisesta. Punkalaitumen Vuokra-asunnot Oy:n asuntojen vuokrausprosentti oli toimintavuoden 2024 alussa 92,6 prosenttia ja vuoden lopussa 95,0 prosenttia.

Vuokra-asuntojen tulos vuodelta 2024 oli -37 535,24 euroa (2023: -234 715,43 €). Taseen oma pääoma on 72 768,75 euroa. Yhtiön taseessa on kertynyttä tappiota yhteensä 693 630,32 euroa. Yhtiön toimitusjohtajana toimi 1.1.2024–29.10.2024 välisenä aikana Punkalaitumen kunnan tekninen johtaja Joonas Ramstedt. Yhtiön hallitus valitsi 29.10.2024 pidetyssä kokouksessa uudeksi toimitusjohtajaksi kunnanrakennusmestari (nykyinen tekninen johtaja) Olli Launosen, joka toimi yhtiön varatoimitusjohtajana 1.1.2024 alkaen. Varatoimitusjohtajaa ei ole valittu tehtävään.

Rahoitusriskit

Hallitusohjelman kirjauksena on, että peruspalveluiden valtionosuuksien uudistus tulisi voimaan vuoden 2026 alusta, jolloin tulisi voimaan myös toisen asteen koulutuksen valtionosuuksien uudistus. Nyt jo ikävä kyllä tiedetään, että valtionosuusuudistus myöhästyy. Kunnille siirtyvä työllisyysrahoituksen osuus ei tullut täysimääräisenä. Valtion rahoitus työllisyyspalveluihin ei tule kattamaan järjestettävistä palveluista aiheutuvia kustannuksia.

2.3 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja on antanut siitä ohjeen. Tili-velvollisella on vastuu sisäisen valvonnan luomisesta ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Kunnanjohtajalla on kokonaisvastuu kuntakonsernin sisäisen valvonnan järjestämisestä. Kunnanhallituksessa käsitellään säännöllisesti konsernin ajankohtaiset asiat, sekä annetaan tarvittaessa konserniohjaus.

Vastuualuejohtajat vastaavat osaltaan vastuualueensa sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riskienhallinnasta. Lisäksi he vastaavat vastuualueensa toiminnan organisoinnista siten, että prosesseilla, hankkeilla, projekteilla tai yksittäisillä toiminnoilla on määritelty vastuutaho. Esimiehet ovat tehtäväalueittain tehneet arvioinnin riskienhallinnan tilasta.

Päätöksentekoprosessi

Kunnan päätöksenteko perustuu kunta-, hallinto- ja julkisuuslain sekä hyvän hallintotavan mukaisesti julkisuusperiaatteeseen ja avoimuuteen. Säännöt ja sisäiset ohjeet hyväksyy kunnanvaltuusto tai -hallitus, henkilöstön osalta henkilöstöjaosto hyväksyy ohjeet. Hallintosääntöä uusitaan aina tarpeen tullen ja uusin sääntö astui voimaan 1.1.2025.

Ohjeita ja niiden muutoksia on käsitelty johtoryhmässä, sekä tarvittavalla tasolla työyksiköiden henkilöstöpalavereissa. Henkilöstölle tiedotetaan asioista sähköpostilla ja intranetissä. Kaikilla kunnan työntekijöillä on kunnan sähköposti. Esihenkilöiden vastuulla on, että koko henkilöstö saa tarvittavat tiedot.

Kunnanhallitus on valvonut kunnanvaltuuston päätösten lainmukaisuutta. Viranhaltijapäätökset annetaan tiedoksi toimielimelle hallintosäännön mukaisesti niistä päätöksistä, joista toimielimellä on otto-oikeus. Toimielimet ovat tehneet päätökset niistä asioista, joista ilmoitusta ei tarvitse antaa.

Kunnanjohtajan on seurattava lautakuntien sekä kunnanhallituksen alaisten viranhaltijoiden ja vastuualuejohtajien päätösten laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta, sekä ryhdyttävä tarvittaessa kuntalain tarkoittamiin toimenpiteisiin asian ottamiseksi kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Valmistelussa ja päätöksenteossa on noudatettava lainsäädäntöä sekä sääntöjä ja ohjeita, sillä lainvastaiset ja virheellisesti tehdyt päätökset voidaan kumota valitusteitse oikeudessa. Lainmukaisuus tulee tarkistaa myös päätösten täytäntöönpanovaiheessa.

Käräjäoikeus tuomitsi alkuvuodesta 2024 kunnan korvausvelvolliseksi työntekijän palvelussuhteen purkamisesta vuonna 2020. Teknisen johtajan aiemmasta virkavaalista 2023 tehdyn valituksen käsittely on päätynyt hallinto-oikeudessa 2024. Hallinto-oikeuden päätös ei aiheuttanut toimenpiteitä.

Henkilöstöasiat

Henkilöstön oikeudenmukainen kohtelu edellyttää voimassa olevien lakien ja asetusten, virka- ja työehtosopimusten sekä muiden henkilöstöasioita koskevien määräysten, päätösten ja ohjeiden noudattamista. Hallintosääntö määrittelee henkilöstörekrytointia koskevan päätösvallan.

Palkanmaksu määräytyy virka- ja työehtosopimusten, kunnan hallintosäännön, paikallisten sopimusten ja palkkausta koskevan ohjeistuksen mukaisesti. Henkilöstötoimikunta käsittelee vuosittain henkilöstösuunnitelman, joka sisältää koulutus-, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat. Henkilöstö- jaosto hyväksyy henkilöstöön liittyvät suunnitelmat. Henkilöstöpolitiikan toteutumisesta ja henkilöstövoimavaroista laaditaan vuosittain erillinen henkilöstökertomus henkilöstöjaostolle.

Henkilökunnan työterveyden hoitamisesta on sopimus Terveystalon kanssa. Henkilökunnan työhyvinvoinnista huolehditaan työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti ja terveystarkastukset tehdään kolmesta viiteen vuoden välein. Työterveyshuolto tekee säännöllisesti työpaikkaselvitykset työterveysuunnitelmassa erikseen sovitussa järjestyksessä. Työsuojelulliset riskiarvioinnit tehdään kahden vuoden välein tai tarvittaessa esim. muutostilanteissa. Henkilöstölle on tarjottu mahdollisuus hätäensiapukoulutukseen.

Talous- ja strategiaprosessi

Kunnanhallitus nimeää vastuualueiden esihenkilöt ja toimielimet oman hallinnonalansa tehtäväalueen esihenkilöt. Vastuu- ja tehtäväalueen esihenkilön sijaisena toimii henkilö, joka on nimetty ko. työntekijän sijaiseksi.

Vastuu- ja tehtäväalueen esihenkilöt ovat vastuussa talousarvion toteuman seurannasta. Talousarvion toteumat annetaan tiedoksi toimielimille ja huhtikuun ja elokuun osavuosikatsaukset on annettu tiedoksi valtuustolle.

Tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan kuntalakia, soveltuvin osin kirjanpitolain ja asetusten säännöksiä sekä kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamia yleisohjeita. Tilinpäätös laaditaan kuntalain edellyttämässä aikataulussa kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Kirjanpito ja sisäinen laskenta on järjestetty niin, että ne tuottavat toiminnan ohjauksessa ja valvonnassa tarvittavat tiedot. Investointien seuranta on järjestetty riittäväällä tarkkuudella hankekohtaisesti niin, että seurannasta ilmenee alkuperäinen kustannusarvio ja seurantahetken toteumatilanne.

Kuntastrategia Punkalaitumen Polku vuosille 2022–2030 on hyväksytty valtuustossa 8.6.2022. Valmiussuunnitelmassa on varauduttu elintärkeiden toimintojen turvaamiseen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Kirjanpito ja maksuliikenne

Kaikilla ostolaskuilla on asiatarkastaja ja hyväksyjä. Toimielimet hyväksyvät vuosittain laskujen hyväksyjät ja heidän varahenkilönsä. Esihenkilöt hyväksyvät tarvittavat käyttöoikeudet laskujen asiatarkastusta ja hyväksymistä varten. Rahavarojen käyttäjille on määritelty vastuuhenkilöt. Kunnan maksuvalmiussuunnittelusta vastaa hallinto- ja talousjohtaja.

Omaisuuksien hallinta

Kunnan vakuutukset ovat olleet OP-Pohjolalla 1.1.2023 alkaen. Oikeusturvavakuutus otettiin Pohjola Vakuutuksesta 26.8.2024 lukien. Vakuutuskohteet ja vakuutusten tarkoituksenmukaisuus tarkistetaan vuosittain yhteistyössä vakuutusmeklarin kanssa. Toiminnan muuttuessa vakuutuksiin tehdään tarvittavat muutokset. Kilpailutuksessa käytetään vakuutusmeklaria.

Irtaimien omaisuuden luetteloinnista sekä tarpeettomaksi tulleen irtaimiston kierrättämisestä, myynnistä ja hävittämisestä on ohjeet. Toimipisteet nimeävät irtaimistoluettelosta vastaavan henkilön ja irtaimistoluettelo on pidettävä aina ajan tasalla. Luetteloiden ajantasaisuus tarkistetaan vuosittain. Tarpeeton omaisuus pyritään myymään tai hävittämään tarkoituksenmukaisella tavalla. Omaisuuden myynnissä on käytetty mm. nettihuutokauppaa.

PVA:n vakuutukset ovat Fennialta. Toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan eläkevakuutus on Ilmariselta.

Tietohallinto, tietoturva ja tietosuojat

Kuntien Tiera on tuottanut tietohallintopalvelut vuoden 2021 alusta lukien. Vuonna 2023 tietoliikenne siirrettiin Sastamalan kaupungin kanssa tehdyn yhteiskilpailutuksen tuloksena Lounea Oy:lle. Nämä palvelut ovat toimineet kertomusvuonna 2024.

Tietosuojaavastavana toimi tietohallintosihteeri. Tietoturvavastaavan tehtävät hoidetaan Tieran toimesta. Tietosuoja-asetuksen edellyttämät tietosuojaselosteet sekä tiedonhallintalain ja saavutettavuusdirektiivin edellyttämät toimenpiteet pidetään ajan tasalla. Henkilöstö on koulutettu tietosuojaan ja koulutus päivitetään vuosittain. Kunnassa on myös käytössä Digiturvamalli-sovellus, jolla varmennetaan ja parannetaan digiturvaa kunnan toiminnoissa. Työntekijän esihenkilö myöntää tarvittavat käyttöoikeudet. Tietoturva- ja tietosuoja-asiat sisältyvät perehdytysuunnitelmaan.

2.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niiden osoittamista luvuista laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa kunnan rahoituksen riittävyttä. Rahoituslaskelmassa osoitetaan edelleen, miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset muutoin rahoitetaan tulorahoituksen lisäksi.

2.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Seuraavaksi on esitetty Punkalaitumen kunnan vuoden 2024 tilinpäätös taloudellisine tunnusluukuineen sekä vastuualueittain.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2020	2021	2022	2023	2024
Toimintatulot	2 260 120	2 077 724	2 075 354	1 977 051	2 124 980
Toimintamenot	-20 661 887	-21 720 895	-21 455 294	-9 153 551	-9 366 368
Toimintakate	-18 401 767	-19 643 171	-19 379 940	-7 176 500	-7 241 388
Verotulot	9 167 657	9 480 085	9 285 067	5 754 426	5 123 511
Valtionosuudet	11 326 019	11 185 507	12 010 061	3 594 560	3 416 120
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	0	0	11 681	78 740	78 316
Muut rahoitustuotot	3 060	5 288	21 237	6 566	7 539
Korkokulut	-45 418	-39 567	-47 378	-154 742	-170 982
Muut rahoituskulut	-201	-203	-348	-615	-6 026
Vuosikate	2 049 350	987 939	1 900 380	2 102 434	1 207 089
Poistot ja arvonalentumiset	-1 151 508	-1 125 897	-1 068 290	-1 196 277	-1 230 878
Tilikauden tulos	897 842	-137 958	832 090	906 158	-23 789
Poistoeron lisäys	43 468	40 619	38 056	35 748	33 671
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	941 310	-97 339	870 146	941 906	9 883

	2020	2021	2022	2023	2024
Toimintatuotot/toimintakulut %	10,9	9,6	9,7	21,6	22,7
Vuosikate/poistot %	178,0	87,7	177,9	175,7	98,1
Vuosikate, euroa/asukas	736	363	710	795	463
Asukasmäärä	2785	2719	2678	2645	2609

Toimintakate

Tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää kattavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Tilikauden toimintatulot toteutuivat arvioitua paremmin ja verrattuna vuoteen 2023 nousua oli 7,48 %. Toimintamenot lisääntyivät vuoteen 2023 verrattuna. Lisäystä oli 212 817 euroa eli noin 2,32 % verran. Toimintamenot olivat 8 818 euroa yli arvioidun. Toimintakate oli -7 241 388 euroa.

Vuosikate

Vuosikate on kunnan kokonaisrahoitusta kuvaava välitulos. Vuosikate ilmoittaa, riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannon tekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttömajoituksen poistot. Vuosikatteen määrä oli 1.207.089 euroa eli tunnusluku huononi edellisestä vuodesta 895 345 eurolla. Alkuperäisessä talousarviossa vuosikatteen määräksi oli arvioitu -36 950 euroa.

Toimintatuotot prosentteina toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Tunnusluku on 22,7 % vuonna 2024. Erityisen tärkeää olisi, että tunnusluku vakiintuisi tietylle stabiilille tasolle, jolloin talouden ennustaminen olisi pitemmällä tähtäimellä helpompaa. Edellisenä vuonna tunnusluku oli 21,6 %, kuntataloudessa keskimäärin 28,6 %.

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 * Vuosikate / Poistot

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Kertomusvuonna tunnusluku oli 98,1 %. Kunnan tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, mikäli vuosikate alittaa poistot. Näin ollen kertomusvuonna tulorahoitus oli alijäämäinen. Edellisenä tilikautena tunnusluku oli koko kuntataloudessa 169,7 %.

Oletusta tulorahoituksen riittävydestä voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, mikäli poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Suuret rakennusinvestoinnit pitävät poistotason kohtuullisen korkealla.

Vuosikate euroa/asukas

Tunnuslukua käytetään yleisesti tulorahoituksen riittävyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearviota ei kuitenkaan voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi ovat esimerkkejä tekijöistä, jotka vaikuttavat vuosikatteen määrittämiseen kunnassa. Kertomusvuonna kuntamme tunnusluku vuosikate/asukas oli 463 euroa. Tunnusluku laski edellisvuoteen verrattuna 332 euroa. Vuoden 2023 tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalouden keskimääräinen arvo oli 760 euroa/asukas.

2.4.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja miten rahoitustarve katetaan ja kuinka suuri on rahoitusjäämä ja miten se käytetään.

Rahoituslaskelmaan tuodaan tuloslaskelmasta vuosikate. Investointiosasta rahoituslaskelmaan tuodaan käyttömajausinvestoinnit, sekä investointimenoihin saatavat rahoitusosuudet.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirta	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 207 089	2 102 434
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-421 870	-720 665
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot		70 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	785 219	1 451 769
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-400 000	-400 000
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-13 359	-71 351
Vaihto-omaisuuden muutos	8 117	-2 597
Saamisten muutos	99 264	-80 548
Korottomien velkojen muutos	-80 685	-393 207
Rahoituksen rahavirta	-386 663	-947 703
Rahavarojen muutos	398 556	504 066
Rahavarat 31.12.	3 575 589	3 177 033
Rahavarat 1.1.	3 177 033	2 672 966

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2024	2023
Investoinnit		
Investointien tulorahoitus, %	286,1	291,7
Toiminnan ja investointien rahavirta 5 vuodelta	4563	-1877
Lainanhoito		
Lainanhoitokate	2,4	4,1
Laskennallinen lainanhoitokate	1,5	2,3
Maksuvalmius		
Kassavarat 31.12.	3 575 589	3 177 033
Kassasta maksut, e	10 365 247	10 729 573
Kassan riittävyys, pv	126	108
Asukasmäärä	2609	2645

Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan kassavarojen muutoksen tilikaudella.

Investoinnit

Investointien tulorahoitus %

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankinta-arvo}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Kertomusvuonna tunnusluku oli 286,1 %, joten tulorahoituksella on pystytty kattamaan investointimenot. Vuonna 2023 vuosikate on ollut 291,7 % investoinneista. Koko maan tasolla kuntatalouden edellisen vuoden keskimääräinen arvo oli 99 %. Vertailtavuutta vaikeuttaa esimerkiksi investointien vuotuinen vaihtelu.

Toiminnan ja investointien rahavirta 5 vuodelta

Rahoituslaskelman välitulokset Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvoiton ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoiton on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Viiden vuoden rahavirta on kertomusvuonna plusmerkkinen, joten investointeja ja lainojen lyhennyksiä on pystytty kattamaan kertyneillä tuloilla.

Lainanhoito

Lainanhoitokate

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$$

Tunnusluku kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on yksi tai suurempi.

Kertomusvuonna tunnusluvun arvo oli 2,4. Tulorahoitus on riittänyt kattamaan vieraan pääoman aiheuttamat kustannukset. Lainanhoitokyvyn sanotaan olevan hyvä, kun tunnusluku on yli kaksi, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1–2 ja heikko, jos se jää alle yhden

Laskennallinen lainanhoitokate

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$$

Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Kahdeksan on kuntien keskimääräinen lainojen hoitoaika. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset. Vuonna 2023 kuntien keskimääräinen arvo oli 1,7 %.

Maksuvalmius

Kassavarat 31.12.

$$= \text{Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset}$$

Kassavarat olivat kertomusvuoden viimeisenä päivänä 398.556 euroa suuremmat kuin edellisvuotena. Kunnassa ei ollut kassalainaa 31.12.2024.

Kassasta maksut

Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Käyttöomaisuusinvestoinnit

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kassasta maksut olivat vuonna 2024 noin 10,4 milj. euroa ja vuonna 2023 n. 10,7 milj. euroa.

Kassan riittävyys

= 365 pv * Kassavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikauden aikana

Tunnusluku kuvaa kunnan maksuvalmiutta ja se ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla. Tunnusluku on 126 päivää, joten kunnan kassavarat olivat tilinpäätöspäivänä hyvät.

2.5 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2024	2023
Pysyvät vastaavat	18 281 515	19 090 523
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>	<i>16 110 253</i>	<i>16 919 261</i>
Maa- ja vesialueet	1 605 110	1 605 110
Rakennukset	10 590 564	11 287 573
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 531 491	3 629 651
Koneet ja kalusto	83 002	149 925
Muut aineelliset hyödykkeet	29 433	29 433
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	270 653	217 568
<i>Sijoitukset</i>	<i>2 171 262</i>	<i>2 171 262</i>
Osakkeet ja osuudet	1 956 326	1 956 326
Muut lainasaamiset	212 896	212 896
Muut saamiset	2 040	2 040
Vaihtuvat vastaavat	4 283 576	3 992 401
<i>Vaihto-omaisuus</i>	<i>52 388</i>	<i>60 505</i>
Aineet ja tarvikkeet	52 388	60 505
<i>Saamiset</i>	<i>655 599</i>	<i>754 864</i>
Pitkäaikaiset saamiset	300 000	300 000
Lainasaamiset tytäryhteisöltä	300 000	300 000
Lyhytaikaiset saamiset	355 599	454 864
Myyntisaamiset	106 503	164 178
Muut saamiset	94 147	221 930
Siirtosaamiset	154 949	68 756
<i>Rahat ja pankkisaamiset</i>	<i>3 575 589</i>	<i>3 177 033</i>
Vastaavaa yhteensä	22 565 091	23 082 924

VASTATTAVAA	2024	2023
Oma pääoma	14 109 311	14 099 428
Peruspääoma	8 199 484	8 199 484
Edellisten tilikausien ylijäämä	5 899 944	4 958 038
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	9 883	941 906
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	437 360	471 031
Poistoero	437 360	471 031
Toimeksiantojen pääomat	166 563	179 922
Lahjoitusrahastojen pääomat	166 563	179 922
Vieras pääoma	7 851 858	8 332 543
<i>Pitkäaikainen</i>	<i>6 182 519</i>	<i>6 572 793</i>
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 665 000	6 065 000
Liittymismaksut ja muut velat	517 519	507 793
<i>Lyhytaikainen</i>	<i>1 669 339</i>	<i>1 759 750</i>
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	400 000	400 000
Saadut ennakot	48 489	46 145
Ostovelat	502 949	591 672
Liittymismaksut ja muut velat	79 564	90 604
Siirtovelat	638 338	631 329
Vastattavaa yhteensä	22 565 091	23 082 924

Taseen tunnusluvut	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	64,6	63,2
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	73,2	73,2
Velat ja vastuut prosenttia käyttötulosta	74,0	74,0
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 e	5 910	5 900
Kertynyt yli-/alijäämä e/asukas	2 265	2 231
Lainakanta 31.12., e	6 065 000	6 465 000
Lainat, e/asukas	2 325	2 444
Lainat ja vastuut, 31.12.	6 148 362	6 554 255
Lainat ja vastuut, e/asukas	2 357	2 478
Lainasaamiset	512 894	512 894
Asukasmäärä	2609	2645

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuusastetta, rahoitusvarallisuutta ja velkaantuneisuutta.

Omavaraisuusaste %

$$= 100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan kuntataloudessa pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Kertomusvuonna omavaraisuusaste oli 64,6 % ja edellisenä vuonna 63,2 %. Tunnusluku on hieman parantunut edelliseen vuoteen verrattuna. Kuntatalouden keskimääräinen luku vuonna 2023 oli 61,7 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus %

$$= 100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, arvostus tai poistomenetelmät eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisin maksusta tulorahoituksella.

Kuntasektorin keskimääräinen suhteellinen velkaantuneisuus oli edellisvuonna keskimäärin 61,7 %. Kuntamme kertomusvuoden luku 73,2 % on parempi kuin kuntasektorilla keskimäärin.

Velat ja vastuut prosentteina käyttötuloista

$$= 100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Vuokravastuilla tarkoitetaan sekä vuokravastuita että leasingvastuita. Tunnusluku ottaa paremmin huomioon erilaisilla malleilla, kuten rahoitusleasingsopimuksilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana taseessa.

Velat ja vastuut prosentteina käyttötuloista olivat 74 %.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

$$= \text{Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$$

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa/asukas

$$= (\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}) / \text{Asukasmäärä}$$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla.

Kunta lyhensi kertomusvuonna pitkäaikaista lainaa 400.000 euroa. Lainojen määrä 31.12.2024 oli 6.065.000 euroa.

Lainat e/asukas

Tunnusluku kertoo kunnan lainakannan asukasta kohti. Kertomusvuonna lainamäärä asukasta kohden oli 2 325 euroa eli 121 euroa vähemmän kuin edellisellä vuonna. Koko maan vuoden 2023 tilinpäätösarvioiden lainakannan keskiarvo on 3.368 euroa/asukas, joten kuntamme velkaisuus on vieläkin keskimääräistä alhaisemmalla tasolla.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

TALOUDEN TUNNUSLUVUT

Talouden tunnuslukuja	TP 2024	TP 2023	TP 2022	TP 2021
Asukasluku	2609	2645	2678	2719
Veroprosentti	9,00	9,36	22,00	22,00
Verotulot	5 123 511	5 754 426	9 285 067	9 480 085
Verotulojen muutos %	-10,96 %	-38,0 %	-2,1 %	3,4 %
Verotulot €/asukas	1 964	2 176	3 467	3 487
Valtionosuudet	3 416 120	3 594 560	12 010 061	11 185 507
Valtionosuuksien muutos %	-4,96 %	-70,1 %	7,4 %	-1,2 %
Valtionosuudet €/asukas	1 309	1 359	4 485	4 114
Toimintakulut (ulk.)	9 366 368	9 153 551	21 455 294	21 720 895
Toimintatuotot (ulk.)	2 124 980	1 977 051	2 075 354	2 077 724
Toimintatuotot/toimintakulut (ulk.) %	22,69	21,6	9,7	9,6
Toimintakate	-7 241 388	-7 176 500	-19 379 940	-19 643 171
Toimintakatteen muutos %	0,90 %	-63,0 %	-1,3 %	6,74 %
Vuosikate	1 207 089	2 102 434	1 900 380	987 939
Vuosikate €/asukas	463	795	710	363
Vuosikate poistoista %	98,1 %	175,7 %	177,9 %	87,7 %
Tilikauden tulos	-23 789	906 158	832 090	-137 958
Tilikauden yli-/alijäämä	9 883	941 906	870 146	-97 339
Taseen ylijäämä	5 909 827	5 899 944	4 958 038	4 087 892
Taseen ylijäämä €/asukas	2 265	2 231	1 851	1 503
Investointien tulorahoitus, %	286,1 %	291,7 %	103,9	374,0 %
Investointien omahankintameno	421 870	720 665	1 828 349	264 328
Investoinnit omahankintameno, €/asukas	162	272	683	97
Lainakanta	6 065 000	6 465 000	6 865 000	7 265 000
Lainat €/asukas	2 325	2 444	2 563	2 672
Lainanhoitokate	2,4	4,1	4,4	1,2
Laskennallinen lainanhoitokate	1,5	2,3	2,1	1,0
Omavaraisuusaste (oma po/koko po) %	64,6	63,2 %	62,0 %	60,4 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	73,2	73,2 %	38,9 %	41,2 %

2.6 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistetty rivi riviltä.

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT	1000 e	%	MENOT	1000 e	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	2 125	19,8	Toimintakulut	9 366	90,4
Verotulot	5 124	47,7	Korkokulut	171	1,6
Valtionosuudet	3 416	31,8	Muut rahoituskulut	6	0,1
Korkotuotot	78	0,7	Satunnaiset kulut	0	0,0
Muut rahoitustuotot	8	0,1	Tulorahoituksen korjaukset		0,0
Satunnaiset tuotot	0	0,0	- Käyttöom. myyntitappiot	0	0,0
Tulorahoituksen korjaukset			Investoinnit		
- Käyttöom. myyntivoitot		0,0	Käyttöomaisuusinvestoinnit	422	4,1
Investoinnit			Rahoitustoiminta		
Rahoitusosuudet inv.menoihin	0	0,0	Antolainasaamisten lisäykset		0,0
Käyttöomaisuuden myyntitulot	0	0,0	Pitkäaik. lainojen vähennys	400	3,9
Rahoitustoiminta			Lyhytaik. lainojen vähennys		
Antolainasaamisten vähennys	0	0,0			0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0,0			
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0,0			
Kokonaistulot yhteensä	10 751	100,0	Kokonaismenot yhteensä	10 365	100,0

Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön. Kokonaistulot ja -menot -laskelma on täsmäytetty rahoituslaskelmaan siten, että kokonaistulojen ja -menojen erotus on yhtä suuri kuin rahoituslaskelman kohta Muut maksuvalmiuden muutokset ja Kassavarojen muutoserien itseisarvojen summa silloin, kun mainitut erät ovat rahoituslaskelmassa erimerkkisiä ja itseisarvojen erotus, kun ne ovat rahoituslaskelmassa samanmerkkiset.

Edellisvuoteen verrattuna toimintatuottojen suhteellinen osuus on noussut 19,8 prosenttiin (vuonna 2023 17,2 %). Toimintakulujen (90,4 %) suhteellinen osuus on myös noussut (87,8 % vuonna 2023). Verotulojen (47,7 %) suhteellinen osuus on laskenut (vuonna 2023 50,1 %) ja kun taas valtionosuuksien (31,8 %) suhteellinen osuus on noussut (31,3 % vuonna 2023). Valtion osuudet vähenivät 4,96 %.

Kertomusvuonna Punkalaitumen kunnan valtionosuudet asukasta kohden olivat 1 309 euroa/asukas. Edellisenä vuonna koko maassa määrä oli keskimäärin 651 euroa/asukas ja Pirkanmaalla 483 euroa/asukas. Punkalaitumen kunnan asukaskohtainen verokertymä vuonna 2024 oli 1 964 euroa/asukas. Koko valtakunnassa asukaskohtainen kertymä v. 2023 oli puolestaan 3 244 euroa/asukas ja Pirkanmaalla 3 060 euroa/asukas.

2.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Konsernitilinpäätöksessä on yhdistetty kunnan, tytäryhteisöjen ja osakkuusyhteisöjen tilinpäätökset toisiinsa. Konsernitilinpäätöksen tavoitteena on selvittää ne varat, velat ja vastuut, joihin kunnalla on omistajuuteen tai sopimukseen perustuvaa määräysvaltaa, velvoitteita ja vastuuta.

Tytäryhteisö	Punkalaitumen Vuokra-asunnot Oy (100 %)		
Yleistavoitteet	Arviointitapa/mittarit/osallistaminen	Tavoitetaso	Toteuma
Palvelusopimuksen uudistaminen	Palvelujen toimivuus ja joustavuus	Kumpikin osapuoli saa uudelleen järjestelystä sekä toiminnallista että taloudellista hyötyä	Yhtiön johtajasopimus päivitetty toimitusjohtajalle. Konserniohje ja yhtiöjärjestys päivitetty.

2.7.1 Kuntakonsernin rakenne

Punkalaitumen kunnan konsernirakenne 31.12.2024

Tytäryhteisö

Punkalaitumen Vuokra-asunnot Oy 100 %

Kuntayhtymät

Pirkanmaan liitto 0,70 %

SASKY koulutuskuntayhtymä 1,23 %

Osakkuusyhteisö

Kiinteistö Oy Pietarinvirasto 30,17 %

Omistusyhteisyhteisö

Huittisten Puhdistamo Oy 5,00 %

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy 2,96 %

Koska omistusyhteisyhteisöjen omistusosuus on alle 20 %, yhtiöitä ei ole yhdistetty konsernitilinpäätökseen.

2.7.2 Konsernitulos

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2024	2023
Toimintatulot	2 734 121	2 554 878
Toimintamenot	-10 304 761	-10 255 431
Osuus osakk.yht.voitosta/tappiosta	82	409
Toimintakate	-7 570 557	-7 700 144
Verotulot	5 123 511	5 754 426
Valtionosuudet	3 955 369	4 126 887
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	79 423	79 118
Muut rahoitustuotot	10 250	11 017
Korkokulut	-191 572	-183 419
Muut rahoituskulut	-6 962	-1 953
Vuosikate	1 399 462	2 085 932
Poistot ja arvonalentumiset	-1 442 366	-1 406 119
Tilikauden tulos	-42 904	679 813
Vähemmistöosuudet	-150	169
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-43 054	679 983

	2024	2023
Toimintatuotto/toimintakulut %	-26,5	-24,9
Vuosikate/poistot %	97,0	148,3
Vuosikate, e/asukas	536	789
Asukasmäärä	2609	2 645

SASKY koulutusyhtymän omistusosuus on muuttunut 1,28 %:sta 1,23 %:iin.

2.7.3 Konsernirahoitus

KONSERNIRAOHITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirta	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 399 462	2 085 932
Tulorahoituksen korjauserät	599	-995
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-486 514	-615 011
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	829	71 225
Toiminnan ja investointien rahavirta	914 376	1 541 151
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	339 845
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-524 356	-863 971
Lyhytaikaisten lainojen muutos	44 000	0
Oman pääoman muutokset	13 253	8 651
Muut maksuvalmiuden muutokset	-4 411	-503 756
Rahoituksen rahavirta	-471 514	-1 019 229
Rahavarojen muutos	442 862	521 922
Rahavarat 31.12.	3 904 261	3 469 473
Rahavarat 1.1.	3 461 399	2 947 551

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2024	2023
Investoinnit		
Investointien tulorahoitus, %	287,7	339,2
Toiminnan ja investointien rahavirta 5 vuodelta	3622	-2786
Lainanhoito		
Lainanhoitokate	2,2	2,2
Laskennallinen lainanhoitokate	1,5	2,1
Maksuvalmius		
Kassavarat 31.12.	3 904 261	3 469 473
Kassasta maksut, e	11 514 165	11 919 785
Kassan riittävyys, pv	124	106

2.7.4 Konsernitase ja tunnusluvut

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2024	2023
Pysyvät vastaavat	18 899 236	19 880 603
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>	99 168	99 419
Aineettomat oikeudet	99 168	99 419
Muut pitkävaikutteiset menot		
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>	18 091 224	19 072 364
Maa- ja vesialueet	1 703 521	1 705 725
Rakennukset	12 377 185	13 227 269
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 552 464	3 651 165
Koneet ja kalusto	113 300	184 106
Muut aineelliset hyödykkeet	55 979	61 154
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	288 775	242 946
<i>Sijoitukset</i>	708 845	708 821
Osakkuusyhteisöosuudet	0	0
Osakkeet ja osuudet	706 208	706 159
Muut saamiset	2 637	2 661
<i>Toimeksiantojen varat</i>	43 394	87 549
Valtion toimeksiannot	42 706	86 855
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	688	693
Vaihtuvat vastaavat	4 405 860	4 080 820
<i>Vaihto-omaisuus</i>	57 462	65 774
Aineet ja tarvikkeet	52 456	60 564
Keskeneräiset tuotteet	5 006	5 210
<i>Saamiset</i>	444 137	545 573
<i>Pitkäaikaiset saamiset</i>	1 138	1 138
Muut saamiset	1 138	1 138
<i>Lyhytaikaiset saamiset</i>	442 999	544 435
Myyntisaamiset	150 415	200 930
Lainasaamiset		
Muut saamiset	120 991	257 289
Siirtosaamiset	171 594	86 216
<i>Rahoitusarvopaperit</i>	140 202	138 144
Muut arvopaperit	140 202	138 144
<i>Rahat ja pankkisaamiset</i>	3 764 059	3 331 329
Vastaavaa yhteensä	23 348 490	24 048 973

VASTATTAVAA	2024	2023
Oma pääoma	14 466 181	14 524 894
Peruspääoma	8 198 000	8 199 484
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat		
Muut omat rahastot	483 915	484 114
Edellisten tilikauden yli-/alijäämä	5 759 929	5 161 314
Tilikauden yli-/alijäämä	24 338	679 983
Vähemmistöosuudet	815	692
Pakolliset varaukset	0	0
Eläkevaraukset	0	0
Pakolliset varaukset	0	0
Toimeksiantojen pääomat	211 971	269 675
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen pääomat	167 269	180 637
Muut toimeksiannot	44 702	89 038
Vieras pääoma	8 669 526	9 253 712
<i>Pitkäaikainen</i>	<i>6 675 202</i>	<i>7 189 993</i>
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 156 383	6 681 080
Lainat muilta		
Liittymismaksut ja muut velat	518 819	508 913
<i>Lyhytaikainen</i>	<i>1 994 324</i>	<i>2 063 719</i>
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	524 356	480 506
Saadut ennakot	108 704	95 619
Ostovelat	559 914	677 246
Muut velat	87 016	98 932
Siirtovelat	714 334	711 416
Laskennalliset verovelat		
Vastattavaa yhteensä	23 348 490	24 048 973

Konsernitaseen tunnusluvut	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	62,2	60,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	72,5	73,6
Velat ja vastuut prosentteina käyttötulosta	73,5	74,8
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 e	5 784	5 841
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), e/asukas	2 217	2 208
Konsernin lainakanta 31.12.	6 680 739	7 161 586
Konsernin lainat, e/asukas	2 561	2 708
Lainat ja vuokravastuut	7 325 601	7 809 955
Lainat ja vuokravastuut, e/asukas	2 808	2 953
Konsernin lainasaamiset, 31.12.		
Asukasmäärä	2609	2645

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämän ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos konsernituloslaskelmassa tilikauden tulokseen Kuntaliiton antaman ohjeen mukaan.

Konsernin tunnusluvut

Konsernin omavaraisuusaste %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Tunnusluku mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämäisten tulosten sietokykyä ja konsernin kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä tähtäyksellä.

Konsernin lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Konsernin lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla konsernin lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

2.8 Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessaan tai sen antamisen yhteydessä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä sekä talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä. Kunnanhallitus esittää, että tilivuoden 2024 ylijäämä 9 882,64 euroa siirretään taseen edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

3 Käyttötalous

Kunnanvaltuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot sitovasti nettotasolla vastuualueittain. Seuraavassa taulukossa on esitetty yhteenveto sitovasta toimintakatteesta, jossa mukana sekä ulkoiset että sisäiset erät.

TOIMINTAKATE	TP 2023	TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Vaalit	-4 237	-5 400	-3 053	-2 347
Tarkastustoiminta	-8 547	-8 300	-7 271	-1 029
Yleishallinto	-494 800	-507 100	-528 188	21 088
Elinvoima	-394 907	-554 250	-380 430	-173 820
Elämänlaatu	-827 978	-794 150	-836 813	42 663
HALLINTO	-1 730 469	-1 869 200	-1 755 755	-113 445
Varhaiskasvatus	-1 064 503	-1 061 100	-1 001 010	-60 090
Perusopetus	-3 547 013	-3 861 500	-3 692 043	-169 457
Lukio-opetus	-767 777	-788 750	-834 758	46 008
KASVATUS JA OPETUS	-5 379 294	-5 711 350	-5 527 811	-183 539
Tekniset toimistopalvelut	-134 415	-211 050	38 720	-249 770
Yhdyskuntatekniikka	287 297	313 700	316 396	-2 696
Vesilaitos	-219 622	-212 550	-312 938	100 388
TEKNINEN	-66 739	-109 900	42 178	-152 077
KUNTA YHTEENSÄ	-7 176 500	-7 690 450	-7 241 388	-449 062

Ulkoiset toimintatuotot	1 977 051	1 667 100	2 124 980	-457 880
Sisäiset toimintatuotot	4 035 387	3 911 800	4 338 242	-426 442
Toimintatuotot	6 012 438	5 578 900	6 463 223	-884 321
Ulkoiset toimintakulut	-9 153 551	-9 357 550	-9 366 368	8 818
Sisäiset toimintakulut	-4 035 387	-3 911 800	-4 338 242	426 442
Toimintakulut	-13 188 938	-13 269 350	-13 704 611	435 260
Toimintakate	-7 176 500	-7 690 450	-7 241 388	-449 062

Menot merkitty -merkkisenä ja tulot ilman etumerkkiä.

Vastuualuekohtaiset tavoitteet ja selvitys niiden toteutumisesta on käyttötalousosan lopussa. Taulukoiden yhteydessä on myös vastuualuekohtaiset palvelusuunnitelmien kuvaukset.

Seuraavassa taulukossa on esitetty ulkoinen toimintakate vastualueittain.

TOIMINTAKATE	TP2023	TA 2024	TP2024	Poikkeama
Vaalit	-4 237	-5 400	-3 053	-2 347
Tarkastustoiminta	-8 547	-8 300	-7 271	-1 029
Yleishallinto	-1 157 323	-1 228 600	-1 292 752	64 152
Elinvoima	-354 587	-522 850	-345 887	-176 963
Elämänlaatu	-342 705	-335 200	-347 697	12 497
HALLINTOTOIMI	-1 867 398	-2 100 350	-1 996 660	-103 690
Varhaiskasvatus	-778 792	-792 700	-699 966	-92 734
Perusopetus	-2 491 239	-2 822 600	-2 531 667	-290 933
Lukio-opetus	-502 938	-530 500	-538 672	8 172
SIVISTYSTOIMI	-3 772 970	-4 145 800	-3 770 305	-375 495
Tekninen hallinto	-250 288	-316 750	-104 882	-211 868
Yhdyskuntatekniikka	-1 120 491	-973 450	-1 126 634	153 184
Vesihuoltolaitos	-165 353	-154 100	-242 907	88 807
TEKNINEN TOIMI	-1 536 133	-1 444 300	-1 474 424	30 124
KUNTA YHTEENSÄ	-7 176 500	-7 690 450	-7 241 388	-449 062

Ulkoiset toimintatuotot	1 977 051	1 667 100	2 124 980	-457 880
Ulkoiset toimintakulut	-9 153 551	-9 357 550	-9 366 368	8 818
Toimintakate	-7 176 500	-7 690 450	-7 241 388	-449 062

3.1 Hallintotoimi

3.1.1 Keskusvaalilautakunta

Vaalit

Vuonna 2024 toimitettiin presidentinvaali ja Euroopan parlamentin vaalit. Kunnat vastaavat vaaliviranomaisten toiminnasta aiheutuvista kustannuksista.

Vaalit	TP 2023	Alkuper. TA	TP 2024	Poikkeama
Ulkoiset tulot	5 352	9 000	15 864	-6 864
Ulkoiset menot	-9 589	-14 400	-18 917	4 517
Toimintakate	-4 237	-5 400	-3 053	-2 347
Sisäiset tulot				0
Sisäiset menot				0
Toimintakate	0	0	0	0
Tulot yhteensä	5 352	9 000	15 864	-6 864
Menot yhteensä	-9 589	-14 400	-18 917	4 517
Toimintakate	-4 237	-5 400	-3 053	-2 347

3.1.2 Tarkastuslautakunta

Tarkastustoiminta

Tarkastuslautakunta toimii yhteistyössä ammattitilintarkastajan kanssa. Kunnan tilintarkastus on kilpailutettu kaudelle 2022–2025. Sopimus on tehty Auditor Oy:n kanssa. Vastuunalaisena JHTT-tilintarkastajana on toiminut Aino Lepistö.

Tarkastustoiminta	TP 2023	Alkuper. TA	TP 2024	Poikkeama
Ulkoiset tulot				0
Ulkoiset menot	-8 547	-8 300	-7 271	-1 029
Toimintakate	-8 547	-8 300	-7 271	-1 029
Sisäiset tulot				0
Sisäiset menot				0
Toimintakate	0	0	0	0
Tulot yhteensä				0
Menot yhteensä	-8 547	-8 300	-7 271	-1 029
Toimintakate	-8 547	-8 300	-7 271	-1 029

3.1.3 Kunnanhallitus

Yleishallinto, Toimistopalvelut, Henkilöstöhallinto, ICT-palvelut

Uusi hallintosääntö tuli voimaan 1.1.2025 (kvalt 16.12.2024). Päivitys tehtiin työvoima- ja kotoutumispalveluja sekä rakentamislainsäädännön muutosten vuoksi.

Kunnanvaltuustossa oli 21 valtuutettua ja kunnanhallituksessa seitsemän jäsentä. Kunnanhallituksen alaisuudessa toimivat viisijäseninen hyvinvointijaosto ja kolmijäseninen henkilöstöjaosto. Lisäksi henkilöstöjaosto yhdessä henkilöstöjärjestöjen päaluottamusmiesten, työsuojelupäällikön ja työsuojeluvaltuutettujen kanssa muodostavat henkilöstötoimikunnan.

Kuntalaisia on osallistettu päätöksentekoon. Kunnassa hoidetaan viestintää kunnanhallituksen ohjeen mukaisesti. Asiasta ja kohderyhmästä riippuen pyritään löytämään parhaat viestintätavat ja -kanavat. Tiedotusta oli kertomusvuonna 2024 mm. lehdessä, verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa.

Kunnassa on oltava ajantasainen ja toimiva tiedonohjaussuunnitelma, jotta tietojen käsittely on arkisto- ja tiedonhallintalain määräysten mukaista. Kunnassa on keväällä 2022 otettu käyttöön asiahallintaohjelma ja siinä on tiedonohjausjärjestelmä. Määräysten mukaan 1.1.2022 alkaen alun perin digitaaliset asiakirjat arkistoidaan ainoastaan digitaaliseen muotoon.

Valtakunnallisena tavoitteena on, että Suomi tunnetaan edelläkävijänä, jossa digitalisaation ja teknisen kehityksen tuomia mahdollisuuksia kehitetään ja otetaan käyttöön yli hallinto- ja toimialarajojen. Kunta tiedottaa palveluistaan aktiivisesti sähköisillä kanavilla ja palveluita siirretään sähköisiksi aina, kun se on teknisesti mahdollista. Kunnan sähköisen asioinnin palvelua päivitettiin kertomusvuoden aikana sähköisillä lomakkeilla. Palvelutarjonnassa on kuitenkin huomioitava, että kaikilla palveluiden käyttäjillä ei ole mahdollisuutta digitaaliseen asiointiin ja myös muita vaihtoehtoja on oltava tarjolla. Kuntalaisten digitaalisia pyrittiin parantamaan mm. DigiKahvilan avulla.

Riskien arvioinnissa on tunnistettu henkilöstöressurssin ja osaamisen riittävyyden riski. Avoimet tehtävät on saatu täytettyä ja kriittisiin tehtäviin on perehdytetty sijaiset. Kunnan vakuutukset ovat OP-Pohjolassa.

Varsinaiset vaikuttajatoimielimet nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvosto sekä elinvoimaneuvosto ovat mukana eturyhmiään koskevien asioiden valmistelussa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Henkilöstön työkyky ja työhyvinvointi ovat kunnan toiminnan tärkeä perusta. Työsuhde-edut, työn vaatimuksen mukainen palkkaustaso ja työpaikan viihtyvyys parantavat kunnan imagoa työnantajana. Henkilöstöllä oli Epassi vuonna 2024. Epassi kattaa liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointipalveluita. Henkilöstöä koskevista asioista laaditaan erillinen henkilöstökertomus.

Kuntien Tiera Oy toimittaa suurimmaksi osaksi Punkalaitumen kunnan tietohallintopalvelut. Talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmät ja palkanlaskentapalvelut hankitaan Monetra Pirkanmaa Oy:ltä. Tieralta ja Monetralta on saatu tarvittavat palvelut kohtuullisen hyvin. Useat järjestelmät ovat yhteisiä Sastamalan kaupungin kanssa, jolloin on voitu hyödyntää tiivistä yhteistyötä heidän kanssaan. Riittävä tietohallinnon oma osaaminen on tärkeää toimivuuden, mutta myös kustannustietoisuuden näkökulmasta. Kertomusvuoden aikana vaihtui matkanhallintajärjestelmä.

Vastuualue	Hallinto	Käyttösuunnitelma	Toteuma 31.12.2024
Vastuhenkilö	Hallinto- ja talousjohtaja		
Tehtäväalueet	Yleishallinto, Toimistopalvelut, Henkilöstöhallinto, ICT-palvelut		

Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuhenkilö	Toteuma 31.12.2024
Viestinnän ja tiedottamisen parantaminen kuntalaisille ja luottamushenkilöille	Kuntalaisille ja luottamushenkilöille tehdyissä kyselyissä vastaajat ovat tyytyväisiä tiedottamiseen. Viimeistellään kunnan verkkosivujen uudistaminen ja luottamushenkilöille läheteään säännöllisesti ajankohtaistiedotteet.	Johtoryhmä ja elinvoimakehittäjä	Verkkosivujen ja sosiaalisen median kautta kunta on tiedottanut aktiivisesti kuntalaisia ja luottamushenkilöitä. Elinvoimakehittäjän tehtävä oli täytettynä vain osan vuotta 2024.
Kunnan työnantajaimagon parantaminen	Kunta on houkutteleva työnantaja, jolla halutaan työskennellä. Avoimiksi tuleviin palvelussuhteisiin saadaan rekrytoitua kelpoisuusehdot täyttävät henkilöt.	Johtoryhmä yhteistyössä henkilöstön kanssa	Kunnan avoimet virka- ja palvelussuhteet ovat houkuttaneet hakijoita.
Henkilöstön työhyvinvointi	Henkilöstö on tyytyväinen, mittarina henkilöstön vaihtuvuus ja henkilöstökyselyn tulokset.	Laajennettu johtoryhmä kerran kuukaudessa	Kuntatasolla työhyvinvointikyselyn keskiarvot vastasivat pääpiirteittäin vuoden 2022 tasoa. Vuoteen 2023 verrattuna tulokset laskivat jonkin verran mutta olivat edelleen pääsääntöisesti hyvällä tasolla. Henkilöstön vaihtuvuus on ollut pientä.
Henkilöstön hyvinvointi	Kehityskohteena on hyvän työilmapiirin vaaliminen, selkeän rajan vetäminen työ- ja vapaaajan välille työssä jaksamisen tueksi. Perehdytysten kehittäminen uusille työntekijöille ja työssä tehtäviään vaihtaville.	Esimieskoulutukset ja säännölliset työyksikköpäivät	Tyhy-päivät on järjestetty suunnitelman mukaan ja kehityskeskustelut on pidetty ajallaan.
Konserniohjaus/PVA	Vuokra-asunnot Oy jatkaa yhtiömuotoisena.	Kunnanjohtaja	Konserniohje hyväksyttiin 16.12.2024 ja yhtiöjärjestys 1.3.2025

Hallinto	TP 2023	Alkuper. TA	TP 2024	Poikkeama
Ulkoiset tulot	54 472	24 500	46 619	-22 119
Ulkoiset menot	-1 211 796	-1 253 100	-1 339 372	86 272
Toimintakate	-1 157 323	-1 228 600	-1 292 752	64 152
Sisäiset tulot	974 157	1 054 750	1 094 392	-39 642
Sisäiset menot	-311 634	-333 250	-329 828	-3 422
Toimintakate	662 523	721 500	764 565	-43 065
Tulot yhteensä	1 028 629	1 079 250	1 141 012	-61 762
Menot yhteensä	-1 523 429	-1 586 350	-1 669 199	82 849
Toimintakate	-494 800	-507 100	-528 188	21 088

Elinvoima: Yrityspalvelut, Markkinointi ja viestintä, Työllistäminen

Punkalaitumen kunta on vuoden 2020 alusta järjestänyt elinkeinopalvelunsa itsenäisesti. Kertomusvuonna kunnassa toimi elinvoimakehittäjä, joka huolehti mm. elinvoimaneuvoston tuesta ja kuntamarkkinoinnista. Aloittavien yrittäjien ja alle viisi vuotta toimineiden yrittäjien neuvontapalvelua ostetaan Tampereen kaupunkiseudun yrityspalvelut Oy Ensimetritiltä. Elinvoimaneuvosto koostuu sekä kunnan päättäjäistä ja yrittäjistä. Elinvoimaneuvosto on hallintosäännössä nimetty vaikuttajatoimielin. Neuvosto koontui vuonna 2024 kahdeksan kertaa. Elinvoiman toimesta järjestettiin useampia tapahtumia vauvailasta elinvoimailtaan ja useita some- ja näkyvyyskampanjoita.

Punkalaitumen yrityskanta on n. 240 yritystä. Vuonna 2024 Punkalaitumelle rekisteröitiin 13 uutta yritystä ja toimintansa lopetti 15 yritystä.

Kunnat osallistuvat ELY:n järjestämän joukkoliikenteen rahoitukseen. Punkalaitumen kunnan ja ELY:n välillä on solmittu sopimus 12.7.2024. Punkalaitumen käyttöoikeuskorvausosuus on 10 % ja 15 % kohteen mukaisesti. Siten ylikunnallisessa liikenteessä kuntaosuus jaetaan niiden kuntien kesken, joita liikenne palvelee. Punkalaitumen kunta on järjestänyt säännöllistä asiointiliikennettä, mutta sopimus päätettiin heinäkuussa 2024.

Työllisyyspalveluissa vuonna 2024 jatkettiin valmistautumista TE24-uudistuksen voimaantuloon. Vuoden 2025 alusta lukien työllisyyspalvelut siirtyvät kuntien vastuulle. Punkalaidun oli valmistelussa mukana Läntisen Pirkanmaan Työllisyysalueessa, jonka vastuukuntana toimii Sastamalan kaupunki. Uudistuksessa valtion työllisyyspalveluista siirtyy henkilöstöä työllisyysalueiden palvelukseen. Punkalaitumelle ei valtiolta siirtynyt työntekijöitä, vaan he siirtyvät työllisyysalueen vastuukuntana toimivan Sastamalan kaupungin palvelukseen.

Vastuualue	Elinvoima	Käyttösuunnitelma	Toteuma 31.12.2024
Vastuuhenkilö	Kunnanjohtaja		
Tehtäväalueet	Yrityspalvelut, Markkinointi ja Työllistäminen		

Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuuhenkilö	Toteuma 31.12.2024
Yritystoiminnan aktivointi	Olemassa olevia yritysten ja aloittavien yrittäjien tarpeiden mukainen opastus ja palveluohjaus. Yrittäjien ja yrittäjäjärjestöjen keskinäisen vuoropuhelun, yhteistyön ja verkostoitumisen kehittäminen on vuoden 2024 teema. Elinvoimaneuvoston aseman vakiinnuttaminen kunnan elinvoiman asiantuntijana ja kehittäjänä.	Ensimetrin palvelut. Kunnanjohtaja ja elinvoimakehittäjä	Palveluntarvitsijat ohjattu ensimetrin ja yrittäjäbuustin palveluihin. Yritysrahoituksen osalta ohjattu ruokaviraston ja Business Finlandin kanaviin. Yritysvierailut tehty kaikkiin yrityksiin, jotka ovat palautteen mukaan vierailua toivoneet. Elinvoimakehittäjän toimea ei ole täytetty lokakuusta alkaen.
Asuntokannan ajantasaistaminen	Selvitetään keinot asuntokannan uudistamiseen. Etsitään kumppania asuntokannan uudistamiseen.		Ei toteutunut. Markkinaehtoisen asuntokannan uudistaminen haasteellista maaseutukunnissa ja rahoituksen saatavuus vaikeutunut oleellisesti.
Punkalaidun on houkutteleva asuinpaikka	Matkailumarkkinointi edellä lisätään kunnan tunnettavuutta.	Palveluoppaan uusiminen. Markkinointiviestintää entisille kuntalaisille. Elinvoimakehittäjä	Palveluopas ja matkailuopas uusittu. Entiset kuntalaiset on kontaktoitu. Kuntamarkkinointia lehtimainonnan avulla. Taikayöntien lumo-hankkeen kanssa messunäkyvyys. Luonnollisesti Laitumella kanavan aktivointi matkailun ja markkinoinnin tukena. Valokuva- ja videokirjaston päivitys markkinointi- ja viestintämateriaaleja varten edistynyt. Punkalaidun on näkynyt vahvasti sosiaalisessa mediassa ja mainostanut yhdistysten ja yritysten tapahtumia. Kunnanjohtaja tutustuu -somekampanja käynnistetty.

Työllisyydenhoidon ekosysteemiajattelu	Valmistaudutaan TE-uudistukseen osana Läntisen Pirkanmaan työllisyysaluetta Sastamala vastuukuntana	TE2024 alueet selvillä 30.9.2023	Valmistellaan Läntisen Pirkanmaan työllisyysaluetta, Järjestämisvastuukuntana on Sastamala. Valtioneuvoston järjestämislupa on saatu helmikuussa 2024
Hyvinvointia tukevat tavoitteet	Arviointitapa/mittarit/osallistaminen		
Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	Tea-viisarikyselyiden huolellinen täyttäminen. HYTE-kerroin. HYTE-kertoimen vaikutus valtionosuuksiin mahdollisimman korkea	Hyvinvointikertomus käsitellään kesäkuun valtuustossa. Johtoryhmä	Laaja hyvinvointikertomus ja suunnitelma on hyväksytty valtuustossa

Elinvoima	TP 2023	Alkuper. TA	TP 2024	Poikkeama
Ulkoiset tulot	19 119	11 200	37 325	-26 125
Ulkoiset menot	-373 706	-534 050	-383 212	-150 838
Toimintakate	-354 587	-522 850	-345 887	-176 963
Sisäiset tulot	8 564	26 250	19 432	6 818
Sisäiset menot	-48 883	-57 650	-53 975	-3 675
Toimintakate	-40 320	-31 400	-34 543	3 143
Tulot yhteensä	27 683	37 450	56 757	-19 307
Menot yhteensä	-422 590	-591 700	-437 187	-154 513
Toimintakate	-394 907	-554 250	-380 430	-173 820

Elämänlaatu: Hyvinvointi, Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, Liikunta- ja nuorisopalvelut

Kunnan tehtäväkentässä elämänlaadun vastuualue painottuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen sekä ennaltaehkäisyyn. Hyvinvointialueen ja kunnan välisessä yhdyspintatyöskentelyssä tietoja on päivitetty aktiivisesti olemassa olevan materiaalin pohjalta. Yhteisiä toimintamalleja on pyritty luomaan ja työskentely jatkui vuonna 2024.

Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TP 2024	TS 2025	TS 2026
Kirjaston fyysiset käynnit / asukas	7,4	10	8,5	10	10
Kulttuuritapahtumien määrä	22	30	35	25	25
Opistojen toteutuneiden kurssien ja kursseille osallistuneiden määrä	53/340	65/380	62/428	40/550	40/550
Musiikkiopistoissa opiskelevien määrä	20	20	15	18	16

Kirjastopalveluiden tehtävänä oli tarjota pääsy tietoon ja kulttuurisisältöihin, antaa tukea monipuoliseen tiedon käyttöön, tarjota tiloja työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Lisäksi kirjaston tehtävä oli edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua, sekä lukemista ja kirjallisuutta.

Kulttuuritoimen tehtävänä oli virkistää ja elävöittää kuntalaisten arkea ja juhlaa kulttuurin keinoin sekä nostaa esille punkalaitumelaista kulttuuriperintöä, toiminnallista aktiivisuutta ja monipuolista kulttuurista osaamista.

Vapana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena oli edistää ihmisten monipuolista kehittymistä ja hyvinvointia. Sataopiston kanssa on toistaiseksi voimassa oleva yhteistyösopimus. Lisäksi järjestettiin taiteen perusopetusta yhteistyössä Loimaan ja Huittisten musiikkiopistoiden kanssa. Tutkintoon tähtäviä musiikkiopistopaikkoja vähennetään erillisen suunnitelman mukaisesti.

Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TP 2024	TS 2025	TS 2026
Liikuntahalli: harrastekäyttövuoroja/viikko	34	35	33	34	34
TEAvisari pisteet	57	70	69	70	70

Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikkumiselle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintaa eri kuntalaisikäryhmät huomioiden, tuemalla kolmannen sektorin toimintaa ja rakentamalla sekä ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Ikäihmisten liikkumisen edistämiseksi toteutettiin erillinen aluehallintoviraston rahoittama Tervaskanto3 -hanke vuoden 2024 aikana.

Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TP 2024	TS 2025	TS 2026
nuorisotila: asiakkaita/aukioloilta	23	25	18	20	20
viikoittaiseen harrastotoimintaan osallistuu peruskouluikäisestä lapsista/nuorista	80 %	86 %	80 %	85 %	85 %
Nuorisovaltuusto:					
kokouksien määrä/vuosi	9	10	7	7	7
lausuntopyyntöjen määrä/vuosi	4	6	4	6	6

Nuorisopalvelujen tehtävänä oli edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista, tuottaa tieto- ja neuvontapalveluita, tukea nuorten harrastamista ja edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä tukea nuorten kasvu- ja elinoloja. Toimintakauden aikana jatkettiin Harrastamisen Suomen mallin kerhojen järjestämistä ja toiminnan kehittämistä. Tuotettiin etsivää nuorisotyötä ja nuorille työttömille vapaaehtoisuuteen pohjautuvaa tukitoimintaa. Näihin kokonaisuuksiin saatiin erillisrahoitusta aluehallintovirastolta.

Kuntalaisten osallisuuden ja aktiivisuuden edistämiseksi hyvinvointijaosto ja vaikuttajatoimielimet olivat merkittävässä roolissa. Vanhus- ja vammaisneuvosto, sekä hyvinvointijaosto on kokoontunut useamman kerran toimintakauden aikana. Vanhus- ja vammaisneuvoston nimeämät henkilöt ovat osallistuneet myös alueellisiin vaikuttajatoimielimiin.

Toimintakauden aikana on tehty yhteistyötä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Kunta on myöntänyt avustuksia kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen ja tarjonnut järjestöyhteistyöhjeen mukaisesti toimintaedellytyksiin tukia esimerkiksi antamalla kokoontumistilat maksutta kolmannen sektorin käyttöön, sekä mahdollistamalla maksuttomia tulosteita yhdistyksille.

Tarkoituksenmukaisia hiilineutraalisuustavoitteeseen liittyviä kierrätysmahdollisuuksia ei ole pystytty järjestämään kaikissa tapahtumissa. Myös joissakin toimintapaikoissa on edelleen haasteita järjestää lajittelumahdollisuutta, esimerkiksi liikuntahallilla.

Vastuualue	Elämänlaatu	Käyttösuunnitelma	Toteuma 31.12.2024
Vastuhenkilö	Hyvinvointijohtaja		
Tehtäväalueet	Hyvinvointi, Kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä Liikunta- ja nuorisopalvelut		

Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuhenkilö	Toteuma 31.12.2024
Nuorten osallisuuden edistäminen	Nuorisovaltuuston rooli huomioidaan päätösten valmisteluvaiheessa. Avoimessa nuorisotoiminnassa nuoret osallistuvat valtakunnalliseen kyselyyn, missä heiltä kysytään nuorisotiloihin liittyviä toiveita.	Järjestetään nuori-ilta tilaisuus, missä nuoret ja päättäjät kohtaavat. Osallistutaan valtakunnallisiin kyselyihin koskien nuorisopalveluita, etsivää nuorisotyötä ja nuorisotila-toimintaa	Vuonna 2024 nuorille 6–9 lk ja lukiolaisille tehtiin nuorisokysely, johon vastasi 117 nuorta. Tuloksia hyödynnettiin toiminnan kehittämisessä ja monialaisen yhteistyöverkosto LANUPE-toiminnassa. Lisäksi nuorisopalvelut osallistuivat valtakunnalliseen nuorisotilakyselyyn, joihin vastasi 68 paikkakunnan 10–18-vuotiasta lasta ja nuorta. Nuorisovaltuuston ja päättäjien kohtaaminen järjestettiin teemalla Punkalaitumen tulevaisuus 29.8.2024 Yli-Kirran museolla.
Kuntalaisten osallisuuden ja aktiivisuuden edistäminen	Vanhus- ja vammaisneuvoston sekä hyvinvointijaoston aktiivinen rooli päätösten valmistelussa. Kunnan edustajat ovat mukana myös hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimissä. Aktiivinen järjestöyhteistyö.	Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontuu, kunnan edustajat osallistuvat alueelliseen vaikuttamistoimintaan, järjestetään yhdistyksille yhteisiä kokoontumisia	Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontui 4 kertaa vuoden 2024. Yhdistys-illat järjestettiin 14.2.2024 ja 2.10.2024. Kunnan nimetyt edustajat ovat osallistuneet hyvinvointialueen yhteistyöryhmiin.

Hiilineutraalisuus	Tarkoituksen mukaiset kiertäytymismahdollisuudet tapahtumissa ja toimintaympäristöissä.	Huomioidaan asia yhteistyösopimuksia laadittaessa --> kiertäytymismahdollisuudet kehittyvät	Asian valmistelu ja käytön rakentaminen kesken. Kaikissa tapahtumissa ja toimintapisteissä ei ole mahdollista järjestää kierräytymismahdollisuuksia.
Hyvinvointia tukevat tavoitteet	Arviointitapa/mittarit/osallistaminen	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuhenkilö	Toteuma 31.12.2024
Liikunnallisen elämäntavan tukeminen	Liikunta-aktiivisuus, Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA-pistemäärä. Erillisrahoitteinen hanke tarvelähtöisesti.	Tervaskanto- hanketta jatketaan. Liikunta-aktiivisuutta pyritään lisäämään eri ikäisille kuntalaisille	Tervaskanto 3-hankkeella saatiin lisättyä senioreiden liikuntaryhmiä mm. Voitas ryhmillä, osallistujille järjestettiin kuljetus. VertaisVeturi-toimintaan koulutettiin seitsemän uutta ohjaajaa. Liikuntaryhmiä lisättiin syksyllä työikäisille ja alle kouluikäisille lapsille kuntalais-ten toiveesta.
Moniammatillinen ehkäisevä päihdetyö	Rakennemuutoksen tuomat muutokset otetaan haltuun, laaditaan suunnitelma ennalta ehkäisevän päihdetyön (EPT) toiminnasta	Vastuutahot nimetty 6/2023 mennessä, EPT-toimintasuunnitelma valmis 12/2024	Rakennemuutos haastaa edelleen kuntien ja hyvinvointialueen välistä yhteistoimintaa. EPT-vastualueet jaettu, toimenpiteitä kirjattu ja tehty, mutta virallinen vuosikello/suunnitelma puuttuu edelleen.

<p>Kulttuurihyvinvoinnin lisääminen</p>	<p>Kulttuurikaveri toimintaa kehitetään kunnassa kouluttamalla kuntalaisia kulttuurikavereiksi, jotka aktivoivat kuntalaisia kulttuuritilaisuuksiin. Kulttuurikasvatussuunnitelma saadaan valmiiksi vuoden 2024 aikana. Kulttuurin edistäminen kunnissa- TEA-pistemäärä</p>	<p>Kulttuuritilaisuuksia lisätään kirjastolla ja luodaan uusi Laitumelle lasku- tapahtuma toukokuulle.</p>	<p>Kuntalaisia aktivoitiin kulttuuritilaisuuksiin tiedotusta lisäämällä. Luotiin Laitumelle Lasku- tapahtuma yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, tapahtuma järjestettiin 17-18.5.2024 Kulttuuriopastuskurssi järjestettiin aktivoimaan koti-seutuperinnettä kunnassa. Kurssille osallistui 10 henkilöä. Kulttuurikasvatussuunnitelmaa on edistetty, mutta suunnitelma ei ole vielä valmis.</p>
<p>Lukemisen edistäminen</p>	<p>Erillisrahoitteinen hanke, kirjastotilastoihin pohjautuen. Kirjaston tapahtumien lisääminen, kirjaston kävijöiden määrän lisäys.</p>	<p>Lukutoukkaa etsimässä -hanke, kohdenetut tavoitteet lukemisen edistämiseen</p>	<p>Lukutoukkaa etsimässä-hankkeen avulla on tehty kirjavinkkauksia ja järjestetty kirjailijavierailuja yläkoulun oppilaille. Kirjastossa järjestettiin 23 eri tilaisuutta vuoden aikana. Uusi näyttelytila otettiin käyttöön. Kirjaston kävijämäärät ja lainausmäärät ovat nousseet ja palautumassa koronaa edeltävälle tasolle.</p>
<p>Nuorten harrastustoiminnan lisäys</p>	<p>Harrastamisen Suomen mallin kerhot vakiinnuttavat toimintansa lisäten lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia. Nuodo-järjestelmän käyttöönotto tilastoinnissa. kouluterveyskysely /nuorisokysely/nuorisotilakysely</p>	<p>Jatketaan Harrastamisen Suomen mallin kerhotoiminnan kehittämistä. Otetaan käyttöön tilastoinnissa NuoDo-järjestelmä.</p>	<p>Harrastamisen Suomen mallin kerhoja järjestettiin keväällä 7 kerhoja ja syksyllä 11 kerhoja. NuoDo- järjestelmä on otettu käyttöön nuorisotoiminnan ja kerhojen tilastoinnissa.</p>

Elämänlaatu	TP 2023	Alkuper. TA	TP 2024	Poikkeama
Ulkoiset tulot	52 849	32 100	60 377	-28 277
Ulkoiset menot	-395 553	-367 300	-408 074	40 774
Toimintakate	-342 705	-335 200	-347 697	12 497
Sisäiset tulot		0	0	0
Sisäiset menot	-485 273	-458 950	-489 116	30 166
Toimintakate	-485 273	-458 950	-489 116	30 166
Tulot yhteensä	52 849	32 100	60 377	-28 277
Menot yhteensä	-880 826	-826 250	-897 190	70 940
Toimintakate	-827 978	-794 150	-836 813	42 663

KUNNANHALLITUS	TP 2023	Alkuper. TA	TP 2024	Poikkeama
Ulkoiset tulot	126 440	67 800	144 321	-76 521
Ulkoiset menot	-1 981 055	-2 154 450	-2 130 657	-23 793
Toimintakate	-1 854 615	-2 086 650	-1 986 336	-100 314
Sisäiset tulot	982 720	1 081 000	1 113 824	-32 824
Sisäiset menot	-845 790	-849 850	-872 919	23 069
Toimintakate	136 930	231 150	240 905	-9 755
Tulot yhteensä	1 109 161	1 148 800	1 258 145	-109 345
Menot yhteensä	-2 826 846	-3 004 300	-3 003 576	-724
Toimintakate	-1 717 685	-1 855 500	-1 745 431	-110 069

HALLINTOTOIMI	TP 2023	Alkuper. TA	TP 2024	Poikkeama
Ulkoiset tulot	131 792	76 800	160 185	-83 385
Ulkoiset menot	-1 999 191	-2 177 150	-2 156 845	-20 305
Toimintakate	-1 867 398	-2 100 350	-1 996 660	-103 690
Sisäiset tulot	982 720	1 081 000	1 113 824	-32 824
Sisäiset menot	-845 790	-849 850	-872 919	23 069
Toimintakate	136 930	231 150	240 905	-9 755
Tulot yhteensä	1 114 513	1 157 800	1 274 009	-116 209
Menot yhteensä	-2 844 981	-3 027 000	-3 029 764	2 764
Toimintakate	-1 730 469	-1 869 200	-1 755 755	-113 445

3.2 Kasvatus- ja opetus

3.2.1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tarkoituksena on tarjota laadukasta ja yksilöllistä kasvatusta ja opetusta varhaiskasvatusikäisille lapsille perheiden tarpeita vastaavalla tavalla. Varhaiskasvatusmuotoina ovat päiväkotihoido ja perhepäivähoito sekä esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus. Päiväkodissa tarjotaan vuorohoittoa tarpeen mukaan. Varhaiskasvatus vastaa myös lasten kotihoidon tuesta sekä muille kunnille myytävistä ja muilta kunnilta ostettavista varhaiskasvatuspalveluista.

Toiminnan lähtökohtana on voimassa oleva Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022*, jonka pohjalta on laadittu paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma 1.8.2022. Toiminnan toteuttamisen painopistealueena on vuoden 2024 osalta ollut laadukkaan ja turvallisen kokopäiväpedagogiikan toteuttaminen arjessa, positiivinen pedagogiikka, hyvän huomaaminen ja lasten vahuuksien tunnistaminen.

Varhaiskasvatuslain mukaan jokaisessa päiväkotiryhmässä tulee olla vuoteen 2030 mennessä kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa ja/tai varhaiskasvatuksen sosionomia. Punkalaitumelle saatiin palkattua varhaiskasvatuksen sosionomi 1.8.2024 alkaen. Päiväkodissa on tällä hetkellä kolme ryhmää, jossa yhdessä on 1 varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja sosionomi, yhdessä 2 varhaiskasvatuksen opettajaa ja yhdessä 1 opettaja. 1.8.2024 alkaen täytettiin myös varhaiskasvatuksen erityisopettajan paikka.

Punkalaidun siirtyi 1.8.2024 alkaen tarjoamaan maksutonta varhaiskasvatusta punkalaitumelaisille varhaiskasvatusikäisille lapsille. Tulorajat olisivat nousseet taas 1.8.2024 alkaen niin paljon, että maksavien asiakkaiden osuus olisi pienentynyt entisestään. Tämän takia kunnassa päätettiin luopua asiakasmaksuista kokonaan. Maksuton varhaiskasvatus on myös vetovoimatekijä uusien kuntalaisten houkuttelemiseksi.

Punkalaitumen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa käynnistettiin Liikkuvien lasten laidun – hanke. Hankkeeseen saatiin Aluehallintovirastolta Liikunnallisen elämäntavan paikallista kehittämisavustusta. Hankkeen myötä päästiin kehittämään varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen välistä yhteistyötä ja toteutettiin liikunnallisia yhteisiä tapahtumia. Yhteisten tapahtumien lisäksi henkilökuntaa koulutettiin sekä yksiköihin saatiin tehtyä uusia liikuntavälinehankintoja. Hankkeen lisäksi kunta oli mukana Liikkuva varhaiskasvatus- ohjelmassa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi valtion erityisavustusta varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027. Erityisavustuksella varhaiskasvatukseen palkattiin yksi ylimääräinen määräaikainen lastenhoitaja vastaamaan lasten tuen tarpeisiin ja suhdelukuja pienentämään ryhmiin.

Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TP 2024	TA 2025	TS 2026
Päiväkotihoitopäiviä	8720	8100	8447	8000	8000
lapsia/hoitohenkilö	6,8	6,5	5,0	6,5	6,5
Perhepäivähoitopäiviä	1978	2100	1418	1800	1800
lapsia/hoitohenkilö	KA 3,5	4,0	3,0	4,0	4,0
Lasten kotihoidontuki	KA 18	17	16	15	15

Vastuualue	Varhaiskasvatus	Käyttösuunnitelma	Toteuma 31.12.2024
Vastuuhenkilö	Varhaiskasvatusjohtaja		
Tehtäväalueet	Varhaiskasvatus		

Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuuhenkilö	
Ympäristökasvatuksen kehittäminen:			
Turvallisuus	Uutena tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma, muiden päivitys	Toiminnan pohjana olevien suunnitelmien päivittäminen ja ajantasaisuuden varmistaminen. Vuosi 2024. Varhaiskasvatusjohtaja ja henkilökunta	Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma valmis.
	Ympäristön turvallisuus	Arviointia ja kehittämistä. Mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.	Henkilökunnan kanssa arvioitu ja kehitetty ympäristön turvallisuutta täyttämällä turvallisuuslomake. Lähietsintäsuunnitelma päivitetty ja lähietsintäharjoitus toteutettu.
Kestävät valinnat toimintakulttuuriin	Lasten kanssa kierrättäminen ja hävikkiruuan vähentäminen	Hävikkimäärän seuramista koko vuoden ajan yhteistyössä ruokapalveluiden tuottajan kanssa. Vuosi 2024. Henkilökunta	Lasten kanssa kierrätetty viikoittain, hävikki-ruokaa seurattu ruokapalveluiden tuottajan kanssa. Lasten kanssa tarkempi seurantajakso toteutettiin syksyllä.
Hyvinvointia tukevat tavoitteet	Arviointitapa/ mittarit/ osallistaminen	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuuhenkilö	Toteuma 31.12.2024
Laadukas kokopäiväpedagogiikka varhaiskasvatuksen arjessa, jossa tavoitteet asetetaan aikuisten toiminnalle, lasten tarpeisiin pohjautuen	Huoltajien kanssa käytävät varhaiskasvatuksen aloituskeskustelut toteutuvat 100-prosenttisesti Huoltajien kanssa käytävät lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut toteutuvat 90-prosenttisesti. Lasten asiakastytyväisyyskyselyt, arviointiaseteikko hymynaamat, tavoite 90-prosenttisesti hymyä	Varhaiskasvatuksessa toiminnan suunnittelussa kuuluu myös lasten ja perheiden ääni. Perheille tarjotaan mahdollisuuksia vaikuttamiseen. Vuosi 2024. Varhaiskasvatusjohtaja ja henkilökunta.	Aloituskeskustelut toteutuneet, perheiden toiveita kuultu yhteisissä keskusteluissa. Varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut pidetty. Vanhemmille laadittu kysely yhteistyöhön liittyen loppuvuodesta. Lasten asiakastytyväisyyskysely toteutettu. Hymyä 78 %, neutraali 9 %, surullinen 13 %, tavoitetta ei saavutettu.

Hyväksyvä, avoin ja kannustava työilmapiiri	Uudet työntekijät ja lyhytaikaiset sijaiset perehdytetään kunnan ohjeistuksen mukaan. Palaverissa henkilöstöä rohkaistaan tuomaan esille ajatuksiaan ja ehdotuksiaan. Henkilökunnalle mahdollistetaan säännölliset keskustelut esimiehen kanssa.	Jatketaan kehittämisen Hyvän mielen työpaikka -käytäntöjä. Panostetaan ennakoivaan ja joustavaan varhaiskasvatukseen arkeen. Vuosi 2024. Varhaiskasvatusjohtaja ja henkilökunta.	Perehdytyksessä huomioitu kunnan ohjeistus. Hyvän mielen työpaikkakäytännöt toteutuneet. Henkilökunnan kehityskeskustelut pidetty 30.4 mennessä. Viikoittaiset tiimipalaverit toteutuneet hyvin.
---	--	--	--

Varhaiskasvatus	TP 2023	Alkuper. TA	TP 2024	Poikkeama
Ulkoiset tulot	58 083	47 300	75 643	-28 343
Ulkoiset menot	-836 875	-840 000	-775 609	-64 391
Toimintakate	-778 792	-792 700	-699 966	-92 734
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Sisäiset menot	-285 711	-268 400	-301 044	32 644
Toimintakate	-285 711	-268 400	-301 044	32 644
Tulot yhteensä	58 083	47 300	75 643	-28 343
Menot yhteensä	-1 122 586	-1 108 400	-1 076 653	-31 747
Toimintakate	-1 064 503	-1 061 100	-1 001 010	-60 090

3.2.2 Perusopetus

Yhteiset, Keskuskoulu, Pohjoisseudun koulu, Yhteiskoulu

Toiminnan lähtökohtana oli voimassa oleva opetussuunnitelma, joka ohjaa valtakunnallisesti ja paikallisesti koulujen toimintaa.

Kunta järjesti esi- ja perusopetusta oppivelvollisille kunkin yksilöllisten edellytysten mukaisesti ja valvoi muutaman oppivelvollisen kotiopetuksen edistymistä. Valmistavaa opetusta ei järjestetty. Pohjoisseudun koululla ja Keskuskoululla järjestettiin esiopetusta ja perusopetusta vuosiluokille 1–6. Yhteiskoulussa järjestettiin perusopetusta vuosiluokille 7–9. Perusopetuslain mukaista AP-IP-toimintaa koululaisille järjestettiin Keskuskoululla, Pohjoisseudun koululla ainoastaan IP-toimintaa. AP-lp-toimintaan osallistui 40–50 oppilasta.

Hankerahoituksella palkattiin resurssiopettaja ja koulujen kerhojen toiminta oli myös hankerahoitteista. Jokaisessa kouluyksikössä järjestettiin vuoden aikana kerhoja.

Oppilaiden poissaolot koulusta lisääntyivät. Runsaat poissaolot aiheuttavat oppilaille vaikeuksia opinnoissa menestymiseen. Joillakin oppilailla on vaikeuksia saada jopa riittävät tiedot ja taidot perusopetuksen päättötodistukseen. Poissaolot aiheuttavat myös lisääntyvää tuen tarvetta ja erityisjärjestelyjä koulunkäyntiin, mikä taas työllistää ja kuormittaa koulun henkilökuntaa.

Hyvinvointialueen järjestämä opiskeluhoito oli syyslukukaudella mitoituksen mukaista terveydenhoitajan ja kuraattorin palveluissa, psykologipalveluiden saatavuudessa oli edelleen ongelmia.

Oppilasmäärät	2020	2021	2022	2023	2024
Keskuskoulu	126	117	113	100	102
Pohjoisseudun koulu	65	64	68	63	67
Yhteiskoulu	102	103	91	89	82
Valmistava opetus	6	0	0	0	0

Vastuualue	Perusopetus	Käyttösuunnitelma	Toteuma 31.12.2024
Vastuuhenkilö	Yhteiskoulu-lukion rehtori		
Tehtäväalueet	Yhteiset, Keskuskoulu, Pohjoisseudun koulu, Yhteiskoulu		

Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuuhenkilö	
Nuorten osallistumisvajeen korjaaminen			
- osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen	Jokaisessa kunnan koulussa järjestetään sellaista toimintaa, joka edesauttaa oppilaiden osallisuutta ja koulu yhteisöön kuulumista.	Koko koulu yhteisö. Ryhmytymiset erityisesti lukuvuoden alkaessa. Kiusaamiseen ennaltaehkäisy ja siihen puuttuminen ja tapausten selvittäminen	Kiusaamis-/riitatilanteita on joitakin ollut ja ne on pyritty selvittämään. Ennaltaehkäisevänä toimintana on ollut esimerkiksi luokkien välisiä leikkimielisiä kilpailuja.
-toimivat oppilaskunnat jokaisessa koulussa	Oppilaskunnat kokoontuvat säännöllisesti ja heidän vastuullaan on erilaisien tapahtumien järjestäminen	Oppilaskuntien ohjaavat opettajat ja koulujen johtajat. Oppilaskuntien hallitukset kokoontuvat säännöllisesti ja järjestävät koko oppilaskunnalle teemapäiviä/tapahtumia. Koko lukuvuosi	Oppilaskuntien hallitukset ovat kokoontuneet säännöllisesti kaikissa perusopetuksen yksiköissä ja järjestäneet koko oppilaskunnalle tapahtumia/teemapäiviä.
Hiilineutraalisuus - oppilaita opetetaan ja kasvatetaan kierrätykseen ja jätteen määrän vähentämiseen	Kouluruuan jätehävikkiä seurataan	Koulujen johtajat. Jätehävikkiä seurataan päivittäin yhteistyössä ruokapalveluiden tuottajan kanssa. Koko lukuvuosi	Jätehävikkiä on seurattu. Hävikki on ollut 1.5-3 kg päivässä/100 oppilasta. Hävikki pieneni jonkin verran ruokapalvelun tuottajan vaihduttua marraskuussa

Hiilineutraalisuus -Vanhasta uutta	Erasmus-hankkeen teema on vanhasta uutta ja se tuodaan koulujen toimintaan laajemmin.	Erityisesti Erasmustoiminnassa olevat opettajat. Kierrättäminen, duunaus. Koko lukuvuosi	Kevätlukukaudella 2024 Yhteiskoulussa toimi Erasmuskerho, jonka painopisteenä oli kierrättäminen ja duunaus. Kierrättäminen ja duunausta tuotiin esille myös eri oppiaineissa lukuvuoden aikana kaikille oppilaille.
Hyvinvointia tukevat tavoitteet	Arviointitapa/mittarit/osallistaminen	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuhenkilö	
Hyvinvointia tukeva tavoite on lasten ja nuorten masennuksen ja ahdistusoireilun havaitseminen ja ennaltaehkäisy. Tavoite on myös hyvinvointialueen opiskeluhoillon tavoitteissa.	Kouluterveyskyselyn ja koulujen omien kyselyiden perusteella tulkitaan tavoitteen toteutumista. Koulujen toiminta tukee ajatusta ennaltaehkäisehävaitse-auta Riittävät opiskeluhoillon palvelut.	Riittävä ja tarkoituksenmukainen määrä kyselyitä. Koulujen toiminta tukee ajatusta ennaltaehkäisehävaitse-auta. Riittävät opiskeluhoillon palvelut. Koulujen johtajat. Koko lukuvuosi.	Asiakastyytyväisyyskysely tehty sekä huoltajille ja oppilaille. Opiskeluhoillon palveluiden osalta on ollut puutteita. Erityisesti psykologi ja kuraattoripalveluissa. Syyslukukaudella kuraattoripalveluissa on ollut enemmän pysyvyyttä, ja sen on ollut mitoituksen mukaista.

Perusopetus	TP 2023	Alkuper.TA	TP 2024	Poikkeama
Ulkoiset tulot	404 506	254 100	306 078	-51 978
Ulkoiset menot	-2 895 744	-3 076 700	-2 837 745	-238 955
Toimintakate	-2 491 238	-2 822 600	-2 531 667	-290 933
Sisäiset tulot	145 739	157 650	161 034	-3 384
Sisäiset menot	-1 201 514	-1 196 550	-1 321 410	124 860
Toimintakate	-1 055 775	-1 038 900	-1 160 376	121 476
Tulot yhteensä	550 245	411 750	467 112	-55 362
Menot yhteensä	-4 097 258	-4 273 250	-4 159 155	-114 095
Toimintakate	-3 547 013	-3 861 500	-3 692 043	-169 457

3.2.3 Lukio-opetus

Punkalaitumen lukio on paikkakunnan ainoa toisen asteen oppilaitos. Punkalaitumen lukiossa opiskeli vuoden aikana yli 50 paikkakuntalaista nuorta ja yli 10 vieraskuntalaista opiskelijaa. Opiskelijat saivat laadukkaan ja monipuolisen opetuksen ja opiskelijat menestyivät myös opinnoissaan erinomaisesti. Toiminnan lähtökohtana oli voimassa oleva opetussuunnitelma, joka ohjaa valtakunnallisesti ja paikallisesti lukion toimintaa.

Opiskelijamäärä oli vuoden lopussa 64, eli tavoite yli 50 opiskelijasta täyttyi. Opiskelijakohtainen yksikköhinta vuodelle 2024 oli n. 11 600 euroa eli valtionosuuksia lukiokoulutukseen Punkalaitumen kunta sai n. 742 000 euroa. Lähivuosina opiskelijamäärät lukiossa tulevat todennäköisesti laskemaan, mutta ns. syrjäisyysslisä tulee ilmeisesti säilymään, eli kunta tulee saamaan jatkossakin korotettua yksikköhintaa.

Kansainvälisyyteen resursoitiin ja lukio oli mukana Erasmus-projektissa. Lisäksi lukio meni mukaan Finest Futuren toimintaan, jonka tarkoituksena on saada ulkomaalaisia opiskelijoita lukioon. FF kautta ei otettu vielä yhtään opiskelijaa.

Opiskelijoiden hyvinvointi oli yksi vuoden painopistealueista ja siihen panostettiin monella tavalla. Yhteishanke Urjalan, Akaan ja Pälkäneen kanssa oli varsin mielekäs kokemus sekä opiskelijoiden ja opettajien osalta. Hanke mahdollisti muutaman varsin laadukkaan hyvinvointia tukevan päivän ja Väinö Linnan lukion opiskelijoiden vierailun Punkalaitumen Lukioon.

Oppilasmäärät	2020	2021	2022	2023	2024
Lukio	37	46	67	61	64

Vastuualue	Lukio	Käyttösuunnitelma	Toteuma 31.12.2024
Vastuuhenkilö	Yhteiskoulu-lukion rehtori		
Tehtäväalueet	Lukio-opetus		

Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuuhenkilö	
Lukio-opetuksen kehittäminen ja monipuolistaminen	Oppilasmäärä yli 50 Kansainvälisyys (Erasmus, Saksan vaihto, Finest Future)	Lukio/Yhteiskoulu on mukana Erasmus-ohjelmassa. Lukio Finest Futuressa mukana. Kevät 2024. Rehtori, opettajat	Lukion oppilasmäärä vuoden 2024 lopussa 64. Lukio on Erasmus-ohjelmassa mukana. Finest Futuressa lukio mukana, mutta sen kautta ei otettu yhtään opiskelijaa. Lukio on ollut hyvin esillä somessa/lehdissä.

Hyvinvointia tukevat tavoitteet	Arviointitapa/mittarit/osallistaminen	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuhenkilö	
Hyvinvointia tukeva tavoite on opilaiden ja henkilökunnan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parantaminen	Kouluterveyskyselyn ja koulujen omien kyselyiden perusteella tulkitaan tavoitteen toteutumista. Koulun toiminnassa on elementtejä, jotka tukevat sekä opiskelijoiden että henkilökunnan hyvinvointia. Tavoite on myös hyvinvointialueen opiskeluhoillon tavoitteissa.	Rehtori ja opettajat. Koko lukuvuosi. Järjestetään hyvinvointia tukevaa toimintaa. Riittävä määrä kyselyitä.	Hyvinvointia tukevaa toimintaa on järjestetty mm. teemapäivien muodossa. Hyvinvointia tukeva yhteishanke Urjalan, Pälkäneen ja Akaan kanssa loppui keväällä 2024. Asiakaskyselyt tehty lukuvuoden lopussa.

Lukio-opetus	TP 2023	Alkuper. TA	TP 2024	Poikkeama
Ulkoiset tulot	2 530	4 550	4 949	-399
Ulkoiset menot	-505 469	-535 050	-543 621	8 571
Toimintakate	-502 938	-530 500	-538 672	8 172
Sisäiset tulot				0
Sisäiset menot	-264 838	-258 250	-296 086	37 836
Toimintakate	-264 838	-258 250	-296 086	37 836
Tulot yhteensä	2 530	4 550	4 949	-399
Menot yhteensä	-770 307	-793 300	-839 707	46 407
Toimintakate	-767 777	-788 750	-834 758	46 008

KASVATUS JA OPETUS	TP 2023	Alkuper. TA	TP 2024	Poikkeama
Ulkoiset tulot	465 119	305 950	386 670	-80 720
Ulkoiset menot	-4 238 088	-4 451 750	-4 156 975	-294 775
Toimintakate	-3 772 969	-4 145 800	-3 770 304	-375 496
Sisäiset tulot	145 739	157 650	161 034	-3 384
Sisäiset menot	-1 752 062	-1 723 200	-1 918 540	195 340
Toimintakate	-1 606 323	-1 565 550	-1 757 506	191 956
Tulot yhteensä	610 858	463 600	547 705	-84 105
Menot yhteensä	-5 990 150	-6 174 950	-6 075 515	-99 435
Toimintakate	-5 379 292	-5 711 350	-5 527 811	-183 539

3.3 Tekninen toimi

3.3.1 Tekninen hallinto

Tekniset toimistopalvelut, Maa- ja metsäalueet, Kaavoitus, Rakennusvalvonta, Paikkatieto, Ympäristöpalvelut, päätösehdotusten valmistelu ja esitys

Teknisestä hallinnosta vastaa teknisen toimen vastuualuejohtajana kunnan tekninen johtaja. Teknisen johtajan suorassa alaisuudessa toimi kaksi muuta teknisen toimen viranhaltijaa, kunnanrakennusmestari ja työpäällikkö. Teknisen toimen vakituksessa palveluksessa oli kunnalla yhteensä 10 työntekijää, joista yksi vaihtui vuoden aikana ja yksi menehtyi. Kesäkaudella työskenteli lisäksi kaksi kausityöntekijää. Määräaikaisia työntekijöitä oli vuoden aikana yhteensä neljä, joista kahden työsopimus päättyi, eikä niitä jatkettu.

Teknisen johtajan keskeinen tehtävä on toteuttaa kunnan luottamuselinten, kuten kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja teknisen lautakunnan, asettamat tavoitteet ja hankkeet mahdollisimman tehokkaasti, samalla pysyen taloudellisissa raameissa. Lisäksi teknisen johtajan tulee tuoda luottamuselinten päätettäväksi oikea-aikaisesti vähintään ne asiat ja esitykset, jotka ylittävät hänen virkavastuunsa voimassa olevan hallintosäännön mukaisesti.

Teknisen johtajan vastuulla on myös huolehtia siitä, että luottamushenkilöt pysyvät ajan tasalla teknisen toimen ajankohtaisista asioista. Mikäli työhyvinvointiin vaikuttavia tapahtumia tai ongelmia ilmenee, hänen on puututtava niihin viipymättä.

Punkalaitumen kunnalla on noin 640 hehtaaria metsäalueita, joilla suoritetaan hakkuita vuosittain erikseen laaditun ja hyväksytyt metsänhoitosuunnitelman mukaisesti. Metsänhoitosuunnitelma on laadittu yhteistyössä Loimijoen Metsänhoitoyhdistyksen kanssa ja sen toteutuksessa huomioidaan metsien kestävä käytön periaatteet, ympäristöarvot sekä ilmastonmuutoksen hillitseminen.

Metsätalouden kestävyden varmistamisessa merkittävänä ohjauskeinona toimii voimassa oleva metsälainsäädäntö, joka asettaa raamit metsien hoidon ja käytön periaatteille. Tämän lisäksi kunta edistää aktiivisesti metsäalueidensa monimuotoisuutta sekä ekologista kestävyttä hyödyntämällä ajantasaisia metsanhoidon menetelmiä ja suojelukäytäntöjä.

Kunta vuokraa sellaiset peltoalueet, jotka eivät ole tarpeellisia kunnan omassa toiminnassa. Vuokrauksen tavoitteena on varmistaa peltoalueiden tehokas käyttö, edistää maatalouden toimintaedellytyksiä ja mahdollistaa alueiden hyödyntäminen kestäväällä tavalla. Vuokrauspäätökset tehdään voimassa olevan hallintosäännön mukaisesti.

Vuoden 2024 aikana kunta vastaanotti yhden kuntalaisaloitteen, jonka käsittely kuului toimivallan mukaisesti tekniselle lautakunnalle. Aloite koski pukukopin ja kuivakäymälän rakentamista Emman lammelle. Tekninen lautakunta käsitteli aloitteen vuoden 2024 alkupuolella. Käsittelyssä huomioitiin kunnalliset suunnitelmat, tekniset ja taloudelliset edellytykset sekä hankkeen mahdolliset vaikutukset alueen käyttäjille.

Toiminnan lähtökohtana oli voimassa oleva hyväksytty talousarvio, investointi- ja toimintasuunnitelma, joka ohjasi teknisen toimen toimia. Resurssit kohdennettiin strategisesti infrastruktuurin ylläpitoon, kehittämiseen ja palvelutuotannon varmistamiseen sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Investointeja ja kehityshankkeita toteutettiin suunnitelmallisesti, jotta käytettävissä olevat varat hyödynnettiin tehokkaasti. Lisäksi painopisteenä oli varautuminen häiriötilanteisiin ja toimintavarmuuden parantaminen.

Talousarvio ja investointisuunnitelma tukivat teknisen toimen palveluiden kehittämistä ja ylläpitoa, varmistamalla laadukkaat peruspalvelut sekä turvallisen ja toimivan elinympäristön kuntalaisille.

Punkalaitumen kunnan tavoitteena on varmistaa kuntalaisten arjen kannalta keskeisten toimintojen jatkuvuus kaikissa olosuhteissa. Tätä varten kunnan kokonaisturvallisuutta, varautumista ja valmiutta kehitetään säännöllisesti hankintojen, harjoitusten, suunnitelmien ja koulutusten avulla.

Tekninen toimi ylläpitää ja kehittää kunnan valmiuksia toimia kriisitilanteissa, häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Elintärkeät toiminnot turvataan ei-julkisin varautumistoimin ja varautumiseen liittyviä ratkaisuja suunnitellaan ja testataan jatkuvasti.

Vuoden 2024 aikana henkilöstöä on koulutettu varautumiseen, vesilaitoksen toimintakykyä poikkeusoloissa on parannettu, ja tärkeiden alueiden sekä kiinteistöjen valvontaa on tehostettu. Kunta jatkaa varautumisen kehittämistä varmistaakseen palveluiden jatkuvuuden ja kuntalaisten turvallisuuden kaikissa tilanteissa.

Vastuualue	Tekninen hallinto	Käyttösuunnitelma	Toteuma 31.12.2024
Vastuuhenkilö	Tekninen johtaja		
Tehtäväalueet	Tekniset toimistopalvelut, Maa- ja metsäalueet, Kaa-voitus, Rakennusvalvonta, Paikkatieto, Ympäristöpalvelut		

Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuuhenkilö	
Kiinteistökartoituksen jatkaminen (rakennusvalvonta)	Kiinteistöveroselvityksen jatkaminen. Aloitetaan maastossa tehtävällä kartoituksella. Selvitetään rakennusten aloja ja vastaako ilmoitettu rakennustyyppi tai rakennuksen käyttötarkoitus viranomaisella olevaa tietoa	Vuoden 2024 alkupuolella valmistuvat maastossa tehtävät kartoitukset. Uudet rekisteritiedot viedään järjestelmään vuoden loppuun mennessä. Toimistos sihteeri ja tekninen johtaja.	Uudet tiedot ajettu järjestelmään
Vastuullinen maankäytön kehittäminen	Penttilän alueen kehittäminen. Alueen kuivatussuunnitelman kilpailutus. Kanteenmaan teollisten toimintojen mahdollinen laajeneminen.	Kuivatussuunnitelman kilpailutus hulevesien hallintasuunnitelman pohjalta. Kuluvan vuoden aikana kuivatussuunnitelman valmistuminen. Työpäällikkö ja tekninen johtaja	Alueella suoritettiin puuston raivaustöitä, jonka jälkeen hanke lopetettiin säästösyyistä.

Hyvinvointia tukevat tavoitteet	Arviointitapa/mittarit/osallistaminen	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuuhenkilö	
Ympäristöterveydenhuollon tavoite on edistää ja valvoa terveellistä ja turvallista elinympäristöä	Valvontasuunnitelmien mukaiset toimenpiteet (kpl/vuosi), vesihuollon näytteenoton tulokset julkaistaan kunnan kotisivuilla. Teknisen toimen kunnossapidon alaisten urheilualueiden ja -laitteiden säännölliset tarkastukset	Säännöllinen, etupainotteinen ja tiivis yhteistyö turvallisuus- ja ympäristöterveydenhuollon viranomaisten kanssa. Teknisen toimen viranhaltijat	Tiivis yhteistyö vastuullisten tahojen kanssa on parantunut.
Kuntalaisten jokapäiväisen elämisen ja arjesta selviämisen kannalta tarpeellisten toimintojen turvaaminen. Varautuminen ja valmius	Kunnan kokonaisturvallisuutta, varautumista ja valmiutta edistävät hankkeet. Erinäisin hankinnoin, harjoituksin, suunnitelmin ja koulutuksin säännöllisesti kehitetään, testataan ja suunnitellaan tarkemmin määrittelemättömiä toimintoja	Tekninen toimi kehittää ja ylläpitää kunnan kykyä säilyä toimintakykyisenä erinäisten kriisien, häiriötilanteiden, poikkeusolojen tai niihin verrattavien olosuhteiden aikana. Elintärkeät toiminnot turvataan ei-julkisin varautumistoimin.	Henkilöstöä on koulutettu varautumiseen kohdistetulla koulutuksella. Vesilaitoksen toimintakykyä toimia poikkeusoloissa on parannettu. Tärkeiden alueiden ja kiinteistöjen valvontaa on tehostettu.

Tekninen hallinto	TP 2023	Alkuper. TA	TP 2024	Poikkeama
Ulkoiset tulot	234 561	186 300	393 533	-207 233
Ulkoiset menot	-484 849	-503 050	-498 415	-4 635
Toimintakate	-250 288	-316 750	-104 882	-211 868
Sisäiset tulot	384 541	393 950	422 064	-28 114
Sisäiset menot	-268 668	-288 250	-278 462	-9 788
Toimintakate	115 873	105 700	143 602	-37 902
Tulot yhteensä	619 102	580 250	815 597	-235 347
Menot yhteensä	-753 517	-791 300	-776 877	-14 423
Toimintakate	-134 415	-211 050	38 720	-249 770

3.3.2 Yhdyskuntatekniikka

Liikenneväylät, Toimitilapalvelut

Yhdyskuntatekniikan vastuualue huolehtii kunnan kaavateiden, liikenneväylien ja yleisten alueiden kunnossapidosta. Lisäksi vastuualueelle kuuluu kunnan kiinteistöjen ylläpito, korjaus ja uudisrakentaminen. Toiminnan kehittämisessä painotetaan kiinteistöhallinnan nykyaikaistamista, jonka tavoitteena on parantaa resurssitehokkuutta sekä saavuttaa säästöjä ylläpidossa ja energiankulutuksessa.

Lämmitykseen kuluvan energian määrää seurattiin säännöllisesti, ja ilmanvaihtokoneiden oikeanlainen säätäminen toteutettiin energiatehokkuuden parantamiseksi. Lisäksi mahdolliset parannustoimenpiteet tunnistettiin ja toimeenpantiin kulutuksen optimointia varten. Vuotuinen KETS-raportointi (Kunta-alan energiatehokkuussopimus) suoritettiin suunnitellusti, ja sen tuloksia hyödynnettiin energiatehokkuuden kehittämisessä.

Esteettömyyskartoituksia toteutettiin kunnan omistamissa kiinteistöissä ja niiden perusteella arvioitiin tarvittavia toimenpiteitä esteettömyyden parantamiseksi. Lisäksi näkemäalueita raivattiin tarpeen mukaan liikenneturvallisuuden ja näkyvyyden parantamiseksi.

Katuvalaistusta ylläpidettiin ja saneerattiin osana kunnossapitotoimenpiteitä, varmistaen valaistuksen toimivuus ja energiatehokkuus. Alueopaskylttejä rakennettiin palvelukeskuksen ja kuntakampuksen alueelle helpottamaan liikkumista ja parantamaan alueen opastusta.

Kuntakampuksen liikenneturvallisuutta parannettiin uudistamalla liikenteen ohjausta sekä kehittämällä parkkipaikkojen sijoittelua. Lisäksi alueen valaistussaneeraus toteutettiin, mikä lisäsi turvallisuutta ja paransi alueen käytettävyyttä erityisesti pimeään aikaan.

Energian hintojen nousun myötä energiankulutusta seurattiin jatkuvasti, ja mahdolliset säästötoimenpiteet toteutettiin tilanteen edellyttämällä tavalla. Toimenpiteisiin sisältyi muun muassa energiankäytön optimointi, laitteistojen säätö ja huolto sekä kulutuksen analysointi tehokkuuden parantamiseksi. Lisäksi pyrittiin hyödyntämään uusiutuvia energialähteitä ja energiatehokkaita ratkaisuja toimintakustannusten hallitsemiseksi pitkällä aikavälillä.

Vastuualue	Yhdyskuntatekniikka	Käyttösuunnitelma	Toteuma 31.12.2024
Vastuuhenkilö	Kunnanrakennusmestari		
Tehtäväalueet	Liikenneväylät, Toimitilapalvelut		

Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuhenkilö	
Rakennusten energiatehokkuuden jatkuva parantaminen	Lämmitykseen kuluva energian määrä	Seurataan vuositasolla esim. KETS-raportoinnin yhteydessä. Kunnanrakennusmestari	IV-koneiden energiaseuranta tehtiin keskuskoululla ja Hilmassa ja Matissa. Niiden avulla saatiin vertailutulos uuden ja vanhan järjestelmän energiankulutuksesta. Seurannan perusteella IV-koneiden uusiminen tehostaa energiatehokkuutta.
	Vuosittainen KETS-raportointi	Tehdään 30.4.24 mennessä. Kunnanrakennusmestari	Vuoden 2023 KETS-raportin seurantaraportit on kerätty.

Hyvinvointia tukevat tavoitteet	Arviointitapa/mittarit/osallistaminen	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuhenkilö	
Esteettömyyden lisääminen	Esteettömyyskartoitusten tekeminen	Teetetään teknistentyön opetustilasta esteettömyyskartoitus kesän aikana. Kunnanrakennusmestari	Tiloja verrattiin aiempiin esteettömyyskartoituksiin, eikä tarkastuksessa havaittu merkittäviä puutteita.
Liikennealueiden näkemäalueet	Näkemäalueiden raivaukset tarvittaessa	Tehdään tarvittaessa. Kunnanrakennusmestari	Liikennealueiden näkemäalueiden parannuksia suoritettiin Pullerinkujan ja Vesilahdentien risteyksessä, sekä vanhan yläasteen liittymässä, jota koululaiset käyttävät ajaessaan parkkipaikalle.
Yleisen turvallisuuden lisääminen	Katuvalaistuksen ylläpito ja saneeraukset	Selvitetään kevään aikana vanhojen elohopeavalasimien määrä ja sijainti. Kilpailutetaan vaihtotyöt yksikköhintaisella kilpailutuksella. Syksy 2024. Kunnanrakennusmestari	Kunnan hallinnoimien tiealueiden katuvalaistusten parannustyöt on tehty.

Yhdyskuntatekniikka	TP 2023	Alkuper. TA	TP 2024	Poikkeama
Ulkoiset tulot	801 927	775 100	822 359	-47 259
Ulkoiset menot	-1 922 418	-1 748 550	-1 948 993	200 443
Toimintakate	-1 120 491	-973 450	-1 126 634	153 184
Sisäiset tulot	2 500 011	2 262 300	2 625 084	-362 784
Sisäiset menot	-1 092 223	-975 150	-1 182 055	206 905
Toimintakate	1 407 789	1 287 150	1 443 030	-155 880
Tulot yhteensä	3 301 938	3 037 400	3 447 443	-410 043
Menot yhteensä	-3 014 641	-2 723 700	-3 131 048	407 348
Toimintakate	287 297	313 700	316 396	-2 696

3.3.3 Vesihuolto

Talousveden toimittaminen, jäte- ja hulevesien hallinta toiminta-alueella

Vesihuoltolaitos toimii kunnallisena vesilaitoksena, jonka raakaveden hankinta tehdään kahdelta omalta vedenottamolta ja lisäksi vettä hankitaan ostamalla Humpvilan Vesihuolto Oy:ltä ja Huittisten kaupungilta.

Jätevedet johdetaan käsiteltäväksi Huittisten Puhdistamo Oy:n jätevedenpuhdistamolle.

Talousveden laatua ja vesijohtoverkon toimintavarmuutta parannettiin vuoden aikana. Samalla jäteveden vuotovesiä pyrittiin vähentämään ja hulevesien hallintaan kiinnitettiin aiempaa enemmän huomiota.

Valvontatutkimusohjelman mukaiset talousveden näytteenotot toteutettiin suunnitellusti ja analyysitulokset osoittivat veden olevan talousvedeksi soveltuvaa. Jätevesimääriä mitattiin ja valvottiin reaaliaikaisesti, mikä mahdollisti nopean reagoinnin mahdollisiin poikkeamiin.

Marraskuussa esiintynyt tulva koetteli hulevesien ohjauksen toimivuutta, tarjoten samalla arvokasta tietoa järjestelmän kehittämistarpeista.

Vuoden aikana putkiverkostossa ilmenneet vuodot ja niiden korjaustyöt edellyttivät laajojakin toimenpiteitä. Korjaustöihin sisältyi vuotokohtien paikantaminen, putkistojen uusiminen sekä tarvittaessa verkoston paineenhallinnan säätäminen. Lisäksi työmaiden suunnittelussa ja toteutuksessa pyrittiin minimoimaan häiriöt vedenjakelulle sekä alueen asukkaille ja yrityksille.

Verkoston ylläpidon ja seurantajärjestelmien kehittämisellä pyritään jatkossa ennaltaehkäisemään vuotoja ja parantamaan vesihuoltojärjestelmän toimintavarmuutta.

Vastuualue	Vesihuolto	Käyttösuunnitelma	Toteuma 31.12.2024
Vastuuhenkilö	Työpäällikkö		
Tehtäväalueet	Vesi- ja viemärlaitos		

Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuuhenkilö	
Laatuvaatimukset ja -suositukset täyttävän talousveden toimittaminen	Valvontasuunnitelman mukaiset talousveden näytteenotot ja niistä saatavat testitulokset, jotka osoittavat onko verkostovesi talousvedeksi soveltuvaa.	Tehdään valvontasuunnitelman mukaisesti. Työpäällikkö.	Vaadittavat näytteenotot ja selvitykset tehty. Tiivistä yhteistyötä Puhdistamon ja Sastamalan lupaviranomaisten kanssa

Vesihuoltolaitos	TP 2023	Alkuper. TA	TP 2024	Poikkeama
Ulkoiset tulot	343 652	322 950	362 232	-39 282
Ulkoiset menot	-509 005	-477 050	-605 140	128 090
Toimintakate	-165 353	-154 100	-242 907	88 807
Sisäiset tulot	22 375	16 900	16 236	664
Sisäiset menot	-76 644	-75 350	-86 266	10 916
Toimintakate	-54 269	-58 450	-70 031	11 581
Tulot yhteensä	366 027	339 850	378 468	-38 618
Menot yhteensä	-585 649	-552 400	-691 406	139 006
Toimintakate	-219 622	-212 550	-312 938	100 388

TEKNINEN LAUTAKUNTA	TP 2023	Alkuper. TA	TP 2024	Poikkeama
Ulkoiset tulot	1 380 140	1 284 350	1 578 125	-293 775
Ulkoiset menot	-2 916 273	-2 728 650	-3 052 549	323 899
Toimintakate	-1 536 133	-1 444 300	-1 474 424	30 124
Sisäiset tulot	2 906 928	2 673 150	3 063 384	-390 234
Sisäiset menot	-1 437 534	-1 338 750	-1 546 783	208 033
Toimintakate	1 469 393	1 334 400	1 516 601	-182 201
Tulot yhteensä	4 287 068	3 957 500	4 641 508	-684 008
Menot yhteensä	-4 353 807	-4 067 400	-4 599 331	531 931
Toimintakate	-66 739	-109 900	42 177	-152 077

KUNTA YHTEENSÄ	TP 2023	Alkuper. TA	TP 2024	Poikkeama
Ulkoiset tulot	1 977 051	1 667 100	2 124 980	-457 880
Ulkoiset menot	-9 153 551	-9 357 550	-9 366 368	8 818
Toimintakate	-7 176 500	-7 690 450	-7 241 388	-449 062
Sisäiset tulot	4 035 387	3 911 800	4 338 242	-426 442
Sisäiset menot	-4 035 387	-3 911 800	-4 338 242	426 442
Toimintakate	0	0	0	0
Tulot yhteensä	6 012 438	5 578 900	6 463 223	-884 323
Menot yhteensä	-13 188 938	-13 269 350	-13 704 611	435 261
Toimintakate	-7 176 500	-7 690 450	-7 241 388	-449 062

4. Tuloslaskelmaosa

4.1 Tuloslaskelman toteutuminen

Käyttötalouden tehtävien tulot ja menot summataan talousarvion tuloslaskelmaosaan. Tuloslaskelmaosa sisältää eriä, joita seurataan käyttötaloudessa ja eriä, joita seurataan tuloslaskelmaosassa. Tuloslaskelmassa seurattavia määrärahoja ja tuloarvioita ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä satunnaiset erät. Poistoja ei käsitellä talousarviossa määrärahana, sillä niissä ei ole kysymys rahan käytöstä.

Tuloslaskelmaosan toteuma (ulkoiset ja sisäiset erät)				
	Toteuma 2023	Alkuperäinen talousarvio	Toteuma 2024	Poikkeama
Toimintatuotot				
Myyntituotot	3 158 720	2 889 600	3 399 252	-509 652
Maksutuotot	79 568	53 700	62 482	-8 782
Tuet ja avustukset	169 113	129 350	225 814	-96 464
Muut toimintatuotot	2 605 036	2 506 250	2 775 674	-269 424
	6 012 438	5 578 900	6 463 223	-884 323
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-4 923 172	-5 083 400	-4 959 522	-123 878
Palvelujen ostot	-5 288 734	-5 215 050	-5 608 422	393 372
Aineet ja tarvikkeet	-912 207	-964 500	-902 498	-62 002
Avustukset	-219 891	-211 500	-192 018	-19 482
Muut toimintakulut	-1 844 934	-1 794 900	-2 042 150	247 250
	-13 188 938	-13 269 350	-13 704 611	435 261
Toimintakate	-7 176 500	-7 690 450	-7 241 388	-449 062
Verotulot	5 754 426	4 744 000	5 123 511	-379 511
Valtionosuudet	3 594 560	3 087 400	3 416 120	-328 720
Rahoitustuotot ja kulut				
Korkotuotot	78 740	0	78 316	-78 316
Muut rahoitustuotot	6 566	3 500	7 539	-4 039
Korkokulut	-154 742	-181 200	-170 982	-10 218
Muut rahoituskulut	-615	-200	-6 026	5 826
Vuosikate	2 102 434	-36 950	1 207 089	-1 244 039
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 196 277	-1 220 450	-1 230 878	10 428
Arvonalentumiset				0
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
Tilikauden tulos	906 158	-1 257 400	-23 789	-1 233 611
Poistoeron lisäys	35 748	28 450	33 671	-5 221
Varausten vähennys				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	941 906	-1 228 950	9 883	-1 238 833

Tuloslaskelmaosan toteuma (ulkoiset erät)				
	Toteuma 2023	Alkuperäinen talousarvio	Toteuma 2 024	Poikkeama
Toimintatuotot				
Myyntituotot	945 296	704 100	1 026 305	-322 205
Maksutuotot	79 453	53 700	62 482	-8 782
Tuet ja avustukset	169 113	129 350	225 814	-96 464
Muut toimintatuotot	783 189	779 950	810 379	-30 429
	1 977 051	1 667 100	2 124 980	-457 880
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-4 923 172	-5 083 400	-4 959 522	-123 878
Palvelujen ostot	-3 034 358	-3 064 350	-3 240 634	176 284
Aineet ja tarvikkeet	-894 310	-929 700	-895 306	-34 394
Avustukset	-219 891	-211 500	-192 018	-19 482
Muut toimintakulut	-81 820	-68 600	-78 888	10 288
	-9 153 551	-9 357 550	-9 366 368	8 818
Toimintakate	-7 176 500	-7 690 450	-7 241 388	-449 062
Verotulot	5 754 426	4 744 000	5 123 511	-379 511
Valtionosuudet	3 594 560	3 087 400	3 416 120	-328 720
Rahoitustuotot ja kulut				
Korkotuotot	78 740	0	78 316	-78 316
Muut rahoitustuotot	6 566	3 500	7 539	-4 039
Korkokulut	-154 742	-181 200	-170 982	-10 218
Muut rahoituskulut	-615	-200	-6 026	5 826
Vuosikate	2 102 434	-36 950	1 207 089	-1 244 039
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 196 277	-1 220 450	-1 230 878	10 428
Arvonalentumiset				0
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
Tilikauden tulos	906 158	-1 257 400	-23 789	-1 233 611
Poistoeron lisäys	35 748	28 450	33 671	-5 221
Varausten vähennys				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	941 906	-1 228 950	9 883	-1 238 833

Verotulojen toteuma			
	Alkuperäinen talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Verotulot			
Kunnan tulovero	3 543 000	3 950 473	-407 473
Osuus yhteisöveron tuotosta	702 000	726 166	-24 166
Kiinteistövero	499 000	446 872	52 128
	4 744 000	5 123 511	-379 511
Tuloveroprosentti		9,00	
Kiinteistöveroprosentit			
- yleinen		1,05	
- vakituiset asuinrakennukset		0,53	
- muut asuinrakennukset		1,05	

Valtionosuuksien toteuma			
	Alkuperäinen talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Valtionosuudet			
Peruspalveluiden v.o	1 110 500	1 095 621	14 879
Verotuloihin perustuva v.o	1 563 000	1 560 516	2 484
Opetus- ja kultt. toimen v.o	-275 000	71 171	-346 171
Verotulomenetyksen korvaus	688 900	688 812	88
	3 087 400	3 416 120	-328 720

5. Investointiosa

Investointimenot kirjataan taseeseen ja sieltä vaikutusaikanaan poistoina kuluiksi kunnanhallituksen hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Investoinniksi katsotaan aktivointirajan (pienhankintaraja) ylittävät hankkeet tai hankinnat. Kunnanhallitus on vahvistanut aktivointirajaksi 10 000 euroa.

Kunnanvaltuusto myöntää määrärahat taseryhmittäin ja yli 500 000 euron hankkeille hankkeittain. Kunnanhallitus päättää koko kunnan osalta 100 000–500 000 euron hankinnoista ja tekee niitä koskevat sopimukset. Irtaimen omaisuuden osalta valtuusto myöntää määrärahan yli 100 000 euron hankinnalle yksilöidysti. Valtuusto voi talousarvion sitovilla perusteluilla määrätä määrärahan kohteittain tai muulla tavoin ohjata määrärahojen käyttöä.

Kunnanhallitus		Toteuma 2023	Talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Maa-alueet	Tulot	70 000	0	0	0
	Menot	0	0	0	0
	Netto	70 000	0	0	0
Osakkeet ja osuudet	Tulot	0	0	0	0
	Menot	0	0	0	0
	Netto	0	0	0	0
Yhteensä	Tulot	70 000	0	0	0
	Menot	0	0	0	0
	Netto	70 000	0	0	0

Kasvatus- ja hyvinvointilautakunta		Toteuma 2023	Talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Kiinteät rakenteet ja laitteet	Tulot	0	0	0	0
	Menot	-22 490	-70 000	-53 652	-16 348
	Netto	-22 490	-70 000	-53 652	-16 348
Yhteensä	Tulot	0	0	0	0
	Menot	-22 490	-70 000	-53 652	-16 348
	Netto	-22 490	-70 000	-53 652	-16 348

Kunnantalon rakennushistoriaselvitys saatiin valmiiksi osana peruskorjausta valmistelevaa aineistoa.

Kuntakampuksen ulkovalaistus uudistettiin, ja alueelle rakennettiin lain vaatimat sähköautojen latauspisteet, jotka palvelevat myös esimerkiksi liikuntahallin käyttäjiä. Liikennejärjestelyjä ja pysäköintiä kehitettiin turvallisemmiksi, ja alueelle asennettiin sulkupuomeja sekä opastekylttejä.

Palvelukeskuskompleksin (Kaisankoti, Pakari, Hilma & Matti) katon huolto-pinnoitus siirrettiin kustannussyistä vuodelle 2025. Terveysaseman putkiremontin aloitus puolestaan siirrettiin alustavasti vuoteen 2026, jotta rakennuksen tulevaisuuden ratkaisut ja mahdolliset vuokralaisen tarpeet voidaan ottaa huomioon.

Pohjoisseudun koulun piha-alueelle rakennettiin sähköistetty roskakatos pihan järjestyksen parantamiseksi. Lisäksi koulurakennuksen ja Vaparin rakennusten ulkomaalaukset kilpailutettiin ja niiden toteutus on suunniteltu kesäkuulle 2025.

Porttikallion alueella tehtiin merkittäviä infraparannuksia: kunnan vesiputki kaivettiin paikoilleen ja kuntoportaiden pohjatyöt saatiin valmiiksi. Lisäksi näköalatornin tarkastus ja korjaukset suoritettiin.

Päälystysurakan yhteydessä uudelleenpäällystettiin Sarkkilantien alkupää Riissuontien risteykseen asti, ja eri puolilla taajamaa tehtiin useita pienempiä päällysteiden korjauksia.

Taikayöntien opastekylttien yhteishankinta Urjalan ja Huittisten kanssa saatiin onnistuneesti päätökseen.

Vartiolan piha-alueen saneeraus valmistui uuden aidan ja käyntiporttien myötä, jotka selkeyttävät pysäköintialueen ja kentän rajausta.

Paloasemalle teetettiin kuntoarvio, joka ohjaa tulevia suunnitelmia.

Katuvalaistuksen saneerausta jatkettiin maltillisesti, sillä suurin osa kunnan hallinnoimista katuvaloista on jo uusittu energiatehokkaiksi. Saneeraamatta ovat enää ELY-keskuksen hallinnoimat tieosuudet.

Kasvukauden aikana toteutettiin perinteisiä puistoistutuksia sekä yleisillä viheralueilla että kunnan tiealueilla.

Penttilän alueen infrarakentaminen keskeytettiin hakkuiden jälkeen kustannussyistä. Päiväkodin polku valmistui vuoden 2025 lopulla.

Ammattikäyttöön tarkoitetun ruohonleikkurin hankinta toteutettiin ennen nurmikon kasvukauden alkua. Vesihuoltolaitoksen varautumista parannettiin muun muassa VHF-puhelimilla ja rakennusten suojauksilla. Lisäksi vesilaitoksen valvomo päivitettiin, pH- ja lipeäannostelulaitteisto uusittiin, ja alavesisäiliön säätöventtiili saneerattiin. Kunnan alueella suoritettiin myös tavanomaisia vesihuollon kunnossapitotöitä ja viemäriverkostoa parannettiin vuosittaisilla huoltotöillä.

Kanteenmaan ja alavesisäiliön runkovesijohdon korjauksen kilpailutus aloitettiin loppuvuodesta.

Tekninen lautakunta		Toteuma 2023	Talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Rakennukset	Tulot	0	0	0	0
	Menot	0	0	0	0
* Hallinto		-26 677	-85 000	-8 663	-76 337
* Kasvatus ja opetus		-44 539	-100 000	-5 281	-94 719
* Tekninen		-58 780	-15 000	0	-15 000
* Vesilaitos		-401 187		0	0
	Netto	-531 183	-200 000	-13 944	-186 056
Kiinteät rakenteet ja laitteet	Tulot	0	0	0	0
	Menot	-133 228	-1 025 000	-342 544	-682 456
	Netto	-133 228	-1 025 000	-342 544	-682 456
Koneet ja kalusto	Tulot	0	0	0	0
	Menot	-33 764	-15 000	-11 730	-3 270
	Netto	-33 764	-15 000	-11 730	-3 270
Yhteensä	Tulot	0	0	0	0
	Menot	-698 175	-1 240 000	-368 218	-871 782
	Netto	-698 175	-1 240 000	-368 218	-871 782

Vesihuolto		Toteuma 2023	Talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Rakennukset	Tulot				
	Menot	-401 187		0	0
	Netto	-401 187		0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	Tulot	0	0	0	0
	Menot	35 901	-705 000	-145 791	-559 209
	Netto	35 901	-705 000	-145 791	-559 209
Koneet ja kalusto	Tulot	0	0	0	0
	Menot	-7 834	0	0	0
	Netto	-7 834	0	0	0
Yhteensä	Tulot		0		0
	Menot	-373 120	-705 000	-145 791	-559 209
	Netto	-373 120	-705 000	-145 791	-559 209

Investoinnit yhteensä		Toteuma 2023	Talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Yhteensä	Tulot	70 000	0	0	0
	Menot	-720 665	-1 310 000	-421 870	-888 130
	Netto	-650 665	-1 310 000	-421 870	-888 130

6. Rahoitusosa

Rahoitusosan toteutuminen

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Laskelmassa osoitetaan, kuinka paljon tulo-rahoituksen lisäksi tarvitaan pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja miten rahoitustarve katetaan. Laskelma näyttää budjetoitujen rahavirtojen kokonaisvaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

	Toteuma 2023	Alkuperäinen talousarvio	Toteuma 2024	Poikkeama
Toiminnan ja investointien rahavirta				
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	2 102 434	-36 950	1 207 089	-1 244 039
Satunnaiset erät				
Tulo-rahoituksen korjauserät				
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-720 665	-1 310 000	-421 870	-888 130
Rah.osuudet investointimenoihin				
Pys. vast. hyöd. luovutustulot	70 000			
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 451 769	-1 346 950	785 219	-2 132 169
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten vähennykset		0		
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-400 000	-400 000	-400 000	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0		
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset	-547 703	50 000	13 337	36 663
Vaikutus maksuvalmiuteen	504 066	-1 696 950	398 556	-2 095 506

7. Tilinpäätöslaskelmat

7.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma	1.1.-31.12.2024		1.1.-31.12.2023	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	1 026 305,32		945 296,02	
Maksutuotot	62 482,11		79 452,83	
Tuet ja avustukset	225 814,24		169 113,44	
Muut toimintatuotot	810 378,68	2 124 980,35	783 189,01	1 977 051,30
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-4 046 392,94		-3 963 797,08	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-834 634,38		-844 262,07	
Muut henkilösivukulut	-78 495,00		-115 113,19	
Palvelujen ostot	-3 240 634,45		-3 034 358,08	
Aineet ja tarvikkeet	-895 305,60		-894 309,98	
Avustukset	-192 017,90		-219 890,59	
Muut toimintakulut	-78 888,10	-9 366 368,37	-81 820,21	-9 153 551,20
Toimintakate		-7 241 388,02		-7 176 499,90
Verotulot		5 123 510,99		5 754 425,56
Valtionosuudet		3 416 120,00		3 594 560,00
Rahoitustuotot ja kulut				
Korkotuotot	78 315,53		78 739,82	
Muut rahoitustuotot	7 538,65		6 565,77	
Korkokulut	-170 981,66		-154 742,06	
Muut rahoituskulut	-6 026,43	-91 153,91	-614,80	-70 051,27
Vuosikate		1 207 089,06		2 102 434,39
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-1 230 877,89		-1 196 276,51
Tilikauden tulos		-23 788,83		906 157,88
Poistoeron muutos		33 671,47		35 748,15
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		9 882,64		941 906,03

7.2 Rahoituslaskelmat

Rahoituslaskelma		1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toiminnan ja investointien rahavirta			
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate		1 207 089,06	2 102 434,39
Tulorahoituksen korjauserät		1 207 089,06	2 102 434,39
Investointien rahavirta			
Investointimenot		-421 870,23	-720 665,27
Pys. vast. hyöd. luovutustulot		-421 870,23	70 000,00 -650 665,27
Toiminnan ja investointien rahavirta			
		785 218,83	1 451 769,12
Rahoituksen rahavirta			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-400 000,00	-400 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-400 000,00	-400 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen muutokset		-13 359,00	-71 350,59
Vaihto-omaisuuden muutos		8 116,62	-2 597,25
Saamisten muutos		99 264,21	-80 548,10
Korottomien velkojen muutos		-80 684,72 13 337,11	-393 206,75 -547 702,69
Rahoituksen rahavirta			
		-386 662,89	-947 702,69
Rahavarojen muutos			
		398 555,94	504 066,43
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.		3 575 588,71	3 177 032,77
Rahavarat 1.1.		3 177 032,77 398 555,94	2 672 966,34 504 066,43

7.3 Tase

VASTAAVAA	2024	2023
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 605 109,74	1 605 109,74
Rakennukset	10 590 564,37	11 287 573,02
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 531 490,64	3 629 651,35
Koneet ja kalusto	83 002,09	149 925,03
Muut aineelliset hyödykkeet	29 432,89	29 432,89
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	270 653,13	217 568,49
	16 110 252,86	16 919 260,52
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	1 956 325,69	1 956 325,69
Muut lainasaamiset	212 896,31	212 896,31
Muut saamiset	2 040,00	2 040,00
	2 171 262,00	2 171 262,00
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	52 388,10	60 504,72
	52 388,10	60 504,72
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset tytäryhteisöltä	300 000,00	300 000,00
	300 000,00	300 000,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	106 503,37	164 177,67
Muut saamiset	94 146,95	221 929,97
Siirtosaamiset	154 949,07	68 755,96
	355 599,39	454 863,60
Rahat ja pankkisaamiset	3 575 588,71	3 177 032,77
Vastaavaa yhteensä	22 565 091,06	23 082 923,61

VASTATTAVAA		
	2024	2023
Oma pääoma		
Peruspääoma	8 199 483,58	8 199 483,58
Edellisten tilikausien ylijäämä	5 899 944,30	4 958 038,27
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	9 882,64	941 906,03
	14 109 310,52	14 099 427,88
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero	437 359,54	471 031,01
	437 359,54	471 031,01
Toimeksiantojen pääomat		
Lahjoitusrahastojen pääomat	166 562,70	179 921,70
	166 562,70	179 921,70
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 665 000,00	6 065 000,00
Liittymismaksut ja muut velat	517 518,82	507 793,44
	6 182 518,82	6 572 793,44
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	400 000,00	400 000,00
Saadut ennakot	48 488,86	46 144,68
Ostovelat	502 948,58	591 671,74
Liittymismaksut ja muut velat	79 563,64	90 603,69
Siirtovelat	638 338,40	631 329,47
	1 669 339,48	1 759 749,58
Vastattavaa yhteensä	22 565 091,06	23 082 923,61

7.4 Konsernituloslaskelma

Konsernituloslaskelma	2024	2023
Toimintatuotot	2 734 121	2 554 878
Toimintakulut	-10 304 761	-10 255 431
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta	82	409
Toimintakate	-7 570 558	-7 700 144
Verotulot	5 123 511	5 754 426
Valtionosuudet	3 955 369	4 126 887
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	79 423	79 118
Muut rahoitustuotot	10 250	11 017
Korkokulut	-191 572	-183 419
Muut rahoituskulut	-6 962	-1 953
Vuosikate	1 399 462	2 085 932
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelmanmukaiset poistot	-1 442 366	-1 406 119
Tilikauden tulos	-42 904	679 814
Vähemmistöosuudet	-150	169
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-43 054	679 983

7.5 Konsernin rahoituslaskelma

Konsernin rahoituslaskelma	2024		2023	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1 399 462		2 085 932	
Tulorahoituksen korjaukset	599	1 400 061	-995	2 084 937
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-486 514		-615 011	
Pysyv. vastaavien hyöd. luovutustulot	829	-485 685	71 225	-543 786
Toiminnan ja investointien rahavirta		914 376		1 541 151
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0		339 845	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-524 356		-863 971	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	44 000	-480 356		-524 126
Oman pääoman muutokset	13 253	13 253		8 651
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toim.antojen varojen ja pääom. muutokset	-13 463		-70 860	
Vaihto-omaisuuden muutos	8 105		-2 098	
Saamisten muutos	116 195		-87 026	
Korottomien velkojen muutos	-115 248	-4 410	-343 771	-503 754
Rahoituksen rahavirta		-471 513		-1 019 229
Rahavarojen muutos		442 862		521 922
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12	3 904 261		3 469 473	
Rahavarat 1.1.	3 461 399	442 862	2 947 551	521 922

7.6 Konsernitase

VASTAAVAA	2024	2023
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	99 168	99 419
	99 168	99 419
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 703 521	1 705 725
Rakennukset	12 377 185	13 227 269
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 552 464	3 651 165
Koneet ja kalusto	113 300	184 106
Muut aineelliset hyödykkeet	55 979	61 154
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	288 775	242 946
	18 091 224	19 072 364
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	706 208	706 159
Muut saamiset	2 637	2 661
	708 845	708 821
Toimeksiantojen varat		
Valtion toimeksiannot	42 706	86 855
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	688	693
	43 394	87 549
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	52 456	60 564
Keskeneräiset tuotteet	5 006	5 210
	57 462	65 774
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	1 138	1 138
	1 138	1 138
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	150 415	200 930
Muut saamiset	120 991	257 289
Siirtosaamiset	171 594	86 216
	442 999	544 435
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	140 202	138 144
	140 202	138 144
Rahat ja pankkisaamiset	3 764 059	3 331 329
Vastaavaa yhteensä	23 348 490	24 048 973

VASTATTAVAA	2024	2023
Oma pääoma		
Peruspääoma	8 198 000	8 199 484
Muut omat rahastot	483 915	484 114
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	5 759 929	5 161 314
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	24 338	679 983
	14 466 181	14 524 894
Vähemmistöosuudet	815	692
Toimeksiantojen pääomat		
Lahjoitusrahastojen pääomat	167 269	180 637
Muut toimeksiannot	44 702	89 038
	211 971	269 675
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 156 383	6 681 080
Liittymismaksut ja muut velat	518 819	508 913
	6 675 202	7 189 993
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	524 356	480 506
Saadut ennakot	108 704	95 619
Ostovelat	559 914	677 246
Muut velat	87 016	98 932
Siirtovelat	714 334	711 416
	1 994 324	2 063 719
Vastattavaa yhteensä	23 348 490	24 048 973

8. Tilinpäätöksen liitetiedot

8.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetiedot on numeroitu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista antaman yleisohjeen mukaisesti. Mikäli yleisohjeen mukaiseen liitetietoon ei tule mitään tietoja, ei kyseistä liitetietoa esitetä. Kunnalla ei ole liitetietoina ilmoitettavaa seuraavien liitetietojen osalta: 2, 3, 4, 5, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 26, 28, 29, 30, 31, 34, 35, 36, 37.

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet

(liitetieto 1)

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteella mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle. Tilikaudella käyttämättä jäänyt osuus ulkopuolisesta hankerahoituksesta on kirjattu siirtovelkoihin. Työterveyshuollon Kela-korvaus on kirjattu suoriteperusteella arvioon perustuen.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa *Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet*.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskihintaperiaatteen mukaisesti.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintahintaan.

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty asunto-osakeyhtiö, Punkalaitumen Vuokra-asunnot Oy, sekä kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Lisäksi konsernitilinpäätökseen on laskettu myös Kiinteistö Oy Pietarinvirasto.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset ja poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty. Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi vastaa olennaisilta osin hankintameno-menetelmää. Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta.

Osakkuusyhteisön tilikauden voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta on konsernitilin-päätökseen yhdistelty kunnan omistusosuutta vastaava osuus (sovellettu pääomaosuusmenetelmä).

8.2. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain (liitetieto 6)

	2024	2023
Hallinto		
Kunnanhallitus	160 185	131 792
	160 185	131 792
Kasvatus ja opetus		
Kasvatus- ja opetuslautakunta	386 670	465 119
	386 670	465 119
Tekninen		
Tekninen lautakunta	1 578 125	1 380 140
	1 578 125	1 380 140
Yhteensä	2 124 980	1 977 051

Verotulot (liitetieto 7)

Verotulojen erittely	2024	2023
Verotulot		
Kunnan tulovero	3 950 473	4 509 107
Osuus yhteisöveron tuotosta	446 872	576 059
Kiinteistövero	726 166	669 259
Verotulot yhteensä	5 123 511	5 754 426

Valtionosuudet (liitetieto 8)

Valtionosuuksien erittely	2024	2023
Valtionosuudet		
Peruspalveluiden valtionosuus	2 656 137	3 079 785
Siitä: verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	1 560 516	1 701 156
Siitä: Harkinnanvaraisen valtionosuuden korotus		
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	71 171	-177 553
Verotulomenetysten korvaus	688 812	692 328
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	3 416 120	3 594 560

Palvelujen ostot (liitetieto 9)

Palvelujen ostojen erittely	2024	2023
Palveluiden ostot		
Asiakaspalveluiden ostot	109 046	222 451
Muiden palveluiden ostot	3 131 588	2 811 907
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	3 240 634	3 034 358

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet (liitetieto 11)

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Kunnanvaltuusto hyväksyy poistojen perusteet ja kunnanhallitus päättää hyväksytyissä rajoissa tarkat hyödykekohtaiset poistoajat tai -prosentit siten, että poistoaika on lyhin mahdollinen, ellei hyödykkeelle ole perusteita pidemmälle poistoajalle.

Poistojen perusteet

Aineettomat hyödykkeet

Kehittämismenot
Aineettomat oikeudet
Liikearvo
Muut pitkävaikutteiset menot
Atk-ohjelmistot
Muut

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet
Rakennukset ja rakennelmat
Hallinto- ja laitosrakennukset
Tehdas- ja tuotantorakennukset
Talousrakennukset
Vapaa-ajan rakennukset
Asuinrakennukset
Kiinteät rakenteet ja laitteet
Kadut, tiet, torit ja puistot
Sillat, laiturit ja uimalat
Muut maa- ja vesirakenteet
Vedenjakeluverkosto
Viemäriverkko
Kaukolämpöverkko
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset
Maakaasuverkko
Muut putki- ja kaapeliverkot
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet
Liikenteen ohjauslaitteet
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet
Koneet ja kalusto
Rautaiset alukset
Puiset alukset ja muut uivat työkonet
Muut kuljetusvälineet
Muut liikkuvat työkonet
Muut raskaat koneet
Muut kevyet koneet
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet
Atk-laitteet
Muut laitteet ja kalusteet
Muut aineelliset hyödykkeet
Luonnonvarat
Arvo- ja taide-esineet
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

*) erityisestä syystä voi olla enintään 20 vuotta

Poistomenetelmä

Tasapoisto
Tasapoisto
Tasapoisto

Tasapoisto
Tasapoisto

Tasapoisto
Tasapoisto
Tasapoisto
Tasapoisto
Tasapoisto

Menojäännöspoisto
Menojäännöspoisto
Menojäännöspoisto
Menojäännöspoisto
Menojäännöspoisto
Menojäännöspoisto
Menojäännöspoisto
Menojäännöspoisto
Menojäännöspoisto
Menojäännöspoisto
Menojäännöspoisto
Menojäännöspoisto
Menojäännöspoisto
Menojäännöspoisto
Menojäännöspoisto
Menojäännöspoisto

Tasapoisto
Tasapoisto
Tasapoisto
Tasapoisto
Tasapoisto
Tasapoisto
Tasapoisto
Tasapoisto
Tasapoisto

käytön mukainen poisto
ei poistoaikaa
ei poistoaikaa

ei poistoaikaa

Poisto aika/ -prosentti

2 – 5 vuotta *
5 – 20 vuotta
2 – 5 vuotta *

2 – 5 vuotta *
2 – 5 vuotta *

ei poistoaikaa

20–50 vuotta
20–30 vuotta
10–20 vuotta
20–30 vuotta
30–50 vuotta

15–20 %
10–25 %
0–20 %
7–10 %
7–10 %
10–15 %
15–20 %
20–22 %
12–15 %
15–20 %
15–25 %
15–20 %
20–25 %
20–25 %

15–20 vuotta
8–15 vuotta
4–7 vuotta
5–10 vuotta
10–15 vuotta
5–10 vuotta
5–15 vuotta
3–5 vuotta
3–5 vuotta

Muut rahoitustuotot (liitetieto 15)

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	2024	2023
Osinkotuotot muista yhteisöistä	5 622	4 852
Yhteensä	5 622	4 852

8.3. Tasetta koskevat liitetiedot

8.3.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat ja muut pitkäaikaiset sijoitukset (liitetieto 19)

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesi-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2024	1 605 109,74	11 287 573,02	3 629 651,35	149 925,03	29 432,89	217 568,49	16 919 260,52
Lisäykset tilikauden aikana		5 281,41	351 774,34	11 729,84		148 527,42	517 313,01
Rahoitusosuudet tilikaudella							
Vähennykset tilikauden aikana						-95 442,78	-95 442,78
Siirrot erien välillä							
Tilikauden poisto		-702 290,06	-449 935,05	-78 652,78			-1 230 877,89
Arvonlennukset ja niiden palautukset							
Aktivoidut korkomenot							
Poistamaton hankintameno 31.12.2024	1 605 109,74	10 590 564,37	3 531 490,64	83 002,09	29 432,89	270 653,13	16 110 252,86
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.2024	1 605 109,74	10 590 564,37	3 531 490,64	83 002,09	29 432,89	270 653,13	16 110 252,86
Olelliset lisäpoistot							

Osakkeet ja osuudet					
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.20234 Lisäykset Vähennykset Siirrot erien välillä	755 904,84	659 657,60	430 979,30	109 783,95	1 956 325,69
Hankintameno 31.12.2024	755 904,84	659 657,60	430 979,30	109 783,95	1 956 325,69
Arvonlennukset Arvonkorotukset Kirjanpitoarvo 31.12.2024	755 904,84	659 657,60	430 979,30	109 783,95	1 956 325,69

Kuntayhtymäosuuden tase-ero

Sasky koulutuskuntayhtymä	
Kunnan osuus ky:n peruspääomasta	382 541,61
Kunnan tase 31.12.2024	425 071,84
Ero	-42 530,23

Jkv-, muut laina- ja muut saamiset					
	Jkv-laina- saamiset	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset kunta- yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2024 Lisäykset Vähennykset Siirrot erien välillä		212 896,31		2 040,00	214 936,31
Hankintameno 31.12.2024		212 896,31		2 040,00	214 936,31
Arvonlennukset Arvonkorotukset Kirjanpitoarvo 31.12.2024		212 896,31		2 040,00	214 936,31

Saamiset yhteisöiltä sisältää Sallilan Energia Oyn Pakarin sähköliittymismaksun

Tytäryhteisöt (liitetieto 20)

	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus, %	Konsernin omistus- osuus, %	Osuus omasta pääomasta	Osuus vieraasta pääomasta	Osuus voitosta(+)/ tappiosta(-)
Punkalaitumen Vuokra-asunnot Oy	Punkalaidun	100	100	72 769	1 242 035	-37 535
Yhteensä				72 769	1 242 035	-37 535

Kuntayhtymät (liitetieto 21)

	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus, %	Konsernin omistus- osuus, %	Osuus omasta pääomasta	Osuus vieraasta pääomasta	Osuus voitosta(+)/ tappiosta(-)
Pirkanmaan liitto	Tampere	0,70	0,70	11 386	17 636	679
SASKY koulutuskuntayhtymä	Sastamala	1,23	1,23	742 565	91 546	17 627
Yhteensä				753 951	109 183	18 306

Osakkuus- ja muut omistusyhteisöt (liitetieto 22)

	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus, %	Konsernin omistus- osuus, %	Osuus omasta pääomasta	Osuus vieraasta pääomasta	Osuus voitosta(+)/ tappiosta(-)
Kiinteistö Oy Pietarinvirasto	Punkalaidun	30,17	30,17	388 255	1 431	13
Huittisten Puhdistamo Oy	Huittinen	5,00	5,00	196 909	810 376	7 117
Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy	Forssa	2,96	2,96			

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oyn konsernitilinpäätös ei valmistunut ajoissa ja lukuja ei saatu.

Saamiset konsernin yhteisöiltä (liitetieto 23)

Saamisten erittely	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		22 086		37 960
Lainasaamiset	512 896		512 896	
Saamiset yhteensä	512 896	22 086	512 896	37 960

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät (liitetieto 24)

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Kela/työterveyshuolto		34 400		25 650
Kela/sairauspäivärahat		3 766		2 617
Ely/Työllistämistilitys		6 628		7 783
Työllisyysrahasto/Koulutuskorvaus		1 700		679
MHY/Loimijoki		38 488		
Opetushallitus				97 531
Huittisten Puhdistamo Oy				33 980
Punkalaitumen Osuuspankki		6 021		6 712
Punkalaitumen Vuokra-asunnot Oy		29 588		
Vesilaskutus 1.-31.12.2024		36 218		
Sastamalan kaupunki		2 409		
Hämeenlinnan kaupunki		5 213		
Muut tulojäämät		912		1 734
Siirtosaamiset yhteensä		165 343		176 686

8.3.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erien muutokset (liitetieto 25)

Oman pääoman erien muutokset	2024	2023
<i>Peruspääoma</i>		
Tilinpäätös 2022		9 791 451
Muutos		-1 591 967
Peruspääoma 1.1.	8 199 484	8 199 484
Peruspääoma 31.12.	8 199 484	8 199 484
<i>Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä</i>		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	4 958 038	4 087 892
Edellisen tilikauden yli-/alijäämä	941 906	870 146
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	5 899 944	4 958 038
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	9 883	941 906
Oma pääoma yhteensä	5 909 827	14 099 428

Peruspääoma vastaan on kirjattu vuonna 2023 Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kunnan taseessa ollut peruspääoma 1.607.299,36 euroa ja siirtyvä lomapalkkavelka 15 331,98 euroa.

Pitkäaikainen vieras pääoma (liitetieto 27)

Pitkäaikaiset velat	2024	2023
<i>Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät velat</i>		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 065 000	4 465 000

Erittely liittymismaksuista (liitetieto 32)

Pitkäaikaisen vieraan pääoman kohdassa *Liittymismaksut ja muut velat* summa sisältää pelkästään vesihuollon liittymismaksuja. Lyhytaikaisen vieraan pääoman vastaavassa kohdassa summassa on vain muita velkoja.

Erittely siirtovelosta (liitetieto 33)

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Lomapalkkajaksotukset	454 189	465 415
Sastamalan kaupunki	20 641	1 744
Vauvarahat	5 100	3 225
Korkojaksotukset	37 264	49 426
Kuntien eläkevakuutus	77 393	77 379
Työllisyysrahasto		34 371
SMC Palvelut Oy	40 875	
Muut menoajämät	2876	-230
Siirtovelat yhteensä	638 338	631 329

8.4. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Leasingvastuiden yhteismäärä (liitetieto 38)

Leasingvastuiden yhteismäärä	2024	2023
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	32 225	31 989
Myöhemmin maksettavat	43 375	48 492
Yhteensä	75 600	80 481

Leasingvastuiden yhteismäärä ei sisällä arvonlisäveroa.

Leasingsopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.

Vastuusitoumukset (liitetieto 39–40)

Vastuusitoumukset	2024	2023
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
<i>Punkalaitumen Vuokra-asunnot Oy</i>		
Alkuperäinen pääoma	900 000	900 000
Jäljellä oleva pääoma	356 673	423 339
Kuntatodistuslimiitti	300 000	300 000
Limittistä käytössä	0	0
Takaukset muiden puolesta		
<i>Huittisten Puhdistamo Oy</i>		
Alkuperäinen pääoma	1 897 500	1 897 500
Jäljellä oleva pääoma	957 948	1 066 319
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
Kunnan osuus takausvastuista 31.12.	22 902 669	22 191 343
Kunnan osuus kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus rahastosta 31.12.	24 577	17 665

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt (liitetieto 41)

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	2024	2023
<i>Kirjanpidon ulkopuoliset varat</i>		
Sivistystoimi		
Luokkaretki- ja stipendirahastot	4 906	4 552
Yhteensä	4 906	4 552
<i>Arvonlisäveron palautusvastuut/ joista todennäköisesti toteutuvat</i>	1 113 347	1 326 544

Arvonlisäverolain mukaan uudisrakennus- ja perusparannusmenoista vähennyksenä tai palautuksena käsiteltäyn arvonlisäveroon liittyy kymmenen vuoden oikaisuvelvollisuus, jos kiinteistö tai sen osan käyttötarkoitus muuttuu palautukseen tai vähennykseen oikeuttamattomaksi. Alv-palautusvastuu on Punkalaitumen kunnan osalta ilmoitettu kaikkien kiinteistöjen osalta.

Vuokravastuut	2024	2023
Toimitilojen vuokravastuut	5 326	5 326
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	2 437	3 451
Vuokravastuut yhteensä	7 763	8 777
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	501	1 211
Siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut		

8.5. Ympäristöasiat

Ympäristökulut ja -tuotot	2024	2023
<i>Ympäristötuotot</i>		
Jätevesien käsittely	124 044	111 593
	124 044	111 593
<i>Ympäristökulut</i>		
Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu	32 425	23 286
Jätevesien käsittely	327 382	304 978
Jätehuolto	60 308	59 194
	420 115	387 458
Ympäristökulut, netto	296 071	275 865
<i>Pitkävaikutteiset ympäristömenot</i>		
Verkostojen saneeraus	0	144 433

8.6. Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä

Henkilöstön määrä työyksiköittäin 31.12.	2024	2023
Hallintotoimi	15	19
Hallintotoimisto	10	14
Kirjasto, liikunta- ja nuorisotoimi	5	5
Sivistystoimi	57	59
Lukio	7	8
Päiväkoti	12	12
Perhepäivähoito	2	4
Peruskoulut	36	35
Tekninen toimi	14	15
Tekninen toimisto	2	3
Toimitilapalvelut	12	12
Yhteensä	86	93

Henkilöstökulut (liitetieto 43)

Henkilöstökulut	2024	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	4 959 522	4 923 172
Palkat ja palkkiot	4 088 459	3 994 564
Eläkekulut	834 634	844 262
Muut henkilösivukulut	78 495	115 113
Henkilöstömenojen korjaukset	-42 066	-30 767
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Henkilöstökulut yhteensä	4 959 522	4 923 172

Luottamushenkilömaksut (liitetieto 44)

Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetty luottamushenkilömaksut	2024	2023
Keskustan Punkalaitumen kunnallisjärjestö ry	3 726	3 038
Perussuomalaiset r.p. Punkalaitumen paikallisosasto	848	696
Punkalaitumen Kokoomus ry	2 094	1 607
	6 668	5 341

Tilintarkastajan palkkiot (liitetieto 45)

Tilintarkastajan palkkiot	2024	2023
BDO Auditor Oy Tilintarkastuspalkkiot	5 853	5 564
Palkkiot yhteensä	5 853	5 564

Selvitys kunnan ja sen intressitahojen välisistä liiketoimista (liitetieto 46)

Kunta on antanut kokonaan omistamalleen Punkalaitumen Vuokra-asunnot Oy:lle 212 896 euron rahalainan, josta 31.12.2023 on avoimena 212 896 euroa. Laina on tertiärlaina, joka on rahoituskohteessa omaraahoitusosuuden kattamiseksi. Lainaa saa lyhentää vasta sen jälkeen, kun aravalaina on maksettu pois. Lainasta ei ole saatu turvaavaa vakuutta. Kyse on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annetusta lainasta. Kunnan arvion mukaan lainaan ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä. Kesälaitumen laina on päättynyt vuonna 2022. Tertiärlainojen lyhennyksiä on siirretty Punkalaitumen kunnanhallituksen päätöksellä 9.1.2023 § 12.

Kunta on antanut kokonaan omistamalleen Punkalaitumen Vuokra-asunnot Oy:lle 1 200 000 euron oma-velkaisen takauksen, joista velkaa 31.12.2024 on jäljellä 356 673 euroa. Kuntatodistuslimiittiä ei ole käytössä 31.12.2023.

Kunta on antanut vuonna 2023 Punkalaitumen Vuokra-asunnot Oy:lle 300 000 euron suuruisen korottoman pääomalainan. Pääomalainasta ei ole saatu turvaavaa vakuutta.

Kunta on myynyt omistamalleen Punkalaitumen Vuokra-asunnot Oy:lle yhtiölle hallinnollisia palveluita sekä kiinteistöhuoltopalveluita 22 086 eurolla. Palvelut on myyty omakustannushintaan. Talous- ja hallintopalvelut laskutetaan kerran vuodessa joulukuussa.

Kunnanjohtajan kanssa on 19.8.2024 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu yhdeksän kuukauden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta kunnanjohtajan irtisanoutuessa palvelussuhteesta siinä tapauksessa, että kunnanjohtaja ei nauti poliittisen johdon luottamusta.

8.7. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Valtionosuuksien erittely	2024	2023
Valtionosuudet		
Kunta	3 416 120	3 594 560
Sastamalan koulutuskuntayhtymä, yksikköhintarahoitus	539 249	532 327
Valtionosuudet yhteensä	3 955 369	4 126 887

Oma pääoma	2024	2023
<i>Peruspääoma</i>		
Peruspääoma 1.1.	8 198 000	8 199 484
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Peruspääoma 31.12.	8 198 000	8 199 484
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat 31.12.	0	0
<i>Muut omat rahastot</i>		
Rahaston pääoma 1.1.	483 915	489 163
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		-5 049
Muut omat rahastot 31.12.	483 915	484 114
<i>Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)</i>		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	5 161 314	4 586 930
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	5 759 929	5 161 314
<i>Tilikauden ylijäämä (alijäämä)</i>	24 338	679 983
Oma pääoma yhteensä	14 466 181	14 524 894

Vuokravastuut	2024	2023
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	26 458	31 799
Myöhemmin maksettavat	8 176	19 356
Yhteensä	34 634	51 155
<i>Leasingvastuut</i>		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	39 351	38 824
Myöhemmin maksettavat	54 852	58 764
Yhteensä	94 203	97 588

Leasingvastuiden yhteismäärä ei sisällä arvonlisäveroä

Vastuusitoumukset	2024	2023
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	900 000	900 000
Jäljellä oleva pääoma	356 673	423 339
 Kuntatodistuslimiitti	300 000	300 000
Limittistä käytössä	0	0
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	1 897 500	1 897 500
Jäljellä oleva pääoma	957 948	1 066 319

Kunnan ja konsernin tuotot ja kulut (ulkoiset erät)	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
TUOTOT				
Toimintatuotot	2 734 121	2 554 878	2 124 980	1 977 051
Verotulot ja valtionosuudet	9 078 880	9 881 313	8 539 631	9 348 986
Rahoitustuotot	89 673	90 135	85 855	85 306
Yhteensä	11 902 674	12 526 326	10 750 466	11 411 343
KULUT				
Toimintakulut	10 304 761	10 255 431	9 366 368	9 153 551
Rahoituskulut	198 534	185 372	177 008	155 357
Yhteensä	10 503 295	10 440 803	9 543 376	9 308 908
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset	1 442 366	1 406 119	1 230 878	1 196 277
Satunnaiset erät	0	0	0	0
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0

9 Vesihuoltolaitoksen taseyksikkö

9.1. Laskennallinen taseyksikkö

9.1.1. Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus

Yleistä

Vesilaitostoiminta on alkanut Punkalaitumella jo 1960-luvulla. Aluksi laitos toimitti ainoastaan puhdasta vettä. Jäteveden viemärointi ja käsittely aloitettiin 1970-luvulla, jolloin valmistui myös kunnan oma jätevedenpuhdistamo. Nykyisin jätevedet on johdettu vuodesta 2014 lähtien siirtoviemärillä käsiteltäviksi Huittisten Puhdistamo Oy:lle.

Vesihuoltolaitos vastaa Punkalaitumen kunnan puhtaan veden tuottamisesta ja jakelusta sekä kunnan omasta jätevesiviemäroinnistä. Lisäksi vesihuoltolaitos toimittaa talousvettä 70:lle Urjalan kunnassa asuvalle asiakkaalle.

Vuoden 2015 alusta vesihuoltolaitos eriytettiin kunnasta omaksi taseyksiköksi, sillä vesihuoltolaki edellyttää vesihuollon kirjanpidon eriyttämistä muista kunnan toiminnoista. Hulevesistä ja -viemäroinnistä kunta vastaa edelleen.

Vesinäytteitä otettiin sekä terveysviranomaisen että vesihuoltolaitoksen toimesta. Verkostosta ja verkostoon lähtevästä vedestä otetut näytteet täyttivät talousvedelle asetetut laatuvaatimukset.

Toimintavuotena edistettiin Kanteenmaan syöttövesijohdon hanketta ja lisättiin vedenottamoiden toimintavarmuutta.

Vesi- ja jätevesimäärät

Punkalaitumen kunnan vesihuoltolaitoksella on kaksi vedenottamoa, Kanteenmaa ja Kenni. Lisäksi vettä ostetaan Humpilan Vesihuolto Oy:n Murron vedenottamolta sekä Huittisten kaupungin vesihuoltolaitokselta. Vesijohtoverkoston liitettöjä kiinteistöjä oli vuoden 2024 lopussa 1014 kpl, joista uusia liittyjiä oli 6 kpl.

Vuonna 2024 vesijohtoverkoston pumpattiin vettä yhteensä 142 645 m³, määrässä on nousua edelliseen vuoteen 15,92 %. Laskuttamaton veden määrä 22,97 % nousi 31,37 %, laskuttamattoman veden määrän vähentämiseen tähtäviä toimenpiteitä tulee tehostaa.

Kunnan viemäriverkoston tehtiin toimintavuonna yksi uusi liittymä, verkostoon liitettöjä kiinteistöjä on kaikkiaan 394 kpl. Jätevettä pumpattiin Huittisten Puhdistamolle 124 801 m³, määrässä oli laskua edelliseen vuoteen 15,75 %. Vuotovesiprosentti laski 10,03 % vuoteen 2023 verrattuna, yhtenä selittävä tekijänä voidaan pitää jätevesi- ja hulevesiviemäreiden korjauksia. Vuotovesien vähentämiseen tähtäviä toimenpiteitä on kuitenkin yhä jatkettava. Rankkasateista/ hulevesitulvien takia verkostossa tapahtui seitsemän ylivuotoa, näiden yhteenlaskettu ohijuoksutuksen määrä 936 m³.

Verkostoon johdettu vesimäärä (kursiivilla laskutetut määrät):

Verkostoon johdettu vesimäärä m ³	2024	2023	2022	muutos v. 2023–2024
talousvesi	142645 (97894)	123059 (94796)	132754 (111 914)	+15,92 % (+3,16 %)
jätevesi	124801 (45510)	144153 (38190)	131 553 (45 943)	-15,51 % (+19,17 %)

Rakentaminen ja korjaus

Isompia vesihuoltoon kohdistuvia toimenpiteitä olivat:

- Kanteenmaan syöttövesijohto hankkeen saneerauksen suunnittelu.
- Vesilaitoksen kaukovalvonnan ohjelmisto päivitys.
- Kennin vedenottamon lipeänannostelu laitteisto.
- Porttikallion vesijohdon rakentaminen.
- Vesilaitosrakennusten murtohälytinjärjestelmät.

Organisaatio

Vesihuoltolaitoksen organisaatiossa toimii kaksi kokoaikaista laitosmiestä sekä työpäällikkö 60 %. Lomajaksoilla ja sairauspoissaolojen takia vesihuollon päivystystä on tuettu ostopalveluilla ja teknisen toimen muulla henkilöstöllä.

Talous

Vuoden 2024 liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot yhteensä ovat 378 468,02 euroa (vuonna 2023: 366 027,00 €) Tuotot ovat nousseet 12 441,02 euroa. Toimintakulut nousivat vuonna 2024 ja olivat 681 844,18 euroa (2023: 564 381,69 €). Poistot olivat tilikaudella 321 718,35 euroa (2023: 310 825,12 €). Tilikauden alijäämäksi muodostui kaikkiaan 615 566,31 euroa (2023: 509 680,13 €) Tarkemmin taloustiedot ilmenevät jäljempänä olevasta taulukosta.

Vesihuoltolaitoksen taloudellinen tilanne oli toimintavuonna heikko. Alijäämä lisääntyi edelliseen vuoteen 106 286,18 euroa.

Maksut ja taksa

Taksat ovat astuneet voimaan 1.1.2021 alkaen. Käyttömaksut olivat (arvonlisäveroton):

- vesi 1,80 euroa/m³
- veden perusmaksu 55,00 euroa/ mittari/vuosi
- jätevesi 2,53 euroa/m³
- jäteveden perusmaksu 55,50 euroa/ mittari/vuosi

Käyttömaksuihin lisätään arvonlisävero. Liittymismaksut ovat veden osalta 97,70 euroa/yksikkö ja jäteveden osalta 1,73 euroa/k-m². Laitoksen liittymismaksut olivat siirto- ja palautuskelpoisia ja näin ollen arvonlisäverottomia.

Vedenottamot

Kanteenmaan vedenottamalla vettä nostetaan siiviläputkikaivosta (kaivo nro 3) uusitun suodatusprosessin kautta verkostoon. Siiviläputkikaivosta (kaivo nro 4) raakavettä johdetaan huuhteluun (imeytetään harjuun). Näin toimien pystytään ylläpitämään kaivo 4:n prosessia; Tarpeen, mikäli kaivon 3 toiminnassa ilmenee häiriöitä ko. vettä voidaan johtaa suodatusprosessin kautta verkostoon.

Kennin vedenottamalla otetaan kuilukaivolla pohjavettä, joka johdetaan verkostoon. Sekä Kanteenmaan että Kennin vedenottamot on liitetty kaukovalvontajärjestelmään, kaikissa vedenkäsittelyn kohteissa on myös kameravalvonta ja murtohälytysjärjestelmät.

Humppilan Vesihuolto Oy:n kanssa tehdyn sopimuksen mukaan vettä voidaan ostaa noin 100 m³ vuorokaudessa. Toimintavuonna vettä ostettiin 41 975 m³ (115 m³/vrk). Vuonna 2023 vettä ostettiin 34 882 m³ (95,5 m³/vrk).

Huittisten kaupungin vesihuoltolaitoksen kanssa tehdyn sopimuksen mukaan vettä voidaan ostaa noin 200 m³ vuorokaudessa. Vuonna 2023 vettä ostettiin 22 772 m³ (62 m³/vrk). Toimintavuonna vettä ostettiin 21 041 m³ (57 m³/vrk).

Ostetun veden kokomais määrä oli vuonna 2024 yhteensä 63 016 m³ (172 m³/vrk)

Ostetun veden määrän nousuun johtavana isoimpana tekijänä voidaan pitää vesijohtoverkoston vuotoja, joita ei olla saatu hallintaan toimintavuonna.

Verkostot ja pumppaamot

Vesihuoltolaitoksella oli vuoden 2023 lopussa seuraava määrä verkostoa:

Vesijohto	167,0 km	Jätevesijohto	35 km
muovi	157,5 km	muovi	21,2 km, vietto
asbestisementti	9,5 km	betoni	5,1 km, vietto
		muovi	7,7 km, paine

Laitoksella on yhdeksän jätevesipumppaamo (Sarkkila, Penttilä, Vesilahdentie, Saunaaja, Karjanmaantie, Kostilantie, Kanteenmaantie, Vanttila ja Kajavanpolku), kaikki ovat kaukovalvonnan piirissä.

9.1.2. Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma Vesilaitos	1.1.-31.12.2024		1.1.-31.12.2023	
Liikevaihto		377 652,11		365 412,48
Liiketoiminnan muut tuotot		815,91		614,52
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	109 151,24		95 082,86	
Varastojen muutos	0,00		-852,05	
Palvelujen ostot	423 292,33	532 443,57	378 148,82	472 379,63
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	126 540,12		71 798,64	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	21 102,19		17 769,13	
Muut henkilösivukulut	1 758,30	149 400,61	2 434,29	92 002,06
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		321 718,35		310 825,12
Liiketoiminnan muut kulut		9 561,99		21 267,19
Poistoeron muutos		18 690,19		20 766,87
Liikeylijäämä (-alijäämä)		-615 966,31		-509 680,13
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korvaus jäännöspääomasta		0,00		0,00
Tilikauden yli-/alijäämä		-615 966,31		-509 680,13

Rahoituslaskelma <i>Vesilaitos</i>	2024		2023	
Tulorahoitus				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-634 656,50		-530 447,00	
Poistot ja arvonalentumiset	321 718,35		310 825,12	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut tulorahoituksen korjauserät				
Sisäiset tuotot	-16 235,53		-22 374,97	
Sisäiset kulut	86 266,20	-242 907,48	76 644,14	-219 621,88
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-145 790,74		-373 120,07	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	-145 790,74	0,00	-373 120,07
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	-388 698,22		-592 741,95	
Rahoitustoiminta				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden vähennys	0,00		852,05	
Lyhytaikaisten saamisten lisäys/vähennys	-27 516,20		10 601,50	
Korott.pitkä- ja lyhytaik. velkojen muutos	59 800,41	32 284,21	167 794,17	179 247,72
Rahoitustoiminta netto	32 284,21		179 247,72	
Vaikutus kunnan kassavaroihin	<u>-356 414,01</u>		<u>-413 494,23</u>	

Tase		
Vesilaitos		
VASTAAVAA	2024	2023
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	60 043,10	60 043,10
Rakennukset	367 754,75	387 814,07
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 524 899,70	2 773 419,70
Koneet ja kalusto	5 810,63	8 421,95
Ennakkomaksu ja keskener. hankinnat	146 033,67	50 770,64
	3 104 541,85	3 280 469,46
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	37 257,41	37 257,41
	37 257,41	37 257,41
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	35 319,68	63 300,47
Muut saamiset	41 330,01	40 865,42
	76 649,69	104 165,89
Vastaavaa yhteensä	3 218 448,95	3 421 892,76

VASTATTAVAA	2024	2023
Oma pääoma		
Peruspääoma	1 399 228,79	1 399 228,79
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-2 931 337,33	-2 421 657,20
Tilikauden yli-/alijäämä	-615 966,31	-509 680,13
	-2 148 074,85	-1 532 108,54
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero	167 698,50	186 388,69
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Liittymismaksut ja muut velat	517 225,72	507 500,34
	517 225,72	507 500,34
Lyhytaikainen		
Ostovelat	75 068,43	150 847,83
Muut velat	24 916,61	25 752,72
Siirtovelat	7 667,95	578,23
Yhdystili	4 573 946,59	4 082 933,49
	4 681 599,58	4 260 112,27
Vastattavaa yhteensä	3 218 448,95	3 421 892,76

Vesihuollon alijäämäisten tulosten seurauksena taseessa oleva oma pääoma on menetetty. Oma pääoma on tilinpäätöshetkellä 31.12.2024 alijäämäinen -2 148 074,85 euroa.

10 Käytetyt kirjanpito- ja arkistointi- ja tositteiden lajit

Kirjanpito- ja arkistointi- ja tositteiden lajit

Tasekirja	paperituloste
Päiväkirja	sähköinen arkisto
Pääkirja	paperituloste
Talousarvion toteumavertailuraportit	paperituloste
Palkkakirjanpito	
Palkkaluettelot	paperituloste
Tilierittelyt	sähköinen arkisto
Myyntireskontra	
Laskutuslistat laskutuslajeittain	paperituloste
Laskutuspäiväkirjat laskutuslajeittain	sähköinen arkisto
Asiakasreskontra	sähköinen arkisto
Ostoreskontra	
Maksatuslista maksuerittäin	paperituloste
Toimittajareskontra	sähköinen
Käyttöomaisuuskirjanpito	paperituloste
Konserniasiakirjat	paperituloste
Tase-erittelyt	paperituloste

Arkistointi

Tasekirja säilytetään Kansallisarkiston ohjeen mukaisesti pysyvästi. Muiden tilinpäätösasiakirjojen säilyttämisessä noudatetaan kirjanpitolain 2. luvun 10 §:n säännöksiä siten, että kirjanpito- ja käyttöaika koskevin merkinnöin varustettu tililuettelo on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä lukien niin, että tietojenkäsittelyn suorittamistapa voidaan vaikeuksitta todeta. Kirjanpito- ja arkistointi- ja tositteiden säilytetään arkistonmuodostussuunnitelman mukaisesti joko paperitulosteena tai sähköisessä muodossa. Arkistoinnista vastaa kunnanhallitus.

Tositteet sekä muu kuin edellä mainittu kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. Tositteet säilytetään tositelajeittain tositenumerojärjestyksessä. Arkistoinnista vastaa tositteita käyttänyt toimiala.

Käytetyt tositelajit

1	Pankkitositteet	paperituloste
10	Muistiotositteet	paperituloste
20	Ostolaskujen suoritukset	paperituloste
21	Ostolaskut P2P	sähköinen arkisto
28	Hyvitysten kohdistus OSRE	paperituloste
29	Matkalaskut M2	paperituloste
30	Myyntireskontran suoritukset	paperituloste
31	Myyntilaskut	sähköinen arkisto
32	Web-hetilaskut	sähköinen arkisto
38	Sopimuslaskutus	sähköinen arkisto
39	Korkolaskut	paperituloste
51	Vesilaskut Intime	sähköinen arkisto
52	Vesilaskutuksessa tulostetut	sähköinen arkisto
85	Palkkatositteet	sähköinen arkisto
87	Sumu-poistot	paperituloste
89	Poistoeron muutokset	paperituloste
91	KP Laskennalliset	paperituloste
93	SL Laskennalliset	paperituloste
96	Kirjanpidon tulos	paperituloste
97	Kirjanpidon tulos laskennallinen	paperituloste
98	Sisäisen laskennan tulos	paperituloste
99	Sisäisen laskennan tulos laskennallinen	paperituloste

Tilinpäätöksen 2024 allekirjoittaminen

Punkalaitumella 31.3.2025

PUNKALAITUMEN KUNNANHALLITUS

Lumme Harri
puheenjohtaja

~~Sami Uutte~~
Anne Mäki-Laurila

Antti Peltomäki

Merja Pulakka

Salioja Sanna

Matti Seppä

~~Marja Wakkala~~
Petri Korhonen

Tiina Pelkonen
kunnanjohtaja

Tilintarkastajan merkinnät

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Punkalaitumella ___/___ 2025

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Aino Lepistö
JHT, HT